
برنامه ایران آینده

دکتر محمد رضا عارف

ویرایش سوم

طرح های زیرساختی

توسعه بخش های عمومی

توسعه بخش صنعت، معدن و کشاورزی و خدمات

طرح های ویژه

دیپلماسی فعال

بهبود سرمایه گذاری خارجی و داخلی

توسعه مناطق مرزی و توسعه پذیر

پایدارسازی محیط زیست

پیشبرد مردم سالاری

سلامت، بهداشت و تامین اجتماعی

آموزش و پرورش

مسکن

توسعه بخش کشاورزی

توسعه صنعت و معدن و خدمات

پیشگفتار

دورنمای ایران آینده

معیشت، منزلت، عقلانیت

تمام حوزه ها در یک نگاه

طرح تبدیل ایران به قطب تجاری و ارتباطی منطقه

طرح توسعه گردشگری

طرح مهاجرت معکوس و تدبیر امور نخبگان

طرح توسعه صنعت انرژی (نفت و گاز، پتروشیمی)

طرح شغل آفرینی پایدار

طرح مهار تورم

نظام ها و نهادهای پایه

توسعه اجتماعی

توسعه علمی کشور

توسعه نظام بانکی کشور

بهبود محیط کسب و کار

توسعه نظام اطلاعاتی و ارتباطی بستر ساز پیشرفت

به نام خداوند مهربان، مدبر و متعال

هدف این سند ارایه‌ی برنامه‌ای برای ساختن ایرانی مقتدر، مرفه و معیار است. نقشه‌ی راهی که در ادامه آمده است، نشان می‌دهد که برای دستیابی به هفت هدف ذیل چه طرح‌ها و اقداماتی باید صورت گیرد.

- افزایش درآمد سرانه
- توسعه عدالت و کاهش نابرابری
- تحقق جامعه‌ای فرهنگی، توانمند و شاداب
- تحقق ایران دوستی و ایران‌پذیری جهانی
- کاهش تورم و گرانی
- ایجاد شغل پایدار و کاهش بیکاری
- تامین مسکن برای همه

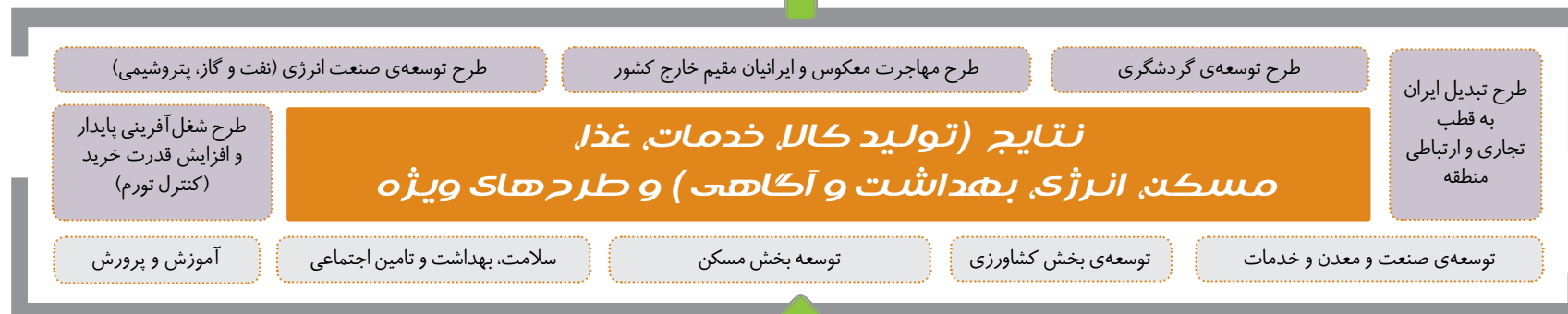
در طول سند سعی شده است که مطالب به صورت خلاصه ارایه شود و از ارایه تحلیل و نقد وضعیت موجود تا حد امکان پرهیز شده است. کوشش کرده ایم تا آن‌جا که امکان داشت مطالب عاری از واژه‌های فنی و تخصصی باشد. یادآوری این نکته الزامی است که این سند بخش منتخبی از برنامه‌های ایران آینده است و به خاطر محدودیت، حوزه‌هایی مانند هنر، امور زیربنایی، آب و برق، امنیت، دفاع، بورس، بیمه، و ... در این سند آورده نشده است. با توجه به نقشه مهندسی فرهنگی کشور که اخیراً به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده است، در زمینه توسعه فرهنگی، این سند به عنوان مرجع اصلی مدنظر قرار گرفته است. در حوزه‌های دیگر نیز اسناد مرجع مورد توجه قرار گرفته است. از تمام خبرگان و کارشناسانی که در تهیه این سند نقش داشته‌اند و به ویژه از اعضای محترم کمیته عالی تدوین و تلفیق برنامه تشکر می‌کنم. بی شک این سند می‌تواند با نظرات مختلف، غنی‌تر و کامل‌تر شود. امید است «برنامه ایران آینده» چراغی باشد فراروی فردای درخشان ایران اسلامی.

محمد رضا عارف

ایران آینده

منزلت: زندگی شرافتمندانه

معیشت: زندگی آپرومندانه

عقلانیت: کشورداری خردمندانه

دورنمای ایران آینده

دورنمای ایران آینده

عمیقاً باور داریم، همان گونه که در سند چشم انداز بیست ساله‌ی کشور آمده است، ایران می‌تواند و باید به عنوان نگین خاورمیانه، سرآمد اقتصاد، علم و فناوری منطقه آسیای جنوب غربی باشد. ایرانیان شایسته‌ی تجربه‌ی شادی، آزادی، رفاه، امنیت و احترام هستند. قرار گرفتن ایران در فهرست ۵۰ کشور برتر از منظر شاخص توسعه انسانی دور از دسترس نیست.

عمیقاً باور داریم، همان گونه که در سند چشم انداز بیست ساله‌ی کشور آمده است، ایران می‌تواند و باید به عنوان نگین خاورمیانه، سرآمد اقتصاد، علم و فناوری منطقه آسیای جنوب غربی باشد. ایرانیان شایسته‌ی تجربه‌ی شادی، آزادی، رفاه، امنیت و احترام هستند. قرار گرفتن ایران در فهرست ۵۰ کشور برتر از منظر شاخص توسعه انسانی دور از دسترس نیست.

روزی را تصور کنیم که:

- هر خانواده‌ی ایرانی زندگی آبرومندانه و شرافتمندانه‌ای داشته باشد.
- هر جوان ایرانی، در اولین فرصت خانواده‌ای پایدار و شاد تشکیل دهد.
- در هر خانوار ایرانی دست کم یک نفر شغل پایدار داشته باشد.
- هر خانواده‌ی ایرانی مسکنی آرامش بخش و ایمن داشته باشد.
- هر خانواده‌ی ایرانی دارای قدرت خرید کافی و ثبات معیشتی باشد.
- ایرانیان نماد زندگی اخلاقی و متعالی باشند.

ایران شایسته‌ی آن است که کشوری مقتدر، مرفه و معیار در دنیای اسلام با جایگاه ویژه‌ی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای باشد.

زندگی آبرومندانه و شرافتمندانه حق بی چون و چرای ما و تامین آن وظیفه‌ی مدیران است. برای رسیدن به چنین جایگاهی لازم است:

ایران شایسته‌ی آن است که کشوری مقتدر، مرفه و معیار در دنیا اسلام با هویت اصیل ایرانی و اسلامی با جایگاه ویژه‌ی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای باشد.

- بر اساس ارزش‌ها و منافع ملی مشترک، وفاق و وحدت ملی را رقم بزنیم. از تنوع قومیت‌ها و کثرت اندیشه‌ها پاسداری کنیم، آن را سرمایه بدانیم و آزادی‌های سیاسی را در چارچوب قانون محترم بشماریم.
- از دستاوردهای ایرانیان احساس غرور کنیم و به خود اعتماد و ایمان داشته باشیم.
- با همزیستی مسالمت آمیز با همسایگان و دیگر کشورهای جهان شرایط را برای کسب احترام و اعتبار جهانی بیشتر فراهم کنیم.
- با استفاده از تمام سرمایه‌های انسانی خود (چه داخل کشور و چه خارج از کشور)، همه‌ی ظرفیت‌ها را برای توسعه پایدار کشور بسیج کنیم.
- آغوش خود را به وسعت دنیا باز کنیم. فرزندان ایران در هر کجای جهان که باشند عزیز هستند و باید کشور خود را پشتیبان همیشگی خود بدانند.
- یک رابطه‌ی برنده-برنده پایدار با سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی فراهم کنیم.
- با احترام به دستاوردهای دولت‌های قبلی، گام‌های بلندتری برداریم و زیرساخت‌های ایجاد شده را به رفاه عمومی تبدیل کنیم.
- فراموش نکنیم میراث فرهنگی، منابع طبیعی و محیط زیست امانت آیندگانند و باید آن‌ها را محافظت کرده و به دست نسل‌های بعد برسانیم.

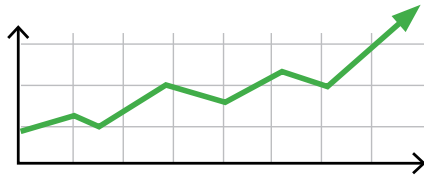
دورنمای ایران آینده

معیشت و منزلت آینده در گرو عقلانیت امروز است و زندگی آبرومندانانه و شرافتمندانانه به دست نمی آید مگر با کشورداری خردمندانانه. خردورزی و اخلاقی بودن گمشده‌ای است که در جستجوی آنیم، و درایت و صداقت رمز عبور از امروز به فردای درخشان ایران. مدیریتی خردگرا، قانون مدار، پاسخگو، پاک، مردم مدار و مشارکت محور لازم است تا هر ایرانی آینده‌ای درخشان و مطمئن پیش روی خود ببیند.

اهداف راهبردی زیر نماینده‌ی بخشی از دستور کار من برای آینده‌ی ایران تا سال ۱۳۹۶ هستند:

معیشت و منزلت آینده در گرو عقلانیت امروز است و زندگی آبرومندانانه و شرافتمندانانه به دست نمی آید مگر با کشورداری خردمندانانه. خردورزی و اخلاقی بودن گمشده‌ای است که در جستجوی آنیم، و درایت و صداقت رمز عبور از امروز به فردای درخشان ایران. مدیریتی خردگرا، قانون مدار، پاسخگو، پاک، مردم مدار و مشارکت محور لازم است تا هر ایرانی آینده‌ای درخشان و مطمئن پیش روی خود ببیند.

افزایش درآمد سرانه و قدرت خرید مردم و رسیدن به نرخ تورم تک رقمی

ایجاد سالانه یک میلیون شغل و دستیابی به نرخ بیکاری تک رقمی

دستیابی به نرخ رشد تولید ناخالص داخلی هشت درصد

حرکت به سمت ریشه کنی فقر مطلق

مولفه‌های گفتمان دولت آینده

معیشت

شغلی پایدار و آبرومندانه که بتواند هزینه‌های یک زندگی معقول را فراهم کند. تشکیل خانواده‌ای پایدار، شاد و آرامش‌بخش

یک مسکن خوب که بتوان در آن با هزینه‌ای معقول سکنی گزید. بازگرداندن قدرت خرید مردم و ایجاد درآمد مکفی (افزایش درآمد سرانه)

افزایش درآمد سرانه‌ی ایرانیان از طریق رشد اقتصادی کشور

تامین سلامت و آموزش فراگیر

توزیع عادلانه و مناسب ثروت و کاهش فاصله درآمدی بین اقشار مختلف جامعه

سیستم بیمه‌ای فراگیر، قابل اطمینان و همراه مردم در لحظات تلخ و شیرین برای تامین آسایش خیال آنان

منزلت

مساوی بودن همه‌ی افراد در برابر قانون؛ حاکمان، نخبگان و توده‌های مردم آزادی داشتن عقیده مذهبی و سیاسی و منع تفتیش عقاید با توجه به قانون اساسی

حفظ شان و شخصیت تمام ایرانیان در برابر دیگر کشورها
حفظ شخصیت تمام افراد؛ شهروندان عادی و افراد دارای سابقه‌ی محکومیت کیفری

محوریت قانون در تعریف و تشخیص جرم و تعیین مجازات
امکان مشارکت موثر مردم در تعیین سرنوشت خود

برابری در برخورداری از حقوق و آزادی‌های اساسی
حاکمیت عدالت، انصاف و اخلاق حسنه در روابط با پیروان دیگر ادیان
برابری تمام شهروندان در دسترسی به معرفت (اطلاعات)، منزلت، قدرت و ثروت

عقلانیت

تاکید بر محاسبه‌گری، دوراندیشی و واقع‌بینی و پرهیز از غوغاسالاری، توهم‌زدگی، افراط و تفریط و آرمان‌گرایی غیر معقول

تصمیم‌گیری مبتنی بر نظام آمار و اطلاعات جامع، روزآمد، قابل اطمینان و در دسترس

استفاده مناسب از عقلانیت انتقادی و ارتباطی (پذیرش تنوع دیدگاه‌ها و خردجمعی)

اجماع بین نخبگان و خبرگان با محوریت منافع ملی در تمام تصمیمات و سیاست‌گذاری‌های کلان
محوریت کارشناسان و خبرگان در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری‌های ملی

تبدیل ایران به قطب تجاری و ارتباطی منطقه

ایران، چهار راه تجارت جهانی؛ کسب منفعت از عبور کالا و انرژی از مسیر ایران، با محوریت بخش خصوصی

ایران بسیاری از ویژگی‌های یک قطب تجاری ارتباطی (هاب تجاری-ارتباطی) را داراست:

- قرار داشتن در مسیر تجارت آسیا-اروپا. مسیر پنج کریدور اصلی ترانزیت و حمل و نقل بین‌المللی (کریدور شمال-جنوب، کریدور تراسیکا، کریدور شرق-غرب، کریدور جنوبی آسیا و کریدور آلتید) از ایران می‌گذرد.
- اتصال از شمال و جنوب به دریا و دسترسی به آب‌های آزاد از طریق مرزهای جنوبی.
- داشتن مرز آبی و خشکی با ۱۴ کشور و امکان دسترسی غیرمستقیم به بیش از ۱۲ کشور دیگر در فاصله‌ی تقریبی ۲۰۰۰ کیلومتری.
- امکان استفاده از تمامی روش‌های پنج‌گانه‌ی حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و خطوط لوله).
- در اختیار داشتن بنادر عظیم که می‌توانند در زمره‌ی بنادر بزرگ لجستیکی دنیا باشند.
- وجود ارتباط کالایی زیاد بین کشورهای همسایه و مقرون به صرفه بودن ترانزیت از ایران (در صورت فراهم بودن شرایط مساوی با سایر مسیرهای رقیب) به لحاظ زمان و هزینه.
- فرصت اقتصادی و سیاسی خاصی که این ویژگی‌ها برای ایران فراهم کرده است می‌تواند کشور را به قطب تجارت و حمل و نقل منطقه تبدیل نماید. عبور کالا و انرژی از ایران علاوه بر ایجاد شغل و ثروت، امنیت آفرین نیز خواهد بود. وابستگی اقتصاد دیگر کشورها به ایران، جایگاه و امنیت بین‌المللی کشور را ارتقای خواهد بخشید.

در ۱۰۰ سال اخیر هیچ‌گاه تبدیل ایران به قطب تجاری منطقه در صدر اهداف و برنامه‌های کشور قرار نداشته است. تبدیل این فرصت به منفعت می‌تواند و باید در دستور کار دولتی قرار گیرد. برای تبدیل ایران به قطب تجاری منطقه محورهای راهبردی زیر باید در دستور کار قرار گیرد:

پیکربندی شبکه‌ی تجارت داخلی

- ایجاد دهکده‌ها، شهرک‌ها، و شهرهای لجستیکی
- توسعه‌ی حمل و نقل ترکیبی در کشور و ایجاد پایانه‌های حمل و نقل ترکیبی
- ایجاد امکانات کانتینری (بعنوان پیش نیاز حمل و نقل

ترکیبی

- حذف گمرکات با کارایی پایین و ادغام آنها با گمرکات مجاور و تجهیز و افزایش ظرفیت گمرکات مهم کشور
- توسعه‌ی تسهیلات جابجایی بار هوایی در فرودگاه امام خمینی برای تبدیل آن به قطب بار منطقه

در ۱۰۰ سال اخیر هیچ‌گاه تبدیل ایران به قطب تجاری منطقه در صدر اهداف و برنامه‌های کشور قرار نداشته است. تبدیل این فرصت به منفعت می‌تواند و باید در دستور کار دولتی قرار گیرد.

تبدیل ایران به قطب تجاری و ارتباطی منطقه

برای تبدیل ایران به قطب تجاری منطقه محورهای راهبردی زیر باید در دستور کار قرار گیرد: پیکربند شبکه‌ی تجارت داخلی

۲ ایجاد و تکمیل مسیرها و اتصالات

۳ تسریع و تسهیل تمام فرآیندها با ایجاد شبکه‌ی رایانه‌ای فراسازمانی

۴ روان‌سازی جریان خدماتی و جریان مالی در کنار جریان کالا

۵ فعال‌سازی بازیگران اصلی طرح قطب تجاری منطقه

ایجاد و تکمیل مسیرها و اتصالات

- تکمیل اتصالات ناقص در مسیرهای ترانزیتی ریلی (شبکه راه آهن آسیایی)
- تکمیل اتصالات ریلی بین مراکز استقرار قطب‌های لجستیکی کشور
- اتصال تمامی مراکز استان به شبکه جاده‌ای و اتصال مستقیم به بنادر از طریق خطوط ریلی

روان‌سازی جریان خدماتی و جریان مالی در کنار جریان کالا

- هم‌راستاسازی بخش‌های خدماتی نظیر بانک‌ها، بیمه‌ها و موسسات مالی با جریان تجاری و کالایی
- هم‌راستاسازی ادارات دولتی و عمومی برای ارائه خدمت سریع و استاندارد
- استقرار کلیه‌ی دستگاه‌های اجرایی مرتبط با فعالیت‌های تجاری برای تسهیل در امور خدمات‌رسانی (قانونی، حقوقی، مالی، بیمه‌ای، گمرکی)
- بهبود روش‌های تسویه و گسترش تحویل و پرداخت به موقع
- هم‌راستاسازی سه قوه و دیگر نهادهای موثر در حمایت از این طرح تحول عظیم اقتصادی (از جمله بهبود فضای کسب و کار و محیط رقابتی)

تسریع و تسهیل تمام فرآیندها با ایجاد شبکه‌ی رایانه‌ای فراسازمانی

- رایانه‌ای و مکانیزه کردن کلیه‌ی فعالیت‌های ترخیص گمرکی
- یکسان‌سازی و الکترونیکی کردن داده‌ها در فرآیند بازرگانی خارجی
- مکانیزه کردن و به روزآوری فعالیت‌های انبارداری

فعال‌سازی بازیگران اصلی طرح قطب تجاری منطقه

- همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت راه و شهرسازی در توسعه‌ی قطب‌های لجستیکی
- تامین مالی سرمایه‌گذاری در قطب تجاری با کنسرسیومی از بانک‌های غیردولتی داخلی و خارجی
- سهولت بخشی تامین منابع مالی برای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی توسعه قطب تجاری
- فعال‌سازی بخش خصوصی داخلی و خارجی از طریق تخصیص زمین ارزان و یا رایگان به متقاضیان ایجاد شهرک‌های تجاری و خدماتی

توسعه‌ی صنعت گردشگری

ایجاد یک شغل به ازای هر ده گردشگر
و فعال کردن ظرفیت‌های متنوع گردشگری

توسعه‌ی صنعت گردشگری

دلایل انتخاب صنعت گردشگری

صنعت گردشگری به دلایل زیر دارای اهمیت راهبردی است و می‌تواند محور و پیشران رشد و توسعه‌ی کشور باشد:

- و صلح می‌شود.
- ارزش افزوده‌ی آن برخلاف صادرات محصولات، درون کشور جذب می‌شود و بلافاصله است.
- باعث جلب و جذب سرمایه‌گذاران بالقوه‌ی خارجی می‌شود.
- تقاضا در این عرصه دائمی و رو به رشد است و بازار مطمئنی دارد.
- ایران به لحاظ میراث فرهنگی، هنر معماری و بناهای گوناگون تاریخی، و مردم میهمان‌نواز از اقوام مختلف دارای بهترین موقعیت برای احیای جاده ابریشم است.

- زیرساخت‌های جذابیت ساز آن در ایران فراهم است. (گردشگری مذهبی، گردشگری طبیعی، گردشگری فرهنگی و ...)
- مبتنی بر فرد (انسان محور) است و ایجاد شغل می‌کند.
- کارآفرین و محرک فروش کالاهای تولید کشور است. (آموزش زبان، فروش محصولات محلی و...)
- قادر است توسعه‌یافتگی را به مناطق روستایی برساند.
- خود به خود دولت را مجبور به حفاظت بیشتر از محیط زیست و آثار فرهنگی می‌کند.
- باعث تنش‌زدایی، تغییر ذهنیت نسبت به ایران، تعاملات فرهنگی

صنعت گردشگری بر چهار پایه استوار است: ساختار، خدمات، آموزش و ارتباطات (گردشگری مذهبی، گردشگری طبیعی، گردشگری فرهنگی و ...)

ایجاد یک شغل به ازای هر ده گردشگر

۵ محور راهبردی توسعه‌ی صنعت گردشگری

- توسعه‌ی زیرساخت‌های فیزیکی با مشارکت بخش خصوصی
- توسعه‌ی امکانات رفاهی برای گردشگران (اقامتگاه‌ها، تسهیلات بین راهی، حمل و نقل)

صنعت گردشگری بر چهار پایه استوار است: ساختار، خدمات، آموزش و ارتباطات
کشور ایران برای رسیدن به جایگاه واقعی خود و کسب سهم مناسبی از تجارت گردشگری جهان، می‌باید محورهای راهبردی زیر را در دستور کار قرار دهد:

کشور ایران برای رسیدن به جایگاه واقعی خود و کسب سهم مناسبی از تجارت گردشگری جهان، می‌باید محورهای راهبردی زیر را در دستور کار قرار دهد:

۱ توسعه‌ی زیرساخت‌های فیزیکی با مشارکت بخش خصوصی

۲ تبلیغات و شناساندن ظرفیت‌های گردشگری

۳ تصویرسازی مثبت و فعال در شبکه‌های اطلاع‌رسانی

۴ آموزش و ارتقای آگاهی و توانایی نیروی انسانی

۵ استقرار پنجره‌ی واحد گردشگری الکترونیک

گردشگری و ناامن معرفی کردن ایران از سوی آنها را خنثی نماید.

- ایجاد تصویر مثبت و احساس امنیت
- ایجاد سازوکار حمایت از گردشگران و جلوگیری از وقوع رخدادهای نامطلوب برای ایشان
- تقویت سازوکارهای اطلاع‌رسانی و رسیدگی سریع و محترمانه

۴ آموزش و ارتقای آگاهی و توانایی نیروی انسانی

- تربیت نیروی انسانی ماهر برای این بخش (راهنماهای علاقه‌مند و مسلط به زبان خارجی، خدمات‌دهندگان آشنا با زبان‌های خارجی) می‌تواند در ردیف رشته‌های تحصیلی در دانشگاه‌ها، مدیریت گردشگری - هتلداری و... قرار گیرد.
- تربیت پلیس راهنما آشنا به زبان‌های بین‌المللی
- آموزش مردم ایران در مورد جاذبه‌های گردشگری
- آموزش اهمیت توسعه‌ی صنعت گردشگری به مردم ایران برای اطمینان از برخورد مثبت با گردشگران

۵ استقرار پنجره‌ی واحد گردشگری الکترونیک

- به واسطه‌ی یک پنجره‌ی واحد، گردشگر می‌تواند با مراجعه به یک سایت معتبر کلیه‌ی اطلاعات مورد نیاز برای سفر را دریافت کرده و با سرعت و قیمت مناسب به خواسته‌های خود دست یابد. خدمات پنجره‌ی واحد عبارتند از: اطلاع‌رسانی شفاف، دقیق و معتبر و معرفی بسته‌های مختلف گردشگری از مراکز مختلف گردشگری و تفریحی استان‌های کشور (۳۱ بسته گردشگری) انجام تشریفات اخذ ویزا، رزرو هتل و مراکز تفریحی-سیاحتی و اجاره‌ی وسایل نقلیه گرفتن بلیت هواپیما، اتوبوس و قطار و خرید برنامه‌های تورهای مختلف

- توسعه‌ی مؤسسات خدماتی
- بهبود خطوط ارتباطی هوایی و جاده‌ای با سرمایه‌گذاری و مشارکت فعال بخش خصوصی
- ارائه‌ی امکانات و خدمات در سطح استانداردهای بین‌المللی
- توسعه‌ی اماکن اقامتی، پذیرایی، ورزشی و تفریحی

۲ تبلیغات و شناساندن ظرفیت‌های گردشگری

- راه‌اندازی تورهای مجازی که به کمک تصاویر ویدیویی و عکس‌های سه بعدی، با نمایش چشم‌اندازهای زیبا از مقصد، موجب افزایش تمایل افراد به سفر می‌شوند.
- ایجاد مؤسسات گردشگری و استقرار دفاتر آنها در خارج از کشور برای بازاریابی
- به تصویر کشاندن امکانات و استعدادهای طبیعی و جاذبه‌های متنوع توریستی
- فعال نمودن خانه‌های فرهنگ ایران در کشورهای مختلف و استفاده از سفارت خانه‌های کشور برای ارائه‌ی جاذبه‌ها
- برگزاری هفته‌های فرهنگی ایران و نمایشگاه‌های اختصاصی در کشورهای هدف
- تهیه‌ی نقشه‌های گردشگری و بروشورهای حاوی اطلاعات مورد نیاز جهانگردان

۳ تصویرسازی مثبت و فعال در شبکه‌های اطلاع‌رسانی

- اقدامات گسترده و در سطح بین‌المللی برای نمایش چهره‌ی واقعی ایران می‌تواند تا حد زیادی تبلیغات منفی رقبای کشور در صنعت

طرح مهاجرت معکوس و ایرانیان مقیم خارج کشور و تدبیر امور نخبگان

ایرانیان مقیم خارج کشور، پنجره‌ای
به سوی جهان و فرصتی بی نظیر برای پیشرفت

طرح مهاجرت معکوس

کشوری برنده است که برای جذب استعدادها سازماندهی شده باشد و بتواند پتانسیل نخبگان و خبرگان را به ثروت و رفاه تبدیل کند. می‌توان به هموطنان مقیم خارج از کشور به دیده‌ی ضعف و ناکارآمدی نگاه کرد و یا می‌توان این پدیده را یک فرصت دانست. بیشتر ایشان دل در گرو ایران دارند و می‌توانند پل انتقال علم، فناوری، سرمایه و مدیریت به کشور و پنجره‌ای رو به فضای بیکران فرصت‌های اقتصادی باشند. طراحی یک تعامل برنده-برنده به نفع کشور و ایرانیان مقیم خارج شاه کلید گشودن این پنجره است. در کنار تعهد ویژه به محقق کردن «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» مصوب سال ۹۱ برای استفاده از این فرصت، ۳ راهبرد و ۵ طرح کلیدی پیشنهاد می‌شود:

راهبردهای کلیدی

- انعطاف‌پذیری در امور مربوط به ایرانیان مقیم خارج کشور و ویژه‌سازی برخورد با نخبگان و متخصصان بسته به موقعیت ایشان
- ایجاد هماهنگی کامل بین نهادهای ذیربط علمی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و امنیتی با محوریت نهاد ریاست جمهوری از طریق ایجاد درگاه واحد نماینده‌ی تمام سازمان‌های مرتبط و کاهش آشفتگی تعاملات
- طراحی گزینه‌های متنوع و ارائه‌ی طیفی از گزینه‌های مختلف برای تعامل با نخبگان (از ارتباط علمی تا بازگشت به وطن)

- کشوری برنده است که برای جذب استعدادها سازماندهی شده باشد و بتواند پتانسیل نخبگان و خبرگان را به ثروت و رفاه تبدیل کند.
- انعطاف‌پذیری در امور مربوط به ایرانیان مقیم خارج کشور و ویژه‌سازی برخورد با نخبگان و متخصصان بسته به موقعیت ایشان
- طراحی گزینه‌های متنوع و ارائه‌ی طیفی از گزینه‌های مختلف برای تعامل با نخبگان (از ارتباط علمی تا بازگشت به وطن)

اقدامات کلیدی

- ۱ جلب توجه افکار عمومی به موضوع و تبدیل آن به یک دغدغه‌ی ملی
 - جهت دهی نظام رسانه‌ای کشور به سوی تکریم ایرانیان مقیم خارج از کشور
 - پرهیز از ایجاد ذهنیت‌های منفی

- ۲ فراهم کردن فضای فعالیت‌های علمی و اقتصادی
 - ایجاد تسهیلات ویژه برای فرصت‌های مطالعاتی در داخل و شرکت در سمینارها
 - فعال کردن شرکت‌های دانش بنیان به عنوان بستری برای فعالیت‌های علمی-اقتصادی
 - بسترسازی مناسب برای جذب سرمایه‌ی ایرانیان خارج از کشور و ایجاد امنیت برای سرمایه‌گذاران

طرح مهاجرت معکوس و ایرانیان مقیم خارج کشور

- تعریف سمت هیات علمی موقت برای ایرانیان خارج از کشور
- تمهید تسهیلات قانونی و مالی جهت استفاده از استادان ایرانی مقیم خارج به عنوان استاد راهنما و مشاور در پایان‌نامه‌های تحصیلی

۳ تامین یک زندگی مناسب و درخور برای نخبگان و خانواده‌ی آنان

- حل مشکلات مربوط به ادامه تحصیل و خدمت وظیفه‌ی عمومی فرزندان دانشجوی و دانش‌آموز متخصصان ایرانی خواستار بازگشت به میهن
- تسهیل رفت و آمد متخصصین مقیم خارج و رفع مشکلات کنسولی آنان با کمک وزارت امور خارجه
- تامین شرایط مناسب برای مدرسه و ورود به دانشگاه فرزندان آنان
- رسیدگی ویژه به امور معیشتی نخبگانی که به کشور باز می‌گردند

۴ فعالیت بین‌المللی

- فعال‌سازی دفتر جذب متخصصان ایرانی مستقر در نمایندگی ایران در سازمان ملل متحد و دفتر جذب نخبگان و متخصصان وزارت علوم و بهداشت و سایر دستگاه‌ها

۵ فراهم کردن زیرساخت‌های قانونی و مالی برای تعاملات

- فراهم کردن امکان تدریس کوتاه مدت در دانشگاه‌های داخل برای ایرانیان مقیم خارج
- فراهم آوردن امکان ارائه‌ی خدمات علمی بدون حضور فیزیکی در کشور

تامین یک زندگی مناسب و درخور برای نخبگان و خانواده‌ی آنان

- حل مشکلات مربوط به ادامه تحصیل و خدمت وظیفه‌ی عمومی فرزندان دانشجوی و دانش‌آموز متخصصان ایرانی خواستار بازگشت به میهن
- تسهیل رفت و آمد متخصصین مقیم خارج و رفع مشکلات کنسولی آنان با کمک وزارت امور خارجه

* طرح مناطق آزاد علم و فناوری نیز بر مهاجرت معکوس موثر است که به صورت جداگانه مطرح خواهد شد.

توسعه‌ی انرژی (نفت، گاز، پتروشیمی)

منابع نفتی نه به عنوان میراث گذشتگان
بلکه به عنوان امانت آیندگان باید به سرمایه‌ی مولد تبدیل شود.

توسعه انرژی (نفت، گاز، پتروشیمی)

تبدیل نفت به عنوان یک ثروت ملی به سرمایه‌ای مولد موجب دستیابی کشور به ارزش افزوده، رشد اقتصادی و توان ملی بالاتر خواهد گردید. عدالت بین‌نسلی ایجاب می‌کند که نگاه نسل امروز به نفت نه به عنوان میراث گذشتگان، بلکه به عنوان امانت آیندگان باشد.

اهداف راهبردی بخش نفت و گاز کشور عبارت است از:

فرآورده‌های با ارزش افزوده‌ی بالاتر می‌باشد. این افزایش به توان تولید صیانتی، افزایش ضریب بازیافت از مخازن نفت، کاهش هزینه‌های تولید و ارتقای کیفیت بستگی دارد و بدیهی است با کاهش شدت و نرخ رشد مصرف انرژی، سهم صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی افزایش خواهد یافت.

ب) افزایش با ثبات قیمت نفت: افزایش قیمت فرآورده‌های نفتی و نفت خام در بازارهای جهانی وابسته به نقش‌آفرینی سازنده، مؤثر و کلیدی کشور در سازمان اوپک و تعامل مؤثر با سایر کشورهای تولید کننده غیرعضو اوپک و نیز کشورهای مصرف کننده است.

- صیانت از ذخایر نفتی و گازی
- تبدیل این ذخایر به فرآورده‌های نفتی و گازی با ارزش افزوده هر چه بیشتر
- پیشینه‌سازی برخورداری از منافع بازار بین‌المللی انرژی
- یافتن جایگاهی راهبردی برای ایران در بازار انرژی جهان
- حداکثرسازی درآمدهای نفتی مستلزم اتخاذ تدابیر هماهنگ در دو حوزه است:
- الف) افزایش حجم صادرات فرآورده‌های نفت و گاز: افزایش حجم صادرات فرآورده‌های نفت و گاز به جای صادرات نفت خام و گاز طبیعی، مستلزم سرمایه‌گذاری برای پالایش نفت خام و تبدیل گاز به

تبدیل نفت به عنوان یک ثروت ملی به سرمایه‌ای مولد موجب دستیابی کشور به ارزش افزوده، رشد اقتصادی و توان ملی بالاتر خواهد گردید. عدالت بین‌نسلی ایجاب می‌کند که نگاه نسل امروز به نفت نه به عنوان میراث گذشتگان، بلکه به عنوان امانت آیندگان باشد.

بر این اساس این اولویت‌های راهبردی مبنای تصمیمات و اقدامات قرار خواهد گرفت:

- جلوگیری از هدر رفتن ذخایر هیدروکربوری و افزایش ضریب بازیافت، از طریق تجمیع ظرفیت‌های علمی کشور با تاسیس و تقویت همکاری‌های بین دانشگاهی و دستیابی به فناوری‌های ازدیاد برداشت
- انبارسازی راهبردی، توسعه ظرفیت و فناوری ذخیره‌سازی

- ۱) **افزایش بهره‌وری، استفاده بهینه از منابع خدادادی**
 - بهره‌برداری صحیح و صیانتی از منابع نفت و گاز و نگهداری تأسیسات مربوط به صنایع نفت، گاز و پتروشیمی
 - جلوگیری از سوزاندن گاز طبیعی و گازهای همراه نفت، جمع‌آوری و استفاده بهینه از این منابع خدادادی

افزایش حجم صادرات فرآورده‌های نفت و گاز؛ افزایش حجم صادرات فرآورده‌های نفت و گاز به جای صادرات نفت خام و گاز طبیعی، مستلزم سرمایه‌گذاری برای پالایش نفت خام و تبدیل گاز به فرآورده‌هایی با ارزش افزوده‌ی بالاتر می‌باشد. این افزایش ضریب بازیافت از مخازن نفت، کاهش هزینه‌های تولید و ارتقای کیفیت بستگی دارد و بدیهی است با کاهش شدت و نرخ رشد مصرف انرژی، سهم صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی افزایش خواهد یافت.

- برنامه ریزی برای تولید، جذب، صدور و ارتقای فناوری‌های نوین صنایع نفت، گاز، پالایش و پخش و پتروشیمی
- تعامل با صاحبان فناوری پیشرفته در اکتشاف و استخراج نفت، برای جذب فناوری و منابع مالی در توسعه‌ی صنایع نفت و گاز و پتروشیمی با حفظ منافع ملی
- حمایت و تقویت مراکز خدمات فنی و مهندسی کشور به ویژه مراکز مرتبط با صنایع پایین دستی نفت و گاز و صنایع و خدمات پشتیبان صنعت نفت با هدف حضور فعال شرکت‌های غیردولتی ایرانی در بازارهای جهانی
- تمرکز بر ایجاد زیرساخت‌های لازم برای توسعه‌ی صنایع نفت، گاز و پتروشیمی و صنایع انرژی‌بر در مناطق مستعد کشور با اولویت مناطق آزاد، استان‌های در مسیر خطوط لوله‌ی انتقال نفت و گاز، و نقاط محروم و پرجمعیت به منظور ایجاد اشتغال مولد در کشور و کاهش واردات

۳ توسعه‌ی ظرفیت دیپلماتیک و روابط بین‌الملل

- ایجاد پیوند مؤثر با قدرت‌های رو به رشد آسیایی و آفریقایی به ویژه کشورهای اسلامی
- ارتقای سطح همکاری با دیگر کشورهای منطقه و اعضای اوپک، به منظور ایفای نقش مؤثر در تأمین انرژی، ایجاد ثبات در بازار جهانی نفت و کسب درآمد عادلانه
- توسعه‌ی همکاری‌های بین‌المللی با اولویت کشورهای منطقه و آسیا با هدف تضمین بازار بین‌المللی
- استفاده از موقعیت ویژه‌ی جغرافیایی کشور در سوآپ و انتقال نفت، گاز و فرآورده‌های آن‌ها

- استفاده از فناوری‌های نوین برای افزایش بهره‌برداری از مخازن نفت و گاز کشور در راستای صیانت از این مخازن و حفظ جایگاه توان تولید نفت ایران در اوپک و جهان
- افزایش سهم گاز در سبد مصرف انرژی کشور، از طریق جایگزینی مصرف فرآورده‌های نفتی مایع با گاز طبیعی و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین برای تبدیل گاز طبیعی به محصولات و فرآورده‌های با ارزش افزوده بالاتر
- بهینه‌سازی مصرف انرژی همراه با کاهش شدت انرژی مصرفی در تمامی بخش‌های اقتصادی کشور از طریق مدیریت، پژوهش و توسعه و به کارگیری فناوری‌های برتر، به منظور افزایش سهم فرآورده‌های نفت و گاز برای صادرات و تأمین ارز مورد نیاز برای توسعه‌ی پایدار کشور.
- کمک به بهینه‌سازی صنایع انرژی‌بر و صنایع و خدمات مهندسی پشتیبانی آن‌ها

۲ الگوی توسعه‌ی فناوری محور

- عبور از الگوی «توسعه‌ی بهره‌بردارمحور» در شرکت ملی نفت ایران به سوی الگوی «توسعه‌ی فناوری محور»، به هدف افزایش ارزش افزوده‌ی حاصل از گاز طبیعی و نفت خام، سود حاصل از انجام فعالیت‌های مهندسی، سود فروش، و حق امتیاز فناوری فروش سخت افزار و تجهیزات
- شغل آفرینی از طریق الگوی فناوری محور مبتنی بر دنباله‌ی طولانی واحدهای صنعتی، پژوهشی و مهندسی صنعت نفت و وجود شبکه‌ی تأمین نیازمندی‌های فناوری و صنایع مکمل
- کاهش وابستگی به خارج از طریق الگوی فناوری محور به دلیل اتکا بر توانمندی داخلی

توسعه انرژی (نفت، گاز، پتروشیمی)

۵ حمایت و تقویت زنجیره تولید پایین دستی صنایع

نفت، گاز و پتروشیمی

- ایجاد ظرفیت‌های جدید تولیدی در صنایع پتروشیمی برای دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز
- تدوین برنامه‌های راهبردی برای تولید دانش و تدوین فناوری‌های مربوط به فرآیندهای راهبردی صنایع پتروشیمی
- تأسیس واحدهای پالایشی جدید به ویژه برای پالایش میعانات گازی و نیز نفت خام تولیدی بسیار سنگین و تبدیل راهبرد خام فروشی نفت به تولید و صدور فرآورده‌های نفتی
- تولید، تدوین دانش فنی طراحی و ساخت واحدهای پالایشی نفت و گاز و بومی‌سازی آن

۴ بهبود نظام مدیریت و راهبری نفت، گاز و پتروشیمی

- اصلاح ساختار وزارت نفت با هدف تمرکز بر سیاست‌گذاری، نظارت و مدیریت
- ارتقای جایگاه شرکت ملی نفت ایران به سطح شرکت‌های نفت جهان
- اصلاح ساختار شرکت‌های تابعه نفت، بازنگری در قوانین برای افزایش بهره‌وری با حفظ منزلت کارکنان
- ارتقای سطح شرکت‌های ملی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی به سطح شرکت‌های بین‌المللی رقابت‌پذیر اقتصادی
- تعیین رابطه مالی شفاف بین دولت و بخش نفت و گاز براساس اصول تجارت و روش‌نگارگری

نهادسازی و ایجاد سازوکارهای نهادی و سازمان‌های موثر

- ایجاد و تقویت شرکت‌های بزرگ تأثیرگذار در مقیاس جهانی و کاهش هزینه‌های بالاسری با رعایت منافع ملی
- ایجاد مرکز خدمات مالی، بازارهای پولی، سرمایه، بیمه، بورس کالا و ویژه صنعت نفت و گاز و پتروشیمی
- ایجاد مرکز جذب سرمایه و تامین منابع مالی مورد نیاز بازارهای جهانی با تاسیس نهادهای مالی مشترک

۶

۳ توسعه ظرفیت دیپلماتیک و

روابط بین‌الملل

- ایجاد پیوند مؤثر با قدرت‌های رو به رشد آسیایی و آفریقایی به ویژه کشورهای اسلامی
- استفاده از موقعیت ویژه جغرافیایی کشور در سوآپ و انتقال نفت، گاز و فرآورده‌های آنها
- ایجاد مرکز خدمات مالی، بازارهای پولی، سرمایه، بیمه، بورس کالا و ویژه صنعت نفت و گاز و پتروشیمی

**هدف: سالانه
۱,۰۰۰,۰۰۰ شغل**

شغل آفرینی پایدار (شاپ)

مهم ترین چالش کشور شغل آفرینی پایدار است و برنامه های
سطحی و ضربتی نمی تواند آن را حل کند.

برنامه شغل آفرینی پایدار (شاپ)

هدف طرح شاپ (شغل آفرینی پایدار) تک رقمی کردن نرخ بیکاری است و دارای محورهای زیر است:

- هوشمندسازی و هم‌راستاسازی سیاست‌ها (هم راستاسازی سیاست واردات، صادرات و ارز با سیاست اشتغال)
- افزایش کیفیت عرضه (وجود نیروی کار با کیفیت)
- افزایش کمیّت تقاضا (راه اندازی و رشد کسب و کارها، توسعه بخش خصوصی، افزایش سرمایه گذاری خارجی و داخلی)
- بهبود تعامل عرضه و تقاضا
- توسعه‌ی زیرساخت‌های سه گانه‌ی حقوقی، اطلاعاتی و مالی

افزایش کمیّت تقاضا، راه اندازی و رشد کسب و کارهای خصوصی، مهم‌ترین این محورهاست. موتور محرک اقتصاد تاسیس، تثبیت و رشد سازمان‌های اقتصادی است. اگر دولت به بخش خصوصی اعتماد کند و به آن اجازه‌ی میدان‌داری دهد، مشکلات حل خواهد شد. این اقدامات ذیل این محور تعریف می شوند:

- بهبود فضای کسب و کار (بر اساس قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰)
- تسهیل تشکیل سرمایه و جذب سرمایه داخلی و خارجی (راه‌اندازی کسب و کارهای جدید)
- توسعه‌ی صنایع خدماتی (گردشگری و بهداشت)، و صدور خدمات فنی مهندسی
- اعطای وام به طرح‌های سودآور با اشتغال زایی بالا
- استانداردسازی نیروی انسانی در صنعت و خدمات
- جریمه‌ی کارفرمایانی که از اتباع غیرایرانی غیرمجاز استفاده می‌کنند
- کاهش پدیده‌ی چندشغلی

افزایش کمیّت تقاضا،
راه اندازی و رشد کسب
و کارهای خصوصی، مهم‌ترین
این محورهاست. موتور محرک
اقتصاد تاسیس، تثبیت و رشد
سازمان‌های اقتصادی است. اگر
دولت به بخش خصوصی اعتماد
کند و به آن اجازه‌ی میدان‌داری
دهد، مشکلات حل خواهد شد.

هوشمندسازی و هم‌راستاسازی سیاست‌ها

- تقویت شورای عالی اشتغال به عنوان مرکز مدیریت و پاسخگویی
- تشکیل منظم جلسات، تقویت دبیرخانه و پاسخگویی ماهانه‌ی شورای عالی اشتغال به مردم (گزارش به جمهور)
- هم‌سوسازی دیگر سیاست‌ها (سیاست واردات، صادرات و ارز) با سیاست اشتغال
- افزایش اختیارات و تبعاً پاسخگویی دو مرکز مهم: وزارت کار و شورای عالی اشتغال
- اجرای ۲۰ برنامه اولویت‌دار سند توسعه کارآفرینی کشور

بهبود تعامل عرضه و تقاضا

- توسعه‌ی مراکز کاریابی حرفه‌ای که یافتن شغل برای جویندگان شغل و یافتن متقاضیان واجد شرایط برای کسب و کارها را تسهیل کنند.
- توسعه رسانه‌های اطلاعاتی مرتبط با بازار کار ایران (مانند سایت، روزنامه، خبرنامه و ...)

توسعه‌ی زیرساخت‌های سه گانه حقوقی، اطلاعاتی، مالی

- روزآمدسازی قوانین کار
- تمهید آمار و اطلاعات لازم (نمونه: طراحی اطلس سرمایه‌گذاری مناطق)
- توسعه کسب‌وکارهای خانگی
- افزایش سهولت کسب و کار و بهبود فضای کسب و کار
- توسعه فرهنگ کار و تولید
- ترویج فرهنگ کارآفرینی
- تاسیس شبکه مالی سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر ایران (سرا) و افزایش دسترسی کسب و کارها به بازارهای مالی

افزایش کیفیت عرضه (وجود نیروی با کیفیت برای تقاضا)

- حذف رشته‌های بدون بازار کار
- اصلاح مفاد درسی به سمت کاربردی-عملیاتی
- اجباری کردن دروسی مانند کارآفرینی و اقتصاد مهندسی
- تقویت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای
- بازنگری در رشته‌های دانشگاهی، بر مبنای نیازهای اجتماعی، بازار کار و تحولات علمی
- تقویت ارتباط دانشگاه با صنعت در بخش‌های خدماتی

- تمهید آمار و اطلاعات لازم (نمونه: طراحی اطلس سرمایه‌گذارک مناطق)
- ترویج فرهنگ کارآفرینی
- تاسیس شبکه مالی سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر ایران (سرا) و افزایش دسترسی کسب و کارها به بازارهای مالی

افزایش قدرت خرید
و مهارتورم و گرانی

برنامه های اولویت دار برای مهار تورم

برای مهار تورم، باید دولت‌ها را مهار کرد.

این «لکه سیاه اقتصادی» باید از سفره‌های مردم پاک شود.

۱۶۴ کشور در دنیا ماله تورم را حل کرده اند.

معیشت، دغدغه اول دولت آینده باید باشد. و برای تامین معیشت دو موضوع اصلی باید حل شود: الف) گرانی (به زبان مردم) یا تورم (به زبان کارشناسان). ب) اشتغال. یکی از مهم‌ترین اولویت‌های دولت آینده باید مهار تورم و پاک کردن این «لکه سیاه اقتصادی» را از سفره‌های مردم باشد.

برای مهار تورم، باید دولت‌ها را مهار کرد.

این «لکه سیاه اقتصادی» باید از سفره‌های مردم پاک شود.

۱۶۴ کشور در دنیا مساله تورم را حل کرده اند.

تورم نوعی «مالیات نامرئی» است که دولت از مردم بدون اطلاع و رضایت آنها، اخذ می‌کند. برای نشان دادن اثر تورم در کاهش قدرت خرید مردم و مقایسه تأثیر یارانه‌های پرداختی دولت به مردم، کافی است قیمت اقلام قبل از اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها و قیمت‌های حال را بررسی کنید.

امروزه می‌توان گفت که هم به لحاظ نظری و هم به لحاظ عملی، رسیدن به تورم سالانه زیر ۱۰ درصد، جزو مسائل حل شده در علم اقتصاد است. بیشتر کشورهای دنیا در دوره‌هایی از حیات اقتصادی خود، دچار تورم شده‌اند ولی با تکیه بر علم اقتصاد توانسته‌اند تورم را مهار نمایند. در دهه ۱۹۸۰، ده‌ها کشور دنیا نرخ تورم بالای ۲۰ درصد داشته‌اند، در حالی که از سال ۲۰۰۰ به بعد، متوسط نرخ تورم کشورهای جهان، به حدود ۶ درصد کاهش پیدا کرده است.

ایران، ونزوئلا، گینه و اریتره، کشورهای بی‌هستند که چند دهه متوالی با مشکل تورم روبرو بوده و هنوز نتوانسته‌اند آن را مهار کنند. چند نمونه از کشورهای در حال توسعه که تورم شدید خود را کنترل کرده‌اند: ترکیه همسایه ایران، ۲۵ سال با متوسط تورم ۶۱ درصد مواجه بوده است. در حالی که از ۹ سال پیش تا کنون، تورم آن تک رقمی شده است؛ ترکمنستان دیگر همسایه ایران، تورم ۳۱۰ درصد خود را در سال ۱۹۹۳ را به تورم ۵ درصد کنونی رسانده؛ گینه بیسائو که تا سال ۱۹۹۷، تورمی برابر ۵۴ درصد

داشته است، ۱۵ سال پیاپی است که تورم ۳ درصد داشته؛ برزیل که از سال ۱۹۸۰، برای ۱۶ سال متوالی با متوسط تورم ۷۳۷ درصد روبرو بود، در ۱۶ سال اخیر، سالانه تنها ۶ درصد تورم داشته است. در سال ۱۳۹۱، ۱۶۴ کشور تورم تک رقمی داشته‌اند و تنها ۲۳ کشور تورم دو رقمی را تجربه کرده‌اند. موج موفقیت مهار تورم در دیگر کشورهای دنیا، باعث شده که ایران در سال ۱۳۹۰، رتبه چهارم جهان

و در سال ۱۳۹۱ رتبه سوم تورم دنیا را از آن خود کند. تنها بلاروس و سودان تورمی بیشتر از ایران دارند. تورم نوعی «مالیات نامرئی» است که دولت از مردم بدون اطلاع و رضایت آنها، اخذ می‌کند. برای نشان دادن اثر تورم در کاهش قدرت خرید مردم و مقایسه تأثیر یارانه‌های پرداختی دولت به مردم، کافی است قیمت اقلام قبل از اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها و قیمت‌های حال را بررسی کنید.

با یک محاسبه ساده، تنها برای ۹ قلم مواد خوراکی (نان، شیر، برنج درجه دو، روغن، شکر، گوشت گاو، گوشت گوسفند، گوشت مرغ و تخم مرغ) و با در نظر گرفتن آمارهای متوسط مصرف ایرانیان از این اقلام، مشاهده می‌شود که قیمت این اقلام طی این دوره کوتاه، برای یک خانواده ۵ نفره، ماهیانه ۲۷۰ هزار تومان اضافه شده، در حالی این یارانه دریافت می‌کند. در واقع دولت، فقط روی چند قلم خوراکی

جدول زیر، هر ماه ۲۷۰ هزار تومان از جیب یک خانواده ۵ نفره، بدون رضایت و اطلاع آنان برداشت می‌کند. اگر مخارجی مثل اجاره‌خانه، آب، برق، گاز، بنزین، پوشاک و بسیاری دیگر از مخارج دیگر را اضافه کنیم، می‌بینیم که دولت با سیاست‌های ناصحیح افزایش‌دهنده تورم، خیلی بیشتر از این‌ها از مردم «مالیات نامرئی» می‌گیرد.

ایران، ونزوئلا، گینه و اریتره، کشورهای بی‌هستند که چند دهه متوالی با مشکل تورم روبرو بوده و هنوز نتوانسته‌اند آن را مهار کنند. چند نمونه از کشورهای در حال توسعه که تورم شدید خود را کنترل کرده‌اند: ترکیه همسایه ایران، ۲۵ سال با متوسط تورم ۶۱ درصد مواجه بوده است. در حالی که از ۹ سال پیش تا کنون، تورم آن تک رقمی شده است؛ ترکمنستان دیگر همسایه ایران، تورم ۳۱۰ درصد خود را در سال ۱۹۹۳ را به تورم ۵ درصد کنونی رسانده؛ گینه بیسائو که تا سال ۱۹۹۷، تورمی برابر ۵۴ درصد داشته است. ۱۵ سال پیاپی است که تورم ۳ درصد با متوسط تورم ۷۳۷ درصد روبرو بود در ۱۶ سال اخیر، سالانه تنها ۶ درصد تورم داشته است.

اولویت های مهار تورم

- در چارچوب اهداف برنامه های میان مدت مانند برنامه های پنج ساله توسعه تنظیم شود.
 - تأمین مالی مخارج بودجه، با فرض عدم ایجاد کسری بودجه و عدم افزایش پایه پولی، در نظر گرفته شود.
 - مخارج را به نهادهای مسئول مرتبط کند و اهدافی شفاف برای هر کدام از هزینه کردهای دولت تعیین کند.
- تا زمانی که دولت فکر کند می تواند مدام به مردم وعده دهد و هزینه انجام این وعده ها را هم با چاپ مداوم پول تامین کند، بیماری اقتصادی «تورم» علاج نخواهد شد. برای خاموش کردن «شعله تورم»، باید «ماشین انتشار پول» را خاموش کنیم.

انضباط پولی و مالی

ایجاد تعهدات مالی خارج از برنامه بودجه، عدم اجرای صحیح برنامه های بودجه و توسعه، در نهایت سبب افزایش کنترل نشده مخارج دولت شده و تبدیل به کسری بودجه می شود. با توجه به عدم استقلال بانک مرکزی، کسری بودجه سبب افزایش پایه پولی و در نتیجه افزایش نقدینگی شده و در نهایت به صورت تورم خود را در جامعه نشان می دهد.

از طرفی دولت باید به اصلاح رابطه خود با بانک های کشور پرداخته و با سیاست های تکلیفی خود سبب افزایش بدهی های این بانک ها نزد بانک مرکزی و در نتیجه افزایش پایه پولی نشود.

از مصادیق بی انضباطی پولی و مالی، می توان به افزایش بی رویه حجم

اساس کنترل نرخ تورم، مهار نرخ رشد نقدینگی است که به دلیل سیاست های پولی و مالی نامناسب دولت، وابستگی دولت به درآمد های نفتی و ساختار نامطلوب اداری و حقوقی نظام اقتصادی کشور، هیچ گاه کنترل مناسبی بر روی آن اعمال نشده است. محورهای اولویت دار مهار تورم عبارتند از:

اتخاذ سیاست های مالی مناسب توسط دولت

برای مهار تورم، باید دولت ها را مهار کرد. برای اتخاذ سیاست های مالی مناسب، بایستی نقش دولت در اقتصاد بازتعریف شود و دولت به جای دخالت مضر در اقتصاد، فقط به وظایف اقتصادی اصلی خود بپردازد. دولت بایستی تنها در بخش هایی از اقتصاد وارد شود که بخش خصوصی قادر یا مایل به فعالیت در آن نباشد. در غیر این موارد، بایستی مردم و بخش خصوصی گرداننده اصلی چرخ اقتصاد کشور باشند. در دولت آینده، «حجیم شدن بی رویه دولت» کاملاً نامطلوب و ممنوع است.

اصلاح ساختار بودجه

قانون بودجه، مهم ترین قانون کوتاه مدت هر کشور است که در ایران به دلیل نقش پررنگ اقتصادی دولت، اهمیتی مضاعف دارد. یک نظام بودجه ریزی مطلوب باید دارای ویژگی های زیر باشد:

مهار تورم

بی‌عدالتی دامن می‌زند؛ از جمله حدود ۷۵ هزار میلیارد تومان مطالبات معوقه و بلا تکلیف؛ که این رقم هشت سال پیش و در ابتدای شروع فعالیت این دولت، فقط ۵ هزار میلیارد تومان بوده است. وقتی بخش بزرگی از سپرده‌های بانکی به افرادی وام داده شده که این وام‌ها را بر نمی‌گردانند، بانک مرکزی مجبور می‌شود کارهایی انجام دهد که معادل انتشار پول جدید است و به تورمی که سر سفره‌های مردم است، دامن می‌زند. پول و سرمایه مردم، در اختیار یک عده معدود وام‌گیرنده قرار گرفته است و در نهایت با عدم بازپرداخت این پول‌ها، آثار تورمی ناشی از آن گریبان‌گیر توده مردم شده است.

تقویت توان تولیدی کشور

افزایش سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و بهبود محیط کسب و کار در ابعاد اقتصادی، اداری و قانونی برای تقویت توان تولیدی و افزایش عرضه واقعی محصولات و خدمات از برنامه‌های دولت آینده است که به طور غیرمستقیم سبب کاهش تورم می‌شود. چرا که در صورتی که تقاضای محصولات و خدمات افزایش یابد اما اگر عرضه افزایش پیدا نکند، با افزایش قیمت‌ها روبرو خواهیم شد.

نقدینگی کشور کرد. حجم نقدینگی اکنون از مقدار ۴۵۰ هزار میلیارد تومان عبور کرده است. ۸ سال پیش، حجم نقدینگی کمتر از ۶۵ هزار میلیارد تومان بوده است که در نتیجه سیاست‌های دولت، حدود ۷ برابر شده است. مطالبات معوقه بانک‌ها، از ۷۵ هزار میلیارد تومان عبور کرده است که مصداق بی‌انضباطی پولی و مالی است.

استقلال بانک مرکزی

در واقع در نظام حقوقی فعلی، بانک مرکزی تنها به عنوان یک بازوی دولت عمل می‌کند و نمی‌تواند تصمیم‌گیری مستقلی در مورد اعمال سیاست‌های پولی مناسب داشته باشد. تجربه کشورهای دنیا نشان می‌دهد که بین میزان استقلال بانک مرکزی از دولت و کاهش تورم، رابطه‌ای مستقیم برقرار است.

اصلاح ساختار شبکه بانکی کشور

هم‌اکنون شبکه بانکی ما با مشکلات فراوانی روبرو است که به

از مصداق بی‌انضباطی پولی و مالی، می‌توان به افزایش بی‌رویه حجم نقدینگی کشور کرد. حجم نقدینگی اکنون از مقدار ۴۵۰ هزار میلیارد تومان عبور کرده است. ۸ سال پیش، حجم نقدینگی کمتر از ۶۵ هزار میلیارد تومان بوده است که در نتیجه سیاست‌های دولت، حدود ۷ برابر شده است. مطالبات معوقه بانک‌ها، از ۷۵ هزار میلیارد تومان عبور کرده است که مصداق بی‌انضباطی پولی و مالی است.

به کوتاه سخن راهبردهای اصلی کنترل تورم عبارتند از، سیاست‌گذاری صحیح پولی و مالی در کوتاه مدت، استقلال بانک مرکزی و اصلاح ساختار شبکه بانکی در میان مدت، تقویت توان تولیدی کشور در بلند مدت، بازگرداندن مدیریت و ساختار اقتصاد به کارشناسان خبره برای همیشه!

مسکن

خانه و خانواده در فرهنگ ما معنایی متعالی و به هم مرتبط دارند. باید تلاش کرد تا با آبادی خانه‌ها، شادی خانواده‌ها فراهم شود

طرح مسکن ماندگار

وهفت طرح راهبردی دیگر در حوزه‌ی مسکن

مسکن باید محل آرامش خانواده باشد
و نه محور اصلی مشکلات.

هر ایرانی شایسته‌ی سربشاهی است استوار، زیبا و آرامش‌بخش.

«تورم بالا» و «درآمد پایین» حق داشتن مسکن را به رویا تبدیل کرده است.

مسکن، محل آرامش یا محور مشکلات خانواده

در موارد ضروری مانند تغذیه و سلامت می‌شود. در حال حاضر، میانگین قیمت مسکن در مناطق مرکزی تهران (شهرهای بزرگ کشور)، به ازای هر مترمربع بیش از ۳ میلیون تومان است. با احتساب ۲۰ میلیون تومان وام مسکن، یک خانواده‌ی چهار نفره باید برای خرید یک واحد ۷۰ متری، آورده‌ای بیش از ۱۹۰ میلیون تومان داشته باشد. در فرض ثبات قیمت‌ها، بالاتر بودن درآمد این خانوار از میانگین کشور و پس‌انداز ماهی یک میلیون تومان، در حالت خوشبینانه تامین این آورده ۱۹ سال طول می‌کشد. (میانگین جهانی این انتظار ۶ سال است.) افزایش تعداد مستاجرین به همین دلیل می‌باشد:

افزایش هزینه‌ی مسکن درآمد ساکنان شهرهای بزرگ و متوسط را می‌بلعد و «تورم بالا» و «درآمد پایین» حق داشتن مسکن را به رؤیا تبدیل کرده است؛ مسکنی که باید محل آرامش خانواده باشد و نه محور اصلی مشکلات آن. در حالی که در کشورهای موفق در بخش مسکن، سهم هزینه‌ی مسکن در سبد خانوار کمتر از ۱۵ درصد است، به طور متوسط ۳۱ درصد از هزینه‌های خانواده‌ی ایرانی مربوط به بخش مسکن می‌شود. این نرخ روندی رو به رشد دارد و برای دهک‌های پایین درآمدی در کلان شهرها گاه به بیش از ۷۰ درصد نیز می‌رسد. افزایش این رقم منجر به پایین آمدن قدرت خرید و به تبع آن کاهش هزینه‌کرد خانوار

چند درصد ایرانی‌ها مستاجرند؟

بیش از ۷ میلیون جوان بالای سن ازدواج به دلیل نداشتن مسکن مجرد مانده‌اند. خانه‌دار شدن جوانان به ازدواج سریع‌تر آن‌ها و فرزندآوری با آرامش خیال کمک بسزایی می‌کند.

نقدینگی، تورم و مسکن

طرح مسکن مهر که قرار بود به کاهش تلاطم قیمت مسکن منجر شود، به دلیل تامین بودجه‌ی مورد نیاز از بانک مرکزی (خلق اعتبار و انتشار پول جدید)، باعث شتاب تورم و نوسان قیمت مسکن گردید. اکنون «غول نقدینگی ۴۵۰ هزار میلیارد تومانی»، در کنار نرخ پایین سود پرداختی به سپرده‌گذاران بانکی، سابقه‌ی غیر مطمئن بازار سرمایه و تنش‌های سیاسی، سرمایه‌های سفته‌بازانه‌ی هنگفتی را راهی بخش مسکن کرده که بخش مهمی از حباب قیمت در بازار مسکن به علت همین تقاضای سوداگرانه است.

با بالا رفتن میزان تورم در یک جامعه‌ی اقتصادی و داغ‌تر شدن پول، مردم بیشتر ترجیح می‌دهند که نقدینگی خود را به دارایی بادوام تبدیل نمایند. در سه دهه‌ی گذشته حدود ۳۲ درصد از نقدینگی بخش مسکن به انگیزه‌ی تقاضای سرمایه‌گذاری و ۶۷ درصد با هدف ارضای نیازهای مصرفی وارد این بازار شده است. اساساً در چرخه‌ی دست به دست شدن زمین و مسکن افزایش تولید یا بهره‌وری در محصول وجود ندارد.

آمار معاملات مسکن ثبت‌شده در کشور نشان می‌دهد که در دوره‌های رکود، منابع و سرمایه‌ی مازاد از بازار این بخش بیرون رفته و سرمایه‌گذاری، تولید و عرضه‌ی مسکن تنها بر مبنای تقاضای مصرف به فعالیت خود ادامه می‌دهد. در حالی که با شروع هر دوره‌ی رونق حجم قابل توجهی از نقدینگی بخش‌های رقیب (بازار سرمایه، طلا، تولید و ارز) از آنها خارج و جذب بازار مسکن می‌شود. در اوج دوره‌های رونق نسبت این نوع سرمایه به حدود ۶۰ درصد حجم کل سرمایه‌گذاری در بخش مسکن در کلان‌شهرها نیز می‌رسد. طبق آخرین آمارها تنها در تهران از زمستان سال ۱۳۹۰ مجموعاً نرخ رشد حدود ۷۰ درصد را شاهد بوده‌ایم.

عدم تناسب رشد عرضه و تقاضای مسکن

رشد عرضه و ساخت با رشد تقاضای مسکن متناسب نیست. طبق نمودار، نیاز سالانه‌ی کشور بیش از یک و نیم میلیون واحد است، در حالی که آمار تولید مسکن در مناطق شهری حدود ۸۰۰ هزار واحد در سال بوده و با احتساب مسکن روستایی - که البته بخش عمده‌ی آن نوسازی مسکن موجود است - حداکثر به حدود یک میلیون واحد می‌رسد. این شکاف ۵۰ درصدی در حوزه‌ی عرضه و تقاضا، با در نظر گرفتن تقاضاهای انباشته‌شده از سال‌های قبل منجر به کمبود مسکن (حدود ۶ میلیون واحد) شده و ورود جوانان دهه‌ی ۶۰ به بازار کار و سن ازدواج نیز به این مشکل دامن زده است. (سالانه به‌طور متوسط بالغ بر ۹۰۰ هزار ازدواج جدید صورت می‌گیرد).

به علاوه، میزان تخریب مسکن طی سال‌های اخیر افزایش چشمگیری یافته است. در کلان‌شهرها و به ویژه تهران، بسته به مناطق تحت بررسی بین ۱۵ تا ۳۵ درصد (بالاتر از حد استاندارد) از واحدهای جدیدی که در قالب پروانه‌ی ساختمانی عرضه می‌شوند، جایگزین واحدهای مسکونی تخریب‌شده در همان اراضی هستند.

تعداد واحدهای مسکن

طبقه نمودار، نیاز سالانه‌ی کشور بیش از یک و نیم میلیون واحد است. در حالی که آمار تولید مسکن در مناطق شهری حدود ۸۰۰ هزار واحد در سال بوده و با احتساب مسکن روستایی - که البته بخش عمده‌ی آن نوسازی مسکن موجود است - حداکثر به حدود یک میلیون واحد می‌رسد.

نقش ساخت و ساز در رونق اقتصادی

به ازای ساخت هر ۲۰۰ متر مربع بنا، حدود ۴ شغل مستقیم و یک شغل غیرمستقیم ایجاد می‌شود. در شرایط تحریمی فعلی، با توجه به ارزشی بسیار کم و توان فنی داخل کشور برای تولید مسکن، رونق این بخش می‌تواند موتور محرکه‌ای باشد برای احیای رشد اقتصادی و اشتغال در کشور، همان‌گونه که نیمی از رشد اقتصادی کشور در سه سال اخیر نیز مرهون بخش مسکن بوده است. بخش مسکن از طریق تأثیر بر مخارج مصرفی و سرمایه‌گذاری، تولید ناخالص داخلی و در نتیجه رشد اقتصادی را افزایش می‌دهد.

برنامه‌های دارای اولویت در حوزه مسکن:

طرح جامع سنددار کردن خانه‌های فاقد سند

در مناطق شهری و روستایی کشور، (بنا به تخمین‌های آماری متفاوت) بین ۲,۵ تا ۳ میلیون باب خانه و زمین فاقد سند وجود دارد که بسیاری از آن‌ها تنها سرمایه‌ی صاحبانشان هستند. سند نداشتن این املاک علاوه بر انبوه دعوای حقوقی، باعث شده که پس‌انداز و دارایی‌های مردم به شکلی نامناسب قیمت‌گذاری شود.

برای حل مشکل «خانه‌های فاقد سند» برنامه‌ای دو قسمتی شامل اصلاح قوانین نامناسب در این زمینه و رفع تشریفات زاید اداری برای گرفتن سند ملک تعریف می‌شود و در سال نخست استقرار دولت بعد، لایحه‌ای جامع برای رفع مشکلات حقوقی مربوط به این حوزه تقدیم مجلس شورای اسلامی خواهد شد.

کیفی‌سازی و صنعتی‌سازی مسکن

بالا بردن عمر مفید مسکن، کارکردی مانند افزایش عرضه داشته و می‌تواند در کاهش تقاضای انباشته شده برای مسکن مؤثر باشد.

با نظارت و کنترل بر کیفیت ساخت و سازها و توجه به صنعتی‌سازی ساختمان، می‌توان عمر بناها را طولانی‌تر کرد و نیاز کشور به ساخت خانه‌های جدید را کمتر نمود. (عمر مفید ساختمان در دنیا حدود ۶۰ و در ایران کمتر از ۴۰ سال است.)

طرح مسکن شهر و روستا

فروش تدریجی و منظم زمین‌ها و ساختمان‌های شهری بدون استفاده‌ی بیمارستان‌ها و سازمان‌های دولتی با هدف مهار قیمت زمین در شهرها، و اختصاص ۱۰۰ درصد درآمد حاصله برای افزایش وام‌های نوسازی مسکن در مناطق هدف. (بزرگ‌ترین مساحت زمین‌های بلااستفاده در کشور، متعلق به پادگان‌ها و در پله‌ی دوم بیمارستان‌های دولتی است.)

مدرن‌سازی «صنعت اجاره‌داری» در کلان‌شهرهای کشور

در دو دهه‌ی اخیر در بسیاری از کشورهای دنیا شرکت‌هایی ایجاد شده‌اند که به صورت تخصصی در صنعت «اجاره‌داری مسکن» فعالیت دارند. این شرکت‌ها، گاه ده‌ها واحد مسکونی بزرگ را در مناطق مختلف کلان‌شهرها احداث می‌کنند و با برند تجاری خود آن‌ها را اجاره می‌دهند. در فرآیند رقابت‌جویی موجود بین این شرکت‌ها، خدمات خلاقانه‌ای مانند حضور تمام وقت متخصصین تعمیرات داخل ساختمان به اجاره‌کنندگان ارائه می‌شود. از سوی دیگر، رقابت سنگین این شرکت‌ها بر سر جذب مشتری باعث شکسته شدن قیمت اجاره‌بها گردیده است. به علاوه به علت اهمیت فراوان اعتبار و خوشنامی برای مدیران، این شرکت‌ها از اقداماتی مانند بالابردن خارج از عرف اجاره‌بها و یا اجاره دادن املاک مشکل‌دار پرهیز می‌کنند. زمینه‌سازی حقوقی برای فعال شدن شرکت‌های بزرگ در صنعت اجاره‌داری در شهرهای بزرگ کشور، می‌تواند به بهبود استانداردها برای اجاره‌نشینان در این شهرها کمک کند.

به ازای ساخت هر ۲۰۰ متر مربع بنا، حدود ۴ شغل مستقیم و یک شغل غیرمستقیم ایجاد می‌شود. در شرایط تحریمی فعلی، با توجه به ارزشی بسیار کم و توان فنی داخل کشور برای تولید مسکن، رونق این بخش می‌تواند موتور محرکه‌ای باشد برای احیای رشد اقتصادی و اشتغال در کشور. همان‌گونه که نیمی از رشد اقتصادی کشور در سه سال اخیر نیز مرهون بخش مسکن بوده است.

مسکن

تامین زمین رایگان، هزینه‌های پروانه صفر و تسهیلات نازل بسیاری از اجزای اساسی هزینه از چرخه‌ی ساخت حذف شده‌اند. در همین رابطه حمایت از تولید و عرضه‌ی مسکن روی زمین با حق بهره‌برداری طولی‌المدت از زمین می‌تواند مورد توجه قرار گیرد.

■ **تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در بخش مسکن**
دولت بعد باید به سرعت سیاست‌های مناسبی برای جذب سرمایه در بخش ساخت مسکن اتخاذ کند، این بازار به عنوان جایگزین بازار طلا می‌تواند مورد توجه سرمایه‌گذاران قرار گیرد. جذب سرمایه‌گذاران متنوع (خصوصی، خیریه، ایرانیان مقیم خارج کشور، سرمایه‌گذاران خارجی) و ایجاد تسهیلاتی مثل کاهش مالیات را میتوان از این دست سیاست‌ها دانست.

■ **توسعه نظام تامین مالی خرید مسکن**
در مقایسه با سایر کشورهای در حال توسعه، ایران یکی از کوچک‌ترین نظام‌های تامین مالی مسکن را دارد. شاخص نسبت وام به ارزش بسیار پایین است. اگرچه این مساله ریسک اعتباری بانک‌ها را کاهش می‌دهد، اما اصلی‌ترین کارکرد یک نظام تامین مالی کارا، یعنی تبدیل تقاضای افراد قادر به خرید مسکن به تقاضای موثر را از بین می‌برد. برای توسعه نظام تامین مالی مسکن باید علاوه بر نظام بانکی موجود، سازوکارهای متعدد و متنوع دیگری نیز برای تامین مالی خرید مسکن فعال شود. توسعه بازارهای رهنی خرد، ایجاد بانک‌های رهنی تخصصی، استفاده از ابزارهای مالی اسلامی برای تامین مالی مسکن از دیگر راهکارهاست.

■ مسکن ماندگار

ایده‌ی اصلی طرح مسکن مهر صحیح و منطقی است و دولت بعد قطعاً باید این طرح را با انجام اصلاحات مناسب در بخش اجرا ادامه دهد. مسکن مهر با رفع مشکلات زیر باید تبدیل به مسکن ماندگار شود.

■ **دامن زدن به تلاطم قیمت مسکن؛** به دلیل تامین بودجه مورد نیاز از طریق فشار به بانک مرکزی برای خلق اعتبار و انتشار پول جدید، این طرح باعث شتاب تورم و نوسان قیمت مسکن شد.

■ **ایجاد «خواب‌شهر»؛** مناطقی با اسم «شهر» ولی فاقد امکانات شهری

■ **ایجاد فرصت برای سوء استفاده‌های مالی؛** عدم برگزاری مناقصه‌ی شفاف و عدم واگذاری ساخت واحدهای مسکن مهر به شرکت‌های توانمند

■ **عدم توجه به کیفیت ساخت‌وساز و مقاومت پایین برخی ساختمان‌های مسکن مهر** در برابر زلزله، به همین خاطر مسکن مهر باید تبدیل شود به مسکن ماندگار.

به علاوه تمرکزبخشی به طرح مسکن مهر در بافت‌های فرسوده باید مورد توجه جدی قرار بگیرد. نوسازی بافت‌های فرسوده در شهرها و روستاهای کشور با توجه به زلزله‌خیز بودن ایران، از نیازهای اساسی کشور به حساب می‌آید. دولت به جای ساخت مسکن مهر در خارج از شهرها می‌تواند در زمین‌های بافت‌های فرسوده - حدود ۴ هزار هکتار در شهر تهران - واحدهای نوساز تولید کند. زیرساخت‌های مورد نیاز از قبیل خدمات عمومی، آب، برق و ... در بافت‌های فرسوده، به راحتی قابل تأمین بوده و نیازی به سرمایه‌گذاری مجدد نیست.

۶ کاهش سهم قیمت زمین در قیمت تمام شده مسکن

در کلان‌شهرها به دلیل بالا بودن قیمت زمین قیمت تمام‌شده مسکن افزایش می‌یابد. قیمت مسکن مهر به این دلیل پایین بوده است که با

حق تمام ایرانیان داشتن سرپناهی استوار، زیبا و آرامش‌بخش است. با سیاست‌گذاری‌های عجولانه و غیرکارشناسی و اجرای سلیقه‌ای و انتخابی قانون این حق را از آنان دریغ نکنیم. خانه و خانواده در فرهنگ ما معنایی متعالی و به هم مرتبط دارند. باید تلاش کرد تا با آبادی خانه‌ها، شادی خانواده‌ها فراهم شود.

توسعه بخش کشاورزی

دولت آینده باید سهم تولید کنندگان از یارانه‌ها را بپردازد و بدیهی است بخشی از این سهم به تولید کنندگان بخش کشاورزی اختصاص می‌یابد.

طرح‌های اولویت‌دار برای توسعه‌ی بخش کشاورزی

پرداخت یارانه‌ی تولید به کشاورزان یعنی صاحبان یکی از مهم‌ترین بخش‌های تولید یک ضرورت است.

قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی باید دست‌کم برابر با قیمت‌های بین‌المللی باشد.

قیمت خرید تضمینی هر سال باید متناسب با تورم افزایش یابد.

ظرفیت سالیانه‌ی تولید محصولات کشاورزی در کشور با توجه به پتانسیل‌های اقلیمی و سرزمینی بیش از ۳۰۰ میلیون تن است، در حالی که اکنون در سال تنها ۱۰۰ میلیون تن محصول کشاورزی تولید می‌شود. روستائیان همواره جزو موثرترین تولیدکنندگان و در عین حال آسیب‌پذیرترین اقشار بوده‌اند و در نتیجه هر طرح و تدبیری در حوزه‌ی کشاورزی باید همزمان به افزایش تولیدات کشاورزی و بهبود وضعیت معیشت و منزلت کشاورزان ختم شود.

گندم ۱۴۷ درصد، برنج ۲۱۳ درصد و جو ۱۷۳ درصد افزایش یافته، در حالی که بنا به آمارهای رسمی اعلام‌شده، تورم در این هشت سال در مجموع ۲۹۷ درصد بوده است. باید طرحی اجرا شود تا آرامش خاطر کشاورزان از بابت فروش منصفانه‌ی محصولاتشان تامین شود. از سوی دیگر منصفانه نیست دولت یک محصول را از «کشاورز داخلی» ارزان‌تر از کشاورز خارجی بخرد و باید برای حمایت از دسترنج کشاورزان، قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی را حداقل برابر با قیمت‌های بین‌المللی تعیین کرد.

خرید تضمینی منصفانه‌ی محصولات کشاورزی باید مورد توجه ویژه قرار گیرد. «توانمندسازی جامعه‌ی بزرگ کشاورزان زحمتکش ایرانی» هدف ماست و یکی از موثرترین راه‌ها برای دستیابی به این هدف، تلاش برای افزایش قدرت چانه‌زنی کشاورزان در برابر واسطه‌ها و توان مقابله‌ی آن‌ها با پیشنهادهای خرید ناچیز می‌باشد. ایجاد یک سیستم منطقی خرید تضمینی محصولات کشاورزی، تعیین قیمت خرید تضمینی به شکل منصفانه و پرداخت نقدی به کشاورزان، به صورت محسوسی در نیل به این مقصود تاثیرگذار می‌باشد. در طول سال‌های ۸۳ تا ۹۱، در مجموع قیمت خرید تضمینی

باید طرحی اجرا شود تا آرامش خاطر کشاورزان از بابت فروش منصفانه‌ی محصولاتشان تامین شود. از سوی دیگر منصفانه نیست دولت یک محصول را از «کشاورز داخلی» ارزان‌تر از کشاورز خارجی بخرد و باید برای حمایت از دسترنج کشاورزان، قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی را حداقل برابر با قیمت‌های بین‌المللی تعیین کرد.

باید طرحی اجرا شود تا آرامش خاطر کشاورزان از بابت فروش منصفانه‌ی محصولاتشان تامین شود. از سوی دیگر منصفانه نیست دولت یک محصول را از «کشاورز داخلی» ارزان‌تر از کشاورز خارجی بخرد و باید برای حمایت از دسترنج کشاورزان، قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی را حداقل برابر با قیمت‌های بین‌المللی تعیین کرد.

توسعه بخش کشاورزی

طرح‌ها و برنامه‌های دارای اولویت برای توسعه‌ی بخش کشاورزی:

- طرح جدید خرید تضمینی محصولات کشاورزی
- طرح افزایش یارانه‌ی تولید محصولات کشاورزی
- طرح افزایش تولید و توجه به واردات هوشمندانه (اولویت‌بخشی به تولید محصولات راهبردی و کم‌نیاز به آب)
- طرح حضور نمایندگان واقعی کشاورزان در نهادهای تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری کلان
- طرح تجهیز و نوسازی و ایجاد زیرساخت‌های آبیاری تحت فشار (افزایش بهره‌وری آب و اصلاح سیستم‌های آبیاری برای جلوگیری از هدر رفت آب)
- طرح توسعه‌ی هوشمندانه‌ی بخش تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
- طرح تجمیع اراضی خرد با آمادگی و رضایت کشاورزان و مالکان زمین
- طرح کاهش ضایعات در مراحل مختلف تولید به ویژه پس از برداشت (با تاکید بر تجهیز و نوسازی سردخانه‌ها و انبارها و توسعه‌ی صنایع تبدیلی و تکمیلی در روستاها)
- افزایش کشاورزان تحت پوشش بیمه‌ی تامین اجتماعی و بازنشستگی

خرید تضمینی طرحی است با هدف افزایش تولید و کمک به بهبود شرایط معیشتی کشاورزان بدون نیاز به دخالت مستقیم دولت که امروز در بسیاری از اقتصادهای توسعه‌یافته و در حال توسعه‌ی جهان و همین‌طور در ایران اجرا می‌شود. هدف از راه‌اندازی این سیستم افزایش قدرت چانه‌زنی کشاورزان در برابر واسطه‌گران بدون نیاز به دخالت مستقیم دولت است.

جهت رعایت اختصار صرفاً در مورد بندهای اول تا ششم توضیح ارائه می‌شود:

در صورت وجود یک سیستم خرید تضمینی ایده‌آل، در بسیاری از موارد میزان خرید محصولات توسط دولت کمتر از ۵ درصد کل تولیدات بوده و مابقی با قیمت‌های بهتر به واسطه‌ها فروخته می‌شوند. دولت در چند سال گذشته قیمت خرید تضمینی را حتی به اندازه‌ی نرخ تورم اعلام شده نیز افزایش نداده است. منصفانه نبودن قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی از یک طرف باعث دلسردی کشاورزان و از طرف دیگر عدم تکافوی منابع مالی آن‌ها برای استفاده از امکانات افزایش دهنده‌ی تولید مانند کود مناسب یا ماشین‌آلات کشاورزی و در نتیجه افت تولید بسیاری از محصولات کشاورزی در کشور گردیده است. به

۱) طرح خرید تضمینی محصولات کشاورزی:

خرید تضمینی طرحی است با هدف افزایش تولید و کمک به بهبود شرایط معیشتی کشاورزان بدون نیاز به دخالت مستقیم دولت که امروز در بسیاری از اقتصادهای توسعه‌یافته و در حال توسعه‌ی جهان و همین‌طور در ایران اجرا می‌شود. هدف از راه‌اندازی این سیستم افزایش قدرت چانه‌زنی کشاورزان در برابر واسطه‌گران بدون نیاز به دخالت مستقیم دولت است. در غیاب سیستم خرید تضمینی تعیین قیمت و سایر شرایط خرید محصولات از کشاورزان در دست واسطه‌ها خواهد بود. به همین ترتیب

برای نمونه گلخانه‌داری که برای مصرف گاز، سالیانه ۱۰۰-۲۰۰ هزار تومان پرداخت و تولیدات خود را روانه‌ی بازار می‌کند با شوک دریافت قبوض چند میلیون تومانی گاز دست از تولید کشید. به این ترتیب در سال ۱۳۹۱ از ده قلم اول وارداتی، ۶ مورد آن به کالاهای کشاورزی اختصاص پیدا کرد و میلیاردها دلار ارز برای واردات اقلامی مصرف شد که نه تنها هیچ توسعه‌ای را برای کشور به ارمغان نیاوردند بلکه خود موجب پس‌رفت تولید و کشاورزی شدند.

دولت آینده باید سهم تولیدکنندگان از یارانه‌ها را بپردازد و بدیهی است بخشی از این سهم به تولیدکنندگان بخش کشاورزی اختصاص می‌یابد.

۳) طرح افزایش تولید و توجه به واردات هوشمندان و اولویت‌بخشی به تولید محصولات راهبردی و کم-نیاز به آب

براساس آمار رسمی ارائه شده از سوی وزارت بازرگانی در سال ۱۳۹۱ برای اولین بار گندم در صدر اقلام وارداتی کشور قرار گرفت. رتبه دوم از آن فولاد بود و پس از آن محصولات دیگر کشاورزی به ترتیب ذرت، کنجاله سویا، برنج، و شکر دارای بیشترین میزان واردات بودند و رتبه‌ی نهم نیز به سویا اختصاص داشت. به این ترتیب از ده قلم عمده‌ی واردات کشور شش مورد اول به ارزش ۸,۹۴۱ میلیون دلار از محصولات کشاورزی بودند.

تاکید غیرعلمی بر خودکفایی، موجب برهم خوردن تناوب و طغیان آفات و کاهش سطح آب‌های زیرزمینی و اتلاف منابع پایه‌ی تولید و به طور کلی مختل شدن نظام کشاورزی کشور می‌شود. با توجه به وضعیت واردات و تخریب زیرساخت‌های تولید، در حال حاضر نیل به خودکفایی در همه بخش‌ها زمان‌بر خواهد بود. به این ترتیب و به علت خشک و کم‌آب بودن ایران (نزولات یک سوم و تبخیر سه برابر میانگین جهانی) در حال حاضر اولویت با افزایش تولید محصولاتی است که نیاز کمتری به مصرف آب دارند و البته برنامه‌ی افزایش تولید محصولات با نیاز فراوان به

علاوه تصمیم‌گیری‌های غیرعلمی و موردی موجب کم‌رونق و کم‌رمق شدن تولید محصولات کشاورزی و دامداری در سال‌های اخیر و در نتیجه بالارفتن حجم واردات شده است.

نخستین برنامه‌ی دولت آینده برای «توانمندسازی کشاورزان» و «افزایش قدرت چانه‌زنی» آنها در برابر واسطه‌ها، حرکت به سمت «سیستم خرید تضمینی منصفانه و منطقی محصولات کشاورزی» خواهد بود که این طرح شامل چهار اقدام مشخص است:

■ شمول طرح خرید تضمینی دولت به محصولات کشاورزی بیشتر و متنوع‌تر

■ تعیین عادلانه‌ی قیمت خرید تضمینی: افزایش سالیانه‌ی قیمت‌های تضمینی خرید محصولات دست کم به میزان نرخ تورم و برابری قیمت خرید محصولات از کشاورز ایرانی با قیمت‌های بین‌المللی

■ اعلام قیمت خرید تضمینی هر محصول حداقل یک ماه قبل از آغاز فصل کشت توسط دولت به منظور کمک به تصمیم‌گیری کشاورزان در مورد کشت آن محصول

■ بهبود «کیفیت» پرداخت پول خرید تضمینی به کشاورزان و پرداخت کامل نقدی ظرف حداکثر یک هفته بعد از تحویل محصول، همراه با محاسبه و پرداخت هزینه‌های مربوط به حمل و نقل محصول از زمین کشاورزی تا محل انبارهای دولت.

۲) طرح افزایش یارانه‌ی تولید محصولات کشاورزان

بر اساس قانون هدفمندی یارانه‌ها باید ۵۰ درصد از منابع مالی حاصل از قطع یارانه‌های غیرمستقیم (افزایش قیمت انرژی و آب و گاز و نان و غیره) به صورت هدفمند به شکل مستقیم به مصرف‌کنندگان به ویژه اقشار محروم اعطا شده و ۳۰ درصد از این منابع به بخش‌های تولیدی تعلق گیرد. در حالی که در واقعیت و بر اثر اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها، بسیاری از تولیدکنندگان دچار ضرر شدند.

دولت آینده باید سهم تولیدکنندگان از یارانه‌ها را بپردازد و بدیهی است بخشی از این سهم به تولیدکنندگان بخش کشاورزی اختصاص می‌یابد.

توسعه بخش کشاورزی

آب مانند برنج با تکیه بر فناوری‌های نو (مهندسی ژنتیک و بیوتکنولوژی)، در کنار تولید محصولات با توان تحمل کم‌آبی تعقیب خواهد شد.

۴) طرح حضور نمایندگان واقعی کشاورزان در نهادهای تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری کلان.

بیش از ۹۰ درصد کشاورزی ایران در اختیار بخش خصوصی است اما بیش از ۹۰ درصد تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری‌های تاثیرگذار بر این بخش توسط دولت اتخاذ می‌شود. باید نمایندگان واقعی کشاورزان در نهادهای تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری کلان حضور فعال داشته باشند.

۵) طرح در تجهیز و نوسازی و ایجاد زیرساخت‌های آبیاری تحت فشار

برای نیل به خودکفایی تاکید بر دانایی محوری و بهره‌وری در مصرف آب باید سرلوحه‌ی کار قرار گیرد. با تزریق و تشویق سرمایه‌گذاری بیشتر دولتی و خصوصی، باید شبکه‌های آبیاری درجه‌ی سه و چهار سدها تکمیل شود. استفاده از آبیاری تحت فشار، تجهیز و نوسازی اراضی و تکمیل شبکه‌های آبیاری از اقدامات اساسی است و باید در اولویت قرار گیرند.

۶) طرح توسعه‌ی بخش تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تحقیقات، آموزش و ترویج سه حوزه‌ای هستند که در کنار خصوصی‌سازی

باید از خدمات و حمایت بخش دولتی نیز برخوردار باشند. برنامه‌های دولت آینده در این بخش به این شرح خواهند بود:

■ انتخاب مدیران پژوهشی در وزارت جهاد کشاورزی بر اساس نظر پژوهشگران برای بازگرداندن منزلت پژوهشگران وزارت جهاد کشاورزی
■ خصوصی‌سازی بخش‌هایی از موسسات پژوهشی کشاورزی بر اساس سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، واگذاری پیمان مدیریت بخش‌هایی دیگر از این موسسات به پژوهشگران خود وزارت جهاد کشاورزی با هدف کاهش تصدی‌گری دولت در عین افزایش توان سیاست‌گذاری و نظارت دولتی

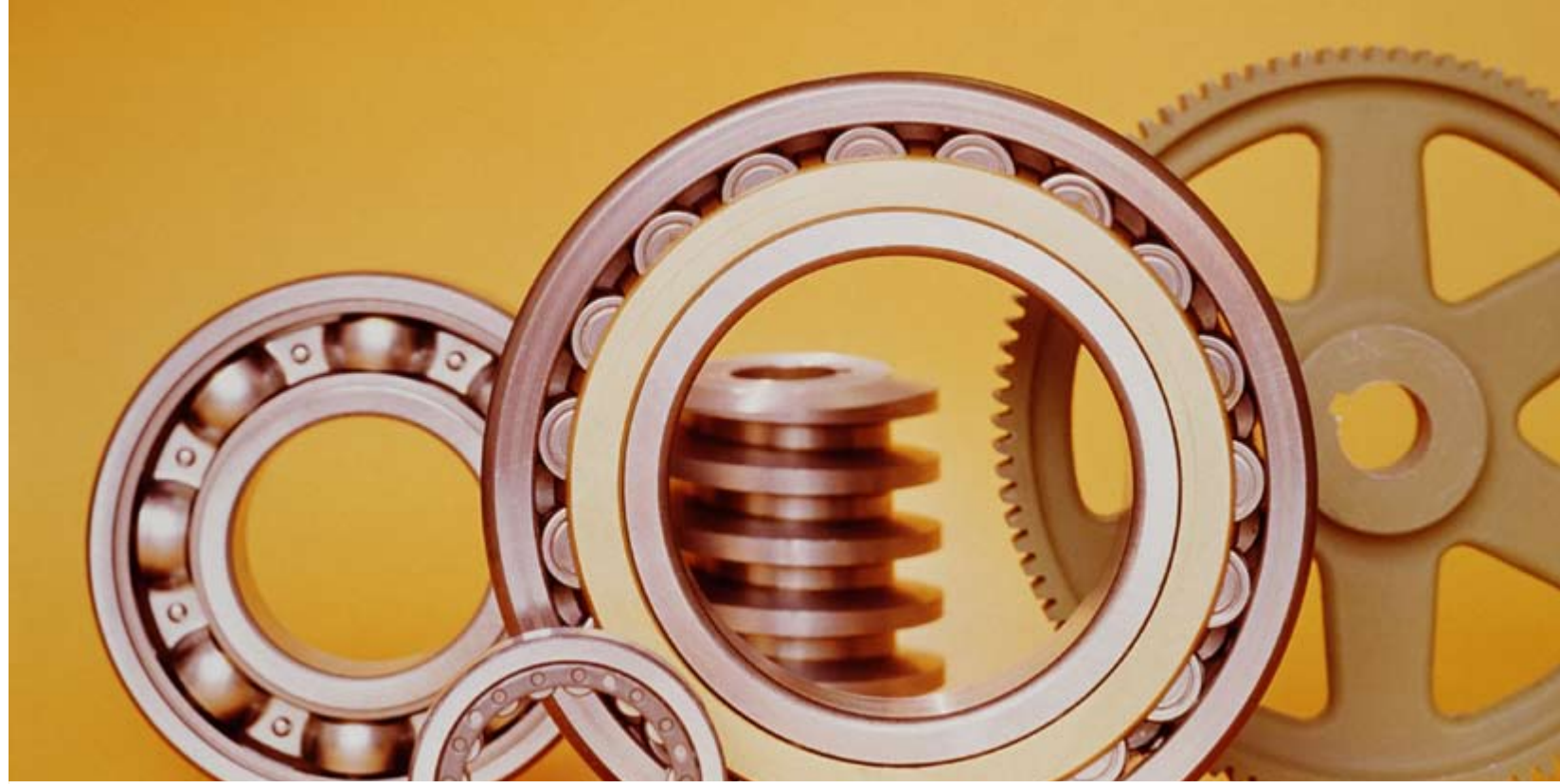
■ بازنگری در عناوین دروس و تاکید بیشتر بر جنبه‌های کاربردی برخی رشته‌های تحصیلی کشاورزی

■ واگذاری آموزش‌های روستائیان و کشاورزان به وزارت جهاد کشاورزی و تقویت برنامه‌های آموزش کشاورزی در این وزارتخانه

■ تربیت مروجین کشاورزی و تجهیز ناوگان ترویجی کشور به وسایل نقلیه‌ی مناسب جهت فراهم نمودن امکان دسترسی منطقی مروجین به کشاورزان در کشور (در حال حاضر به دلیل کمبود مروج، عدم تامین مروجین و نبود وسیله‌ی نقلیه‌ی مناسب بسیاری از روستاهای کشور در طی یک سال حتی یک بار هم شاهد حضور مروجین نیستند).

■ ایجاد و توسعه‌ی «ترویج خصوصی» و اعطای تسهیلات برای تاسیس خانه‌ی ترویج در روستاها که بتواند ضمن افزایش بهره‌وری و تولید موجب اشتغال دانش‌آموختگان بخش شود.

بر اساس قانون هدفمندی یارانه‌ها باید ۵۰ درصد از منابع مالی حاصل از قطع یارانه‌های غیرمستقیم (افزایش قیمت انرژی و آب و گاز و نان و غیره) به صورت هدفمند به شکل مستقیم به مصرف‌کنندگان به ویژه اقشار محروم اعطا شده و ۳۰ درصد از این منابع به بخش‌های تولیدی تعلق گیرد.

توسعه‌ی صنعت و معدن

ارائه‌ی فرصت به بخش صنعت و معدن برای نقش آفرینی به
عنوان موتور محرک کشور

توسعه‌ی صنعت و معدن

جایگاه بخش صنعت و معدن

- سرمایه‌گذاری متوازن (تشویق سرمایه‌گذاری در مناطق مرزی و توسعه پذیر)
- تشکیل شرکت‌های تخصصی بازرگانی و صادراتی
- نوسازی فناوری و تجهیزات صنایع موجود
- ارتقای بهره‌وری و بهره‌برداری از ظرفیت‌های صنعتی موجود
- گسترش فن‌آموزی (مهارت‌های فنی حرفه‌ای)*
- ثبات سیاست‌های پولی و ارزی و تامین نقدینگی مورد نیاز صنایع کشور*
- ۸) تشکیل سرمایه و سرمایه‌گذاری*

تجربه نشان می‌دهد که توسعه‌ی بخش صنعت و معدن همواره ابزاری مهم برای ارتقای استانداردهای زندگی، ثروت‌آفرینی و شغل‌آفرینی بوده و تغییر شرایط اجتماعی و اقتصادی از طریق پیشرفت این بخش حاصل می‌شود. مرور تاریخ یک صد سال گذشته‌ی کشورهای در حال توسعه روشن می‌سازد روند تحولات صنعتی در کشورهای مختلف تفاوت‌های چشمگیری با هم داشته است. با توجه به شرایط ویژه‌ی کشور، برای توسعه در بخش صنعت و معدن محورهای راهبردی زیر قابل طرح و پیگیری هستند:

- گسترش خوشه‌های صنعتی

*در بخش‌های دیگر سلسله اسناد ایران آینده به تفصیل بیان شده است.

تجربه نشان می‌دهد که توسعه‌ی بخش صنعت و معدن همواره ابزارک مهم برای ارتقای استانداردهای زندگی، ثروت‌آفرینی و شغل‌آفرینی بوده و تغییر شرایط اجتماعی و اقتصادی از طریق پیشرفت این بخش حاصل می‌شود. مرور تاریخ یک صد سال گذشته‌ی کشورهای در حال توسعه روشن می‌سازد روند تحولات صنعتی در کشورهای مختلف تفاوت‌های چشمگیرک با هم داشته است.

۱) گسترش خوشه‌های صنعتی

- اهتمام به فرهنگ‌سازی، الگوسازی و ظرفیت‌سازی نهادی و قانونی زنجیره‌های تولید
- رفع کاستی‌هایی نظیر کمبود سرمایه، فقدان محیط حقوقی-قانونی، زیرساخت‌های نرم افزاری ارتباط با شبکه‌های بانکی، همکاری میان‌بنگاهی و عدم شناخت بازار برای بنگاه‌های کوچک و متوسط از طریق زنجیره کردن آن‌ها با شرکت‌های بزرگ
- حمایت از ایجاد و توسعه صنایع کوچک با فناوری بالا و پیوند این صنایع با صنایع متوسط و بزرگ (زنجیره تولید)
- افزایش قابلیت رقابت واحدهای کوچک و متوسط از طریق حمایت‌های غیرمستقیم نظیر یادگیری، نوآوری و ارتقای سطح همکاری و تقویت مثلث همکاری (خوشه‌ها، دولت و دانشگاه)
- نقش آفرینی از طریق زنجیره‌های تولید در توسعه اقتصادی کشور

۲) سرمایه‌گذاری متوازن

- تشویق سرمایه‌گذاری در مناطق توسعه پذیر)
- ایجاد باور وجود ظرفیت‌های محلی و انسانی در استان‌ها و استفاده از این ظرفیت‌ها در جهت رفع عدم تعادل سرزمینی
- رعایت موازین و ویژگی‌های اجتماعی قومی و فرهنگی مناطق مختلف در توسعه‌ی همه جانبه کشور
- گسترش فرایند تمرکز زدایی و پیگیری و پی‌ریزی تقسیم کار مناسب توسعه‌ای بین مناطق مختلف کشور

۳) تشکیل شرکت‌های تخصصی بازرگانی و صادراتی

- حمایت از صنعت داخلی در جهت تقویت رقابت پذیری منطقه‌ای و جهانی
- سازماندهی تولید صنعتی یا نگرش ورود به عرصه رقابت در سطح منطقه‌ای و جهانی
- فعال تر شدن دیپلماسی کشور در جهت تامین کانال‌های ایمن و قابل اتکای دستیابی به فناوری‌های پیشرفته و تسهیل دستیابی بازرگانان و صنعتگران کشور به بازار محصولات خارجی
- ایجاد شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک (J.V) با شرکت‌های بزرگ به منظور استفاده از فناوری مدیریت و بازار محصولات آنها
- ایجاد مشوق‌های لازم برای تقسیم کار در مجموعه‌های تولیدی با ایجاد شرکت‌های مجزای تخصصی در زمینه سرمایه‌گذاری، تولید، بازرگانی و صادراتی

تجربه نشان می‌دهد که توسعه‌ی بخش صنعت و معدن همواره ابزاری مهم برای ارتقای استانداردهای زندگی، ثروت آفرینی و شغل آفرینی بوده و تغییر شرایط اجتماعی و اقتصادی از طریق پیشرفت این بخش حاصل می‌شود.

۴) ارتقای بهره‌وری و بهره‌برداری از ظرفیت‌های صنعتی موجود

- بهره‌برداری اقتصادی از ظرفیت‌های صنعتی موجود
- بهبود بازدهی سرمایه در صنایع مبتنی بر منابع معدنی، پتروشیمی، تبدیلی تکمیلی کشاورزی و الکترونیک
- ارتقای بهره‌وری عوامل تولید (کار، سرمایه و انرژی) در بخش صنعت
- ایجاد محیط حقوقی شفاف و توسعه‌ی این بخش از طریق اصلاح و وضع قوانین مورد نیاز
- ایجاد نظام ملی نوآوری به عنوان شالوده‌ی توسعه فناوری، کار آفرینی و رقابت پذیری در کشور
- استفاده از بهترین مدیران مستعد و توانمند در تصمیم‌گیری توسعه‌ی صنعتی
- تقویت تشکلهای حرفه‌ای و تخصصی غیردولتی بخش صنعت و مشارکت آنها در فرآیند تصمیم‌سازی برای سیاست‌گذاری صنعتی و تجاری

۵) نوسازی فناوری و تجهیزیات صنایع موجود

- توسعه‌ی مرکز صنایع نوین برای سیاست‌گذاری در حوزه فناوری‌های پیشرفته با مشارکت سرمایه‌گذاران بخش خصوصی
- افزایش مستمر صنایع مبتنی بر فناوری‌های نو (صنایع نوین) در ترکیب تولید صنعتی کشور
- گسترش صنایع مبتنی بر مزیت‌های رقابتی طبیعی از طریق توسعه‌ی فناوری‌های زنجیره‌ی تولیدات آنها در صنایع پستین و پیشین
- نوسازی صنایع بر اساس صرفه در مقیاس اقتصادی
- ایجاد و توسعه‌ی صنایع کوچک با فناوری بالا و اتصال آنها به صنایع متوسط و بزرگ به صورت زنجیره‌ی تولید
- نوسازی ساختارهای فناوری، مدیریت، مالی، مهارتی و زیست محیطی بنگاه‌های صنعتی

- ایجاد شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک (J.V) با شرکت‌های بزرگ به منظور استفاده از فناوری مدیریت و بازار محصولات آنها
- ایجاد محیط حقوقی شفاف و توسعه‌ی این بخش از طریق اصلاح و وضع قوانین مورد نیاز
- تقویت تشکلهای حرفه‌ای و تخصصی غیردولتی بخش صنعت و مشارکت آنها در فرآیند تصمیم‌سازی برای سیاست‌گذاری صنعتی و تجاری

سلامت، بهداشت و تامین اجتماعی

تعمیم پوشش خدمات بیمه‌ای به ۱۰۰ درصد جمعیت
کاهش سهم مردم از هزینه‌های درمانی به میزان حداکثر ۳۰ درصد

برنامه‌ی بخش سلامت و شش حوزه‌ی مرتبط

سلامتی در مفهوم عام یعنی عدم بیماری در کنار برخورداری از رفاه کامل جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی حق و نیاز همگانی است. طبق اصل بیست و نهم قانون اساسی دولت مکلف است از محل

درآمدهای عمومی و مشارکت آحاد مردم خدمات بهداشتی درمانی را برای تمام افراد کشور به عنوان یک اولویت ملی تامین کند.

به منظور دسترسی تمام افراد ایرانی به بالاترین سطح ممکن از سلامتی، تامین عمری طولانی تر، با کیفیت بهتر و جلوگیری از مرگ‌های نابهنگام و زودرس و رفاه، امنیت غذایی و تامین اجتماعی با حفظ کرامت انسانی اقدامات زیر انجام خواهد شد:

تحول در نظام ارائه‌ی خدمات سلامت به منظور کارآمد نمودن آن، ارتقای بهره‌وری و کارایی و اثربخشی، ارتقای کیفیت خدمات، پاسخگویی و مسئولیت پذیری نظام و عدالت در دسترسی به خدمات مورد نیاز و مشارکت مالی مردم و توانمندسازی آنان در صیانت از سلامت خود برای دستیابی به سلامت بهتر مردم از طریق:

اولویت بندی و سطح بندی خدمات و تعمیم آن با توجه به هزینه‌ی اثربخشی آن به کل کشور (شهر و روستا)

بازنگری در نظام ارائه‌ی خدمات در سطوح پیشگیری، درمان و توانبخشی در جهت پاسخگویی به نیاز جامعه و انتظارات آنان و توجه به سیمای سلامت و تغییر شیوه زندگی
بازنگری در نظام تولید منابع (انسانی، فیزیکی، تجهیزاتی و مالی)

اصلاح اساسی در نظام تامین و انباشت منابع مالی و مدیریت آن به ویژه کارآمد نمودن صندوق‌های بیمه و اصلاح ساختار اداری و مدیریت آن‌ها

تعمیم پوشش خدمات بیمه‌ای مردم به ۱۰۰ درصد جمعیت و بهبود کیفیت بیمه‌های مکمل و تکمیلی متناسب با نیاز و تقاضای اجتماعی

ارتقای شاخص‌های عدالت در سلامت شامل بهبود دسترسی مردم به خدمات، کاهش سهم هزینه‌های درمانی مستقیم از جیب مردم به میزان حداکثر ۳۰ درصد و تامین هزینه‌های تحمل ناپذیر اقشار فقیر و کم درآمد، بیماران صعب‌العلاج و خاص

بهبود نظام مدیریت و نیروی انسانی

بهبود کیفیت خدمات در جهت کسب رضایت مشتریان داخلی و خارجی نظام سلامت

تحول در نظام ارائه‌ی خدمات سلامت به منظور کارآمد نمودن آن، ارتقای بهره‌وری و کارایی و اثربخشی، ارتقای کیفیت خدمات، پاسخگویی و مسئولیت پذیری نظام و عدالت در دسترسی به خدمات مورد نیاز و مشارکت مالی مردم و توانمندسازی آنان در صیانت از سلامت خود برای دستیابی به سلامت بهتر مردم از طریق: اولویت بندی و سطح بندی خدمات و تعمیم آن با توجه به هزینه‌ی اثربخشی آن به کل کشور (شهر و روستا)

سلامت، بهداشت و تامین اجتماعی

تامین داروهای اساسی و فرآورده‌های بیولوژیک مورد نیاز نظام سلامت با مشارکت بخش دولتی و خصوصی و بهبود کیفیت آن از طریق :

- حمایت از صنعت داروسازی کشور و بازنگری و به روز نمودن فناوری آن
- حمایت از سیاست‌های تشویق تولید داروهای مورد نیاز کشور با کیفیت بهتر از طریق صنایع داخلی
- حمایت از تولید فرآورده‌های بیولوژیک در کشور
- اصلاح نظام نظارت بر تولید، توزیع و مصرف دارو
- بازنگری و اصلاح قوانین و مقررات مربوط به تولید دارو

در نظام آموزشی عالی مرتبط با سلامت به منظور ارتقای بهره‌وری، کارایی و اثربخشی آن و بهبود پاسخگویی و عدالت در نظام سلامت از طریق :

- حمایت از نوآوران و نخبگان و استعدادهای درخشان و کارآفرینان حوزه نظام آموزش عالی
- عدم تمرکز مدیریتی به منظور واگذاری قدرت به محیط در جهت ارتقای کارایی و استقلال دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی
- حمایت از سرمایه‌گذاری بیشتر در جهت توسعه بخش متناسب با نیازهای آن
- بازنگری و تغییر در برنامه‌های آموزشی و سطوح آموزشی متناسب با نیاز کشور و تغییرات سیمای سلامت و بیماری‌ها در کشور، منطقه و جهان
- حمایت از توسعه‌ی علوم پایه در سطح کارشناسی ارشد و دکترا متناسب با نیاز کشور
- فراهم نمودن زمینه‌های آموزشی چند پتانسیلی (از جنبه‌های علمی، فرهنگی و پژوهشی)

- ایجاد جاذبه و تامین شرایط لازم برای جلب مشتری از کشورهای منطقه
- تقویت حاکمیت دولت بر نظام سلامت از نظر نظارت، پاسخگویی، کمک به تامین منابع در جهت تامین عدالت
- حمایت از نخبگان علمی حوزه‌ی سلامت و بهره‌گیری از دانش و تجربه‌ی آنان در جهت ایجاد تحول در نظام سلامت و تولید دانش و فن آوری مورد نیاز
- حمایت از چرخه‌ی نوآوری و کارآفرینی و گسترش مراکز تحقیقات توسعه‌ای و کاربردی به منظور شناخت چالش‌ها، مشکلات و مخاطرات سلامت و یافتن راه کارهای مناسب برای آن
- بازنگری، به روز نمودن و کارآمد کردن قوانین و مقررات به ویژه در بخش نظارت، پایش و اعتباربخشی نظام پرداخت و تعرفه‌ها، برای رعایت عدالت در این بخش از نظر گروه‌های ارائه کننده و دریافت کننده خدمت
- پیشگیری و برخورد با هر نوع رانت خواری مالی، رشوه و زیرمیزی، قانون شکنی و قانون‌گریزی در نظام سلامت
- تمرکز زدایی در نظام مدیریت به منظور کارآمد کردن آن و واگذاری قدرت به سطوح محیطی
- تقویت و ترویج همکاری بین بخشی در جهت اعتلای سلامت مردم به ویژه در حوزه‌های غذا و تغذیه، محیط زیست به ویژه آب و فاضلاب، آلودگی هوا و آموزش بهداشت عمومی
- توسعه، گسترش، بازسازی و نوسازی زیربخش‌های نظام سلامت
- حمایت از حضور در صحنه‌ی بین‌المللی به هدف تعامل و گفتگو و استفاده از دست آوردها و نوآوری‌های علمی و فنی و تجربیات جدید و همچنین ارائه و طرح نوآوری‌ها و دست آوردها و تجربیات اندیشمندان و دانشمندان و محققین بخش سلامت کشور

- عدم تمرکز مدیریتی به منظور واگذاری قدرت به محیط در جهت ارتقای کارایی و استقلال دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی
- پیشگیری و برخورد با هر نوع رانت خواری مالی، رشوه و زیرمیزی، قانون شکنی و قانون‌گریزی در نظام سلامت

تحول در نظام تحقیقات و نوآوری به منظور توسعه‌ی علم و فناوری در جهت حفظ و تامین ارتقای سلامت مردم و کمک به همکاری‌های بین بخشی مرتبط با سلامت در کشور

- حمایت از نوآوران و کارآفرینان، اندیشمندان و دانشمندان از نظر فراهم نمودن تجهیزات و لوازم و ابزار کاری مورد نیاز آن و حذف قوانین و مقررات غیر ضروری
- تمرکززدایی در مدیریت مراکز تحقیقاتی در جهت استقلال آنان
- توسعه واحدها و مراکز تحقیقاتی توسعه‌ای و کاربردی در سطح کشور
- حمایت از پیشرفت شبکه‌های تحقیقاتی ایجاد شده در بین دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و سایر بخش‌های مرتبط با سلامت

ایمنی غذا، دارو، فراورده‌های بیولوژیک بهداشتی و آرایشی

- تقویت نظام نظارت و پایش بر ایمنی موارد فوق
- تقویت و گسترش همکاری‌های بین بخش در جهت ارتقای شاخص‌های کیفی مرتبط
- بازنگری و به روز نمودن قوانین و مقررات مرتبط
- توانمندسازی مردم از طریق آموزش عمومی در جهت مراقبت و نظارت بر ایمنی غذا، دارو و فراورده‌های بیولوژیکی

امنیت غذا و تغذیه‌ی مردم

مساله تولید، تهیه، توزیع و نظارت بر مصرف مواد غذایی چند بخشی است و عواملی از قبیل میزان درآمد خانوار، وضعیت تولید واردات مواد غذایی در کشور، شیوه‌ی توزیع و دسترسی به آن، فرهنگ و سواد تغذیه‌ای مردم و ذائقه خانواده‌ها بر چگونگی تشکیل سفره غذایی توسط خانواده و بهره‌گیری سالم از مواد غذایی تاثیر دارد. تهیه‌ی برنامه‌های جامع در حوزه‌های زیر ضروری است:

- حمایت از بخش اشتغال به منظور کاهش بیکاری و فقر
- حمایت از گروه‌های کم درآمد و فقیر
- حمایت از افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی، بهزیستی و خانواده‌های فاقد سرپرست خانواده
- حمایت از مناطق مرزی، توسعه پذیر و کم درآمد کشور
- حمایت از بخش کشاورزی و صنایع مرتبط با آن در زمینه‌ی تولید و توزیع
- بهبود و اصلاح نظام توزیع و دسترسی
- بازنگری در سیاست‌های پرداخت یارانه‌های بخش سلامت
- تقویت و کارآمد کردن شورای عالی سلامت و امنیت غذا در کشور

مساله تولید، تهیه، توزیع و نظارت بر مصرف مواد غذایی چند بخشی است و عواملی از قبیل میزان درآمد خانوار، وضعیت تولید واردات مواد غذایی در کشور، شیوه‌ی توزیع و دسترسی به آن، فرهنگ و سواد تغذیه‌ای مردم و ذائقه خانواده‌ها بر چگونگی تشکیل سفره غذایی توسط خانواده و بهره‌گیری سالم از مواد غذایی تاثیر دارد.

- حمایت از گروه‌های کم درآمد و فقیر
- حمایت از افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی، بهزیستی و خانواده‌های فاقد سرپرست خانواده
- حمایت از مناطق مرزی، توسعه پذیر و کم درآمد کشور

آموزش و پرورش

نباید با شعار معلمی شغل انبیاست، از توجه به
مسایل معیشتی و منزلتی معلمان غافل ماند

برنامه‌های راهبردی حوزه‌ی

آموزش و پرورش

آموزش و پرورش از جذاب‌ترین حوزه‌های سرمایه‌گذاری است و "معلمان" اصلی‌ترین پیمان افزایش بازدهی این سرمایه‌گذاری.

۱۲,۰۰۰,۰۰۰

طبق آخرین آمار بیش از ۱۲ میلیون دانش‌آموز در کشور داریم؛ ۱۲ میلیون دانش‌آموز با ارزشی باورنکردنی و بسیار بیشتر از همه‌ی دارایی کشور ایران در معادن و مخازن خود.

ما تربیت این دانش‌آموزان را به آموزش و پرورش سپرده‌ایم که یکی از جذاب‌ترین حوزه‌های سرمایه‌گذاری است. "معلمان" اصلی‌ترین پیمان افزایش بازدهی این سرمایه‌گذاری محسوب می‌شوند. باین وجود در حال حاضر پایین آمدن قدرت خرید این قشر از يك سو و کاهش منزلت اجتماعی و عدم قدرتی درخور از خدمات و زحمات ایشان از سوی دیگر، باعث کم‌رضایتی و تلاش گروه بزرگی از معلمان برای کسب شغل شده است. دولت نباید با شعار معلمی شغل انبیاست، از توجه به مسایل معیشتی و منزلتی معلمان غافل بماند. تنها معلمان با روحیه، امیدوار، شاد و رها از دغدغه‌های معیشتی و منزلتی می‌توانند امانت‌داران خوبی برای ۱۲ میلیون سرمایه‌ی معنوی کشور باشند.

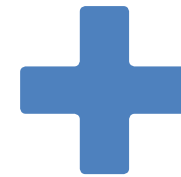

آموزش و پرورش

بدین منظور اولویت‌های زیر در دستور کار قرار خواهند گرفت:

- تسهیل ایجاد یک تشکل صنفی قدرتمند برای پیگیری مطالبات معیشتی و منزلتی معلمان
- افزایش قدرت خرید معلمان از طریق پرداخت منظم و مناسب حقوق و کاهش تورم
- کاهش دغدغه‌های معیشتی معلمان مانند تامین اجتماعی، تامین مسکن و هزینه‌ی سلامت

به علاوه، برنامه‌ی دولت بعدی باید حرکت بر مدار سند تحول بنیادین آموزش و پرورش باشد. اجرای این سند مستلزم افزایش سهم اعتبارات آموزش و پرورش از تولید ناخالص داخلی به میزان مناسب خواهد بود.

برنامه‌های دارای اولویت عبارتند از:

- **عدالت آموزشی و توجه به قومیت‌ها**
 - تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب، با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور
 - توانمندسازی دانش‌آموزان ساکن در مناطق کمتر توسعه یافته، روستاها، حاشیه‌ی شهرها، عشایر کوچ‌نشین و هم‌چنین مناطق دوزبانه با نیازهای ویژه، با تأکید بر ایجاد فرصت‌های آموزشی متنوع و با کیفیت
 - اختصاص حداقل ۱۰ درصد از برنامه‌های آموزشی به معرفی حرفه‌ها، هنرها، جغرافیا، آیین و رسوم و نیازها و شرایط اقلیمی و جغرافیایی استان‌ها
- **معیشت و منزلت معلمان**
 - ایجاد سازوکارهای لازم برای تقویت جایگاه و منزلت فرهنگی و اجتماعی معلمان
 - طراحی و استقرار نظام خاص بازنشستگی فرهنگیان برای بهره‌مندی بیشتر از تجارب مفید آنان
- **به ویژه مناطق روستایی و عشایری**
 - توسعه‌ی ضریب نفوذ شبکه‌ی ملی اطلاعات و ارتباطات (اینترنت) در مدارس با اولویت پر کردن شکاف دیجیتالی بین مناطق آموزشی

جذب و نگهداشت استعدادهای برتر به رشته‌های تربیت معلم با تأکید بر تقویت انگیزه‌های معنوی و مادی معلمان از قبیل برقراری حقوق و دستمزد در دوران تحصیل، ارتقای سطح آموزشی و تجهیزاتی مراکز ذیربط، برقراری الگوی جبران خدمات و تامین رفاه در خور منزلت فرهنگیان با توجه به لزوم تمام‌وقت شدن آنان

تقویت علوم انسانی به عنوان علوم آینده‌ساز و راهبردی

- تدوین برنامه به منظور فرهنگ‌سازی در جهت تبیین و تقویت منزلت علوم انسانی و پرهیز از غلبه‌ی رویکرد تجربی و فنی در دوره‌های آموزش رسمی عمومی
- هدایت استعدادها برتر به ادامه‌ی تحصیل در رشته‌های علوم انسانی
- تقویت مشارکت عمومی در آموزش و پرورش از طریق تسهیل تأسیس مدارس غیردولتی و حمایت از فعالیت‌های آموزشی آنان

نقش مردم در تامین آموزش

- جلب مشارکت موثر و بخش‌های عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی
- تقویت و گسترش مدارس غیردولتی با اصلاح و بازنگری قوانین و مقررات موجود
- طراحی سازوکارهای تنوع‌بخشی به منابع مالی دولتی و غیردولتی از قبیل موقوفات و امور خیریه

سبک زندگی

- ایجاد سازوکارهای لازم برای تقویت آداب و سبک زندگی اسلامی - ایرانی
- ارائه‌ی الگوهای پوششی متنوع، زیبا و آراسته مبتنی بر فرهنگ اسلامی - ایرانی برای مریبان و دانش‌آموزان
- تحکیم فضایل اخلاقی با تأکید بر اولویت کرامت و عزت‌نفس و شجاعت، حیا و عفت، صداقت، مسوولیت‌پذیری و نظم در تمام دوره‌های تحصیلی

- جذب و نگهداشت استعدادها برتر به رشته‌های تربیت معلم با تأکید بر تقویت انگیزه‌های معنوی و مادی معلمان از قبیل برقراری حقوق و دستمزد در دوران تحصیل، ارتقای سطح آموزشی و تجهیزاتی مراکز ذیربط، برقراری الگوی جبران خدمات و تامین رفاه در خور منزلت فرهنگیان با توجه به لزوم تمام‌وقت شدن آنان
- بهینه‌سازی نظام پرداخت مبتنی بر شایستگی‌ها و براساس رویکرد رقابتی
- فراهم آوردن تسهیلات و امتیازات متناسب برای جذب و نگهداشت نیروهای کارآمد در دوره‌ی ابتدایی
- ایجاد نظام بازآموزی مستمر علمی و تسهیل در ادامه‌ی تحصیل با توجه به رتبه‌بندی معلمان

مهارت‌آموزی برای زندگی آینده

- تنظیم و اجرای برنامه‌ی جامع کارآفرینی و مهارت‌آموزی برای تمام دوره‌های تحصیلی، به ویژه دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه در برنامه‌ی درسی و آموزشی
- آموزش مهارت به دانش‌آموزان به گونه‌ای که دارای دست‌کم یک مهارت مفید برای تأمین معاش بوده و در صورت جدایی از نظام رسمی تعلیم و تربیت در هر مرحله، توانایی تأمین زندگی خود و اداره‌ی خانواده را داشته باشند
- تمرین دموکراسی از پایه از طریق افزایش کارآمدی شوراهای درون مدرسه (مانند شورای معلمان و شورای دانش‌آموزان) با تفویض برخی از اختیارات اداره‌ی مدرسه به این شوراها
- استعدادیابی و هدایت تحصیلی دانش‌آموزان به رشته‌ها و مهارت‌های مورد نیاز حال و آینده‌ی کشور

جذب و نگهداشت استعدادها
برتر به رشته‌های تربیت معلم با
تأکید بر تقویت انگیزه‌های معنوی
و مادی معلمان از قبیل برقراری
حقوق و دستمزد
در دوران تحصیل، ارتقای سطح
آموزشی و تجهیزاتی مراکز
ذیربط، برقراری الگوی جبران خدمت
و تامین رفاه در خور منزلت
فرهنگیان با توجه به لزوم
تمام‌وقت شدن آنان

در کنار این حوزه‌های دارای جاذبه، برای ایرانیان خارج از کشور طرح ویژه‌ی گسترش بهره‌برداری از ظرفیت آموزش‌های غیرحضور و مجازی تعریف گردیده است.

دادن پیام
صلح
به تمام جهان

دیپلماسی فعال

تبدیل ایران هراسی به ایران دوستی
و ایران ستیزی به ایران پذیری

اصول سیاست خارجی و دیپلماسی

دیپلماسی فن مدیریت تعامل با جهان خارج توسط دولت‌ها است. اصول سیاست خارجی ایران، عزت، حکمت و مصلحت است. عزت در بین ملت‌ها و دولت‌ها، حکمت در تصمیمات و اقدامات مبتنی بر شناخت عمیق مناسبات و معادلات بین‌المللی، و مصلحت در اهمیت دادن به تامین منافع ملی کشور در کنار احترام به ارزش‌ها و حقوق دیگران.

اهداف کلیدی دیپلماسی کشور

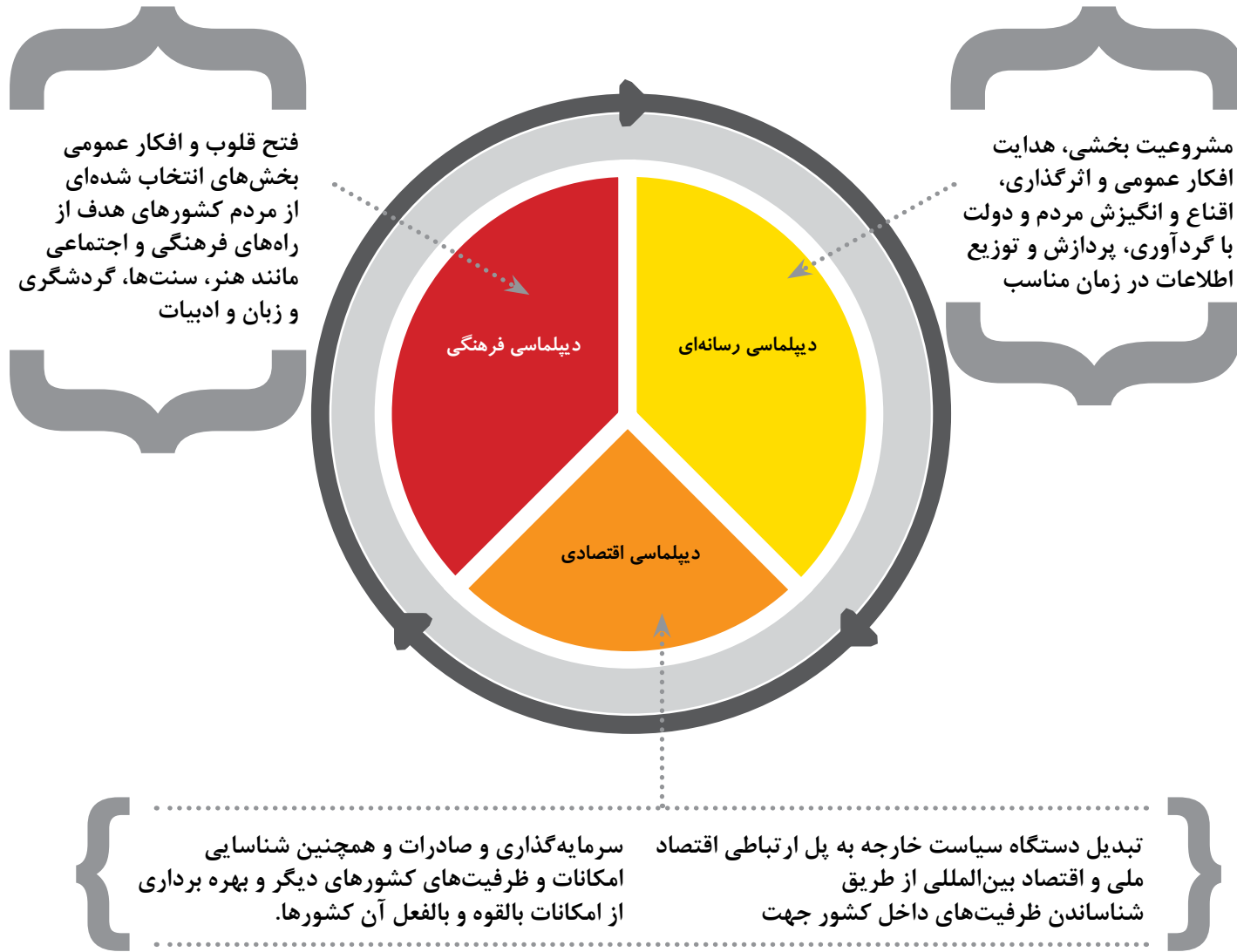
- تبدیل ایران هراسی به ایران دوستی در بین تمام کشورها. ارائه‌ی تصویر کشوری با فرهنگ، دوست داشتنی، هوشمند، در حال پیشرفت و تعامل گرا و افزایش تعداد متحدان استراتژیک ایران
 - تبدیل ایران ستیزی به ایران پذیری در بین کشورهای متخاصم، یعنی تبدیل تضاد (رابطه‌ی بازنده-بازنده) به همکاری و ائتلاف (رابطه برنده-برنده)
 - تبدیل دستگاه سیاست خارجی کشور به پل ارتباطی اقتصاد ایران با جهان خارج
- موانع اصلی دستیابی به این اهداف بی‌حرکی و انفعال در کنار سیاست‌های ماجراجویانه است و دستیابی به آن‌ها از مسیر عقلانیت و انعطاف پذیری ممکن می‌شود.
- راهبردهای اصلی دیپلماسی کشور
- دیپلماسی فرهنگی
 - دیپلماسی رسانه‌ای
 - دیپلماسی اقتصادی

دیپلماسی فن مدیریت تعامل با جهان خارج توسط دولت‌ها است. اصول سیاست خارجی ایران، عزت، حکمت و مصلحت است. عزت در بین ملت‌ها و دولت‌ها، حکمت در تصمیمات و اقدامات مبتنی بر شناخت عمیق مناسبات و معادلات بین‌المللی، و مصلحت در اهمیت دادن به تامین منافع ملی کشور در کنار احترام به ارزش‌ها و حقوق دیگران.

تبدیل ایران هراسی به ایران دوستی

در بین تمام کشورها. ارائه‌ی تصویر کشوری با فرهنگ، دوست داشتنی، هوشمند، در حال پیشرفت و تعامل گرا و افزایش تعداد متحدان استراتژیک ایران

دیپلماسی فعال

تبدیل دستگاه سیاست خارجه به
پل ارتباطی اقتصاد ملی و اقتصاد
بین‌المللی

دیپلماسی فرهنگی

عبارت است از معرفی تصویر واقعی و ارزش‌های یک ملت از طریق مبادله ایده‌ها، هنر، ارزش‌ها، سنت‌ها و باورها به منظور دستیابی به مفاهیم مشترک و تقویت تفاهم متقابل میان ملت‌ها و کشورها. هدف اصلی دیپلماسی فرهنگی فتح قلوب و افکار عمومی همه مردم یا بخش‌های انتخاب شده‌ای از مردم کشورهای هدف از راه‌های فرهنگی و اجتماعی است.

در این راستا در کنار ارائه‌ی آموزش‌های خاص فرهنگی به دیپلمات‌ها و تربیت دیپلمات‌هایی فرهیخته و آشنا با نقاط قوت و ظرائف فرهنگی هر دو کشور مبدأ و مقصد، اقدامات زیر باید در اولویت قرار گیرد:

■ دعوت از نخبگان سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و علمی به همراه خانواده آن‌ها برای بازدید از ایران و ایجاد خاطره‌ای خوش در ذهن آنان

■ برجسته کردن نقش و تأثیر فرهیختگان و دانشمندان گذشته و معاصر کشور در پیشرفت علم و ادب و استفاده از شهرت، محبوبیت و

موقعیت آنها برای اهداف دیپلماسی فرهنگی. مانند تبلیغ چهره‌های جهانی و ماندگاری چون مولانا جلال الدین رومی، حافظ، ابن سینا، خوارزمی، خیام و ...

■ استفاده از ظرفیت‌های نهفته در زبان و ادبیات کشور و ترویج آن از طریق تأسیس رشته زبان و ادبیات کشور ایران در دانشگاه‌های مهم جهان

■ اعطای بورس‌های تحصیلی در سطح کارشناسی ارشد و دکتری به علاقه‌مندان خارجی فرهنگ و ادب ایران به منظور اشاعه‌ی فرهنگ و زبان کشور در سطح جهان

■ حضور مؤثر در مجامع، همایش‌ها، رخدادها و جشنواره‌های هنری و ورزشی بین‌المللی، برگزاری منظم نمایشگاه‌ها، کارگاه‌ها و همایش‌های فرهنگی در کشور مقصد، برگزاری انواع جشنواره‌های هنری، همایش‌ها و سمینارهای فرهنگی و پخش برنامه‌های صوتی و تصویری و ایجاد سایت‌های اینترنتی

دوره حضور دولت در فعالیت‌های اقتصادی به سرآمده و باید دستگاه‌های دولتی تنها به امور ستادی بپردازند و زمینه‌ساز فعالیت‌های اقتصادی باشند از این رو دستگاه سیاست خارجه کشور باید پل ارتباطی بین اقتصاد ملی و اقتصاد بین‌المللی باشد.

یکی از مهم‌ترین اهداف دیپلماسی اقتصادی، ایجاد آرامش و ثبات اقتصادی برای جلوگیری از آسیب دیدن فعالان اقتصادی و مدیران از

دیپلماسی اقتصادی مکمل دیپلماسی سیاسی است. وظیفه‌ی دیپلمات اقتصادی شناساندن ظرفیت‌های داخل کشور به افراد خارجی جهت سرمایه‌گذاری و صادرات و همچنین شناسایی و بهره‌برداری از امکانات و ظرفیت‌های کشور جهت توسعه‌ی اقتصاد ملی می‌باشد و دستگاه سیاست خارجی کشور می‌تواند پل ارتباطی بین اقتصاد ملی و اقتصاد بین‌المللی محسوب شود.

دیپلماسی فرهنگی عبارت است از معرفی تصویر واقعی و ارزش‌های یک ملت از طریق مبادله ایده‌ها، هنر، ارزش‌ها، سنتها و باورها. هدف اصلی دیپلماسی فرهنگی فتح قلوب و افکار عمومی همه مردم یا بخش‌های انتخاب شده‌ای از مردم کشورهای هدف از راه‌های فرهنگی و اجتماعی است.

دیپلماسی فعال

- تعامل فعال و اثرگذار بر سازمان و نهادهای بین المللی اقتصادی به منظور سرمایه‌گذاری مشترک و جذب سرمایه‌گذاری خارجی.
- توجه و تکیه بر ایرانیان خارج از کشور به عنوان رابطان تاثیرگذار کشور با مراکز اقتصادی و سرمایه‌گذاری با هدف جذب سرمایه‌های خارجی
- توسعه‌ی بدنه‌ی کارشناسی دستگاه سیاست خارجی و تقویت حضور و نقش‌آفرینی دیپلمات اقتصادی و دیپلمات تجاری در کنار دیپلمات‌های سیاسی

پیش بینی ناپذیری و تلاطم محیطی خواهد بود.

اقدامات دارای اولویت:

- ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌های سیاست خارجی و اقتصادی.
- هماهنگی میان وزارت خارجه و وزارت‌های ذیربط
- حضور فعال بخش خصوصی در تعاملات و ارتباطات بین‌المللی و همکاری در تنظیم قراردادهای و تفاهم‌نامه‌ها

دیپلماسی رسانه‌ای

اقدامات دارای اولویت :

- تولید و ارائه‌ی محتوای رسانه‌ای متناسب با فرهنگ و زبان‌های مختلف
- راه‌اندازی رسانه‌هایی برای کشورهای مختلف هدف (تشکیل و افزایش تعداد، تنوع و اثرگذاری رسانه‌ها)
- حضور فعال در رسانه‌های اینترنتی و جریان‌سازی
- تعامل هدفمند، مستمر و فعالانه سفیران کشور با مطبوعات و رسانه‌های خارجی (برای کاهش فقر اطلاعاتی در مورد ایران)
- همکاری با رسانه‌های جهانی بی‌طرف و یا غیرمتخاصم، ترتیب دادن سفرها به ایران برای خبرنگاران و خانواده‌های آنان، برقراری تورهای خبری ویژه به ایران برای اهالی مطبوعات و رسانه‌ها

در شرایط کنونی که پیام‌های سیاسی و پاسخ آن‌ها مسیر خود را از مقابل چشمان میلیون‌ها مخاطب طی می‌کنند دیپلماسی رسانه‌ای از قدرت فوق‌العاده‌ای برخوردار است و به همین دلیل رهبران دنیا سعی می‌کنند بیشترین استفاده را از توان رسانه‌ها ببرند. دیپلماسی رسانه‌ای در عصر جهانی شدن، بخش قابل توجهی از دیپلماسی کشورها به ویژه کشورهای قدرتمند را به خود اختصاص می‌دهد و اصولاً قدرت در اختیار کشورهایی است که تسلط بیشتری بر فضای رسانه‌ای دارند. رسانه‌ها با ارزش‌سازی، برجسته‌سازی برخی موضوعات، اشاعه دادن فرهنگ، مشروعیت‌بخشی به تصمیمات و اقدامات و رساندن پیام، نقش هدایت‌کننده‌ی افکار عمومی را ایفا می‌کنند. اثرگذاری، اقناع و انگیزش بازیگران با گردآوری، پردازش و توزیع اطلاعات در زمان مناسب، از قابلیت‌های الزامی دیپلماسی نوین است. در دیپلماسی نوین مخاطبین به مقامات و گروه‌های بانفوذ محدود نمی‌شود، بلکه هر فرد یا گروهی از هر نقطه جهان می‌تواند مخاطب هدف باشد.

رسانه‌ها با ارزش‌سازی، برجسته‌سازی برخی موضوعات، اشاعه دادن فرهنگ، مشروعیت‌بخشی به تصمیمات و اقدامات و رساندن پیام، نقش هدایت‌کننده‌ی افکار عمومی را ایفا می‌کنند. اثرگذاری، اقناع و انگیزش بازیگران با گردآوری، پردازش و توزیع اطلاعات در زمان مناسب، از قابلیت‌های الزامی دیپلماسی نوین است.

طرح فسادستیزی و سلامت آفرینی

کنترل فسادهای کلان از طریق تمرکز بر دانه درشت
ویقه سفیدها.

طرح فسادستیزی و سلامت آفرینی

طرح فسادستیزی و سلامت آفرینی

واقعیت چهارم: دولت بزرگ و ناکارآمد، بزرگ‌ترین منشأ فساد است. دخالت دولت مهم‌ترین عامل گل‌آلود شدن آبی است که رانت‌خواران و انحصارگران در آن ماهی می‌گیرند. حضور غیرضروری دولت در فعالیت‌های اقتصادی عامل مهمی در ایجاد فساد اقتصادی و اداری است در نتیجه کاهش تصدی دولت باعث کاهش فساد خواهد گردید.

واقعیت پنجم: کنترل فساد کلان مقدم بر کنترل فساد خرد است و بدون آن آمیدی به حل مشکل فساد خرد نیست. فساد کلان، توسط افراد و مقامات رده بالای اداری، به صورت بانندی و با ارقام قابل توجه صورت می‌گیرد. مرتکبان آن جزو گروه مجرمان یقه سفید و از صاحبان ثروت و قدرت هستند و با وجود ایراد زیان‌ها و خسارات غیرقابل جبران بر پیکر جامعه، با برخورداری از توان توجیه یا حمایت معمولاً مصون از تعقیب می‌مانند.

واقعیت اول: مبارزه با فساد به مثابه گذر کردن از لبه‌ی تیغ است. چنانچه انجام نپذیرد فساد روزبه‌روز ریشه‌دارتر می‌شود و اگر به شکل غیرمنطقی انجام شود، باعث ترس سرمایه‌گذاران و برهم خوردن امنیت سرمایه‌گذاری می‌گردد و مدیران را به انفعال، بی‌کنشی و محافظه‌کاری می‌کشاند.

واقعیت دوم: معیار و شاخص تعیین فساد، فقط و فقط قانون است؛ قانونی که مستقل از اراده‌ی شخص، گروه یا سلیقه‌ی خاصی باشد.

واقعیت سوم: آگاهی و اطلاعات چشم‌اسفندیار فساد است. هر چه اطلاعات بیشتر در دسترس باشند، معاملات پنهان، توافقات غیررسمی و تبادلات غیرقانونی کمتر شکل می‌گیرند.

دولت بزرگ و ناکارآمد، بزرگ‌ترین منشأ فساد است. دخالت دولت مهم‌ترین عامل گل‌آلود شدن آبی است که رانت‌خواران و انحصارگران در آن ماهی می‌گیرند. حضور غیرضروری دولت در فعالیت‌های اقتصادی عامل مهمی در ایجاد فساد اقتصادی و اداری است در نتیجه کاهش تصدک دولت باعث کاهش فساد خواهد گردید.

۵
کنترل فساد
کلان مقدم بر
کنترل فساد خرد
است

۴
دولت بزرگ
و ناکارآمد،
بزرگ‌ترین منشأ
فساد است

۳
آگاهی و
اطلاعات چشم
اسفندیار فساد
است

۲
در فسادستیزی
معیار، فقط
و فقط قانون
است

۱
فسادستیزی نباید
موجب ترس
سرمایه‌گذاران
شود

طرح سلامت آفرینی اداری (سافا) با توجه به روش‌های پیشین، تجارب جهانی و شرایط کشور دارای محورهای زیر است:

۱) ایجاد جریان آزاد اطلاعات برای جلوگیری از رانت‌های اطلاعاتی و بالا بردن احتمال افشای فساد

- انتشار عمومی موضوع و شرایط کلیه‌ی مناقصه‌ها و مزایده‌های دولت و شرکت‌های وابسته به دولت
- اعلام کلیه‌ی استخدام‌های دولتی از طریق رسانه‌های جمعی
- اجرای قانون آزادسازی جریان اطلاعات
- حمایت از شهروندانی که اطلاعات مربوط به رسوایی مالی و فساد را در اختیار نهادهای مسئول می‌گذارند
- تنظیم و تسهیل سازوکار ارسال اطلاعات و افشاگری توسط کارمندان و شهروندان
- آزادی و مصونیت مطبوعات در ارائه‌ی گزارش و افشای فساد اداری و اقتصادی
- حمایت از رسانه‌های متعهد برای پیگیری جرایم اقتصادی (طرح انتخاب افشاگر برتر از بین جرایم)
- ایجاد شفافیت اطلاعاتی درمورد فعالیت‌های مالی و نحوه‌ی توزیع خدمات و محصولات دستگاه‌های دولتی به گونه‌ای که مردم و مسوولین به طور یکسان به این اطلاعات دسترسی داشته باشند

۲) تمرکز بر کلان فسادها (فسادهای بزرگ اقتصادی، مالی، اداری)

- مقابله با فسادهای کلان از طریق تمرکز بر افراد عالی‌رتبه، کارمندان ارشد دولت و آقا زادگان
- اعمال نظارت و حسابرسی مستمر بر مشاغل و بخش‌های حساس مستعد فساد
- نظارت بر ثروت، مصرف و سطح زندگی مدیران ارشد دولت در بخش‌های اداری و اقتصادی
- عدم انتصاب افراد دارای سوء سابقه و یا متهم در مشاغل حساس و کلیدی
- حذف حاشیه‌ی امن تمام گروه‌ها، رسیدگی به تخلفات و مجازات آشکار خاطیان طبق قانون

مقابله با فسادهای کلان از طریق تمرکز بر افراد عالی‌رتبه، کارمندان ارشد دولت و آقا زادگان

طرح سلامت آفرینی اداری (سافا) با توجه به روش‌های پیشین، تجارب جهانی و شرایط کشور دارای محورهای زیر است:

- ۱) ایجاد جریان آزاد اطلاعات برای جلوگیری از رانت‌های اطلاعاتی و بالا بردن احتمال افشای فساد
- ۲) تمرکز بر کلان فسادها فسادهای بزرگ اقتصادی، مالی، اداری
- ۳) آزادسازی اقتصاد و شفافسازی قوانین
- ۴) کوچک‌سازی و کارآمدسازی دولت به عنوان راهکار اصلی فسادستیزی و توسعه‌ی جامعه‌ی مدنی

طرح فسادستیزی و سلامت آفرینی

۳) آزادسازی اقتصاد و شفاف‌سازی قوانین

- رفع محدودیت‌های غیرمنطقی حاکم بر بخش‌های بازرگانی، گمرکی، بانکی و فضای کسب و کار
- ساده‌سازی و شفاف‌سازی قوانین سازمان‌ها و نهادهای مختلف اقتصادی و اداری کشور
- تصویب قوانین نظارتی و اجرای دقیق آن‌ها

۴) کوچک‌سازی و کارآمدسازی دولت به عنوان راهکار اصلی فسادستیزی و توسعه‌ی جامعه‌ی مدنی

- حذف ارتباط مستقیم و چهره به چهره و جایگزین کردن سیستم‌های الکترونیکی
- استقرار کامل دولت الکترونیکی
- واگذاری فعالیت‌های غیرحاکمیتی به بخش غیردولتی
- توسعه‌ی جامعه‌ی مدنی و رفع محدودیت تاسیس و فعالیت سمن‌ها و دسترسی سمن‌ها به اطلاعات
- گزارش‌دهی و پاسخ‌گویی منظم دستگاه‌های اجرایی و دولت در امور اقتصادی، مالی و اداری

سرمایه گذاری خارجی و داخلی

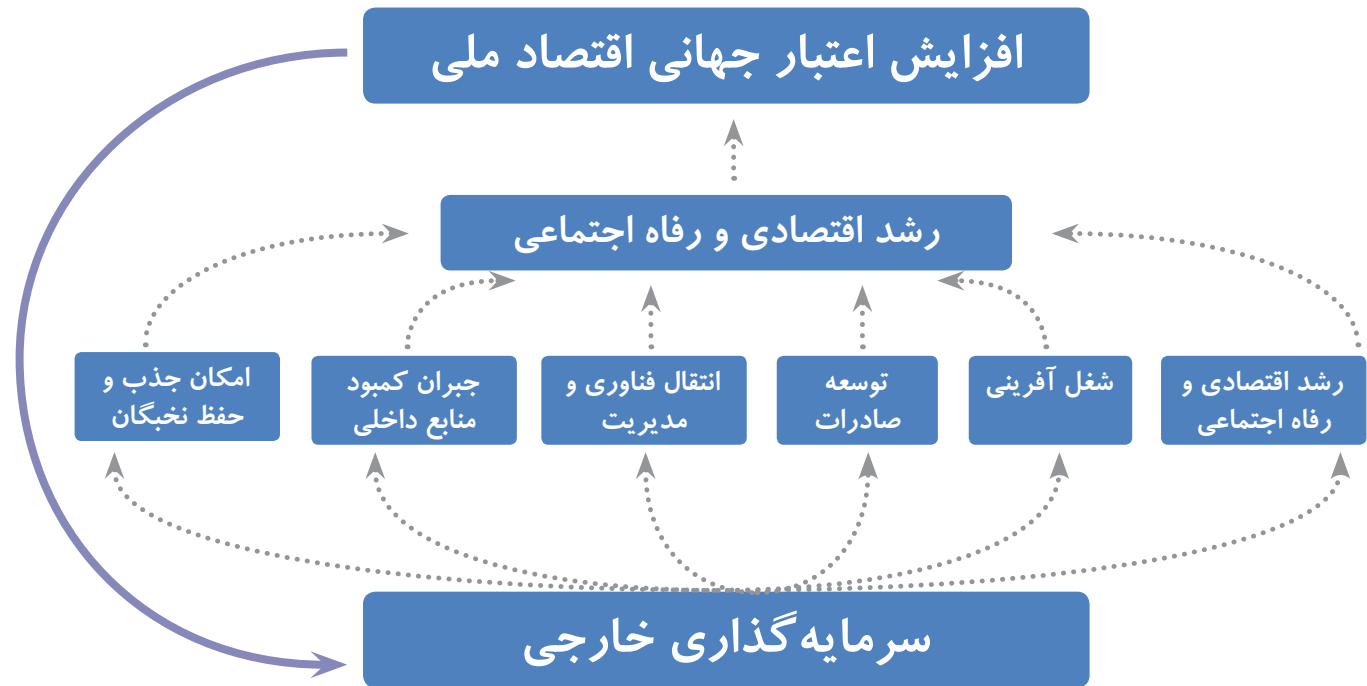
سرمایه گذاری خارجی تنها تامین مالی نیست، بلکه فرصتی است برای جذب برترین های فناوری و بهترین های مدیریت سراسر جهان

سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی

اهمیت راهبردی جذب سرمایه‌گذاری خارجی

سرمایه‌گذاری‌های خارجی به طور طبیعی همراه با انتقال فناوری‌های پیشرفته روز و فنون مدیریتی کارآمد دسترسی به بازارهای فروش جهانی را نیز فراهم می‌کند.

از طرف دیگر از آنجا که هدف بسیاری از شرکت‌های بهره‌مند از سرمایه‌گذاری خارجی دستیابی به بازارهای منطقه است با افزایش آن، دو هدف مهم یعنی افزایش درآمدهای غیرنفتی دولت و افزایش صادرات از کشور تحقق می‌یابد. همچنین جذب سرمایه‌گذاری خارجی چهره‌ی مطلوبی از کشور جذب‌کننده یا میزبان به نمایش می‌گذارد و حکایت از اعتبار کشور دارد.

سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی

طرح‌های اولویت‌دار برای افزایش جذب سرمایه‌های خارجی

مجموعه‌ای از مولفه‌ها و مشوق‌هایی تواند به رشد سرمایه‌گذاری خارجی منجر شود. عواملی مانند فرهنگ پشتیبان، دیوانسالاری روان، تدوین و تثبیت قوانین کارآمد در کنار نگرش راهبردی و استفاده از فرصت ایرانیان خارج از کشور. طرح‌های اولویت‌دار در این زمینه عبارتند از:

سیاستمداران و کارشناسان و ایجاد بستر مناسب برای ورود سرمایه امکان‌پذیر نیست. تا زمانی که بین سیاست‌گذاران، مدیران، خبرنگاران، کارشناسان و مردم دیدگاه مثبت و روشنی نسبت به سرمایه‌گذاری خارجی ایجاد نشود علاوه بر بی‌ثباتی در تصمیم‌گیری با نگرشی منفی نسبت به سرمایه‌داران و سرمایه‌گذاران خارجی روبه‌رو خواهیم بود که عملاً منجر به بی‌میلی شرکت‌های خارجی به سرمایه‌گذاری در ایران خواهد شد.

۳) ایجاد نقطه تماس واحد و قدرتمند (مولفه اداری)

یکی از بزرگ‌ترین معضلات در اقتصاد ایران دیوان‌سالاری دولتی به علت وجود نهادهای متعدد، مشابه، موازی و در عین حال ناهماهنگ است. افزایش سهولت و کاهش زمان سرمایه‌گذاری (از تصمیم تا اجرا) به عنوان مهم‌ترین زیرساخت غیرفیزیکی، یکی از عوامل جذاب برای سرمایه‌گذاران خارجی است. سازمان سرمایه‌گذاری خارجی باید دارای اطلاعات و اختیارات لازم برای پیشبرد پروژه‌های سرمایه‌گذاری خارجی در کشور باشد تا انعطاف، پویایی و قدرت مواجهه با پیچیدگی‌های محیط سرمایه‌گذاری افزایش یابد.

۱) تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری خارجی در راستای راهبردها و مزیت‌های کشور (مولفه راهبردی)

جذب سرمایه‌گذاری خارجی وسیله‌ای است برای نیل به هدف مهم‌تر یعنی پیشرفت کشور؛ بنابراین توجه باید معطوف به جلب سرمایه‌هایی باشد که بتوانند مکمل راهبرد توسعه‌ی کشور در طرح‌های دارای مزیت نسبی اقتصادی باشند.

اکنون بیشتر سرمایه‌های وارد شده به کشور در بخش نفت، گاز و صنعت هزینه می‌شود. با توجه به موقعیت منحصر به فرد ایران و جاذبه‌ها و فرصت‌های فراوان کشور برای سرمایه‌گذاری خارجی در حوزه‌هایی مانند گردشگری و تجارت (قطب تجاری منطقه)، لازم است بر جذب سرمایه‌های خارجی برای تقویت این بخش‌ها نیز تاکید گردد.

۲) ایجاد باور عمومی و ثبات درونی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی (مولفه فرهنگی و سیاسی)

جذب سرمایه‌گذاری خارجی در کشور بدون تغییر نگرش در میان

اکنون بیشتر سرمایه‌های وارد شده به کشور در بخش نفت، گاز و صنعت هزینه می‌شود. با توجه به موقعیت منحصر به فرد ایران و جاذبه‌ها و فرصت‌های فراوان کشور برای سرمایه‌گذاری خارجی در حوزه‌هایی مانند گردشگری و تجارت (قطب تجاری منطقه)، لازم است بر جذب سرمایه‌های خارجی برای تقویت این بخش‌ها نیز تاکید گردد.

۴) تاکید ویژه بر ایرانیان خارج از کشور

میلیون‌ها ایرانی خارج کشور، یک فرصت بی بدیل اقتصادی و اجتماعی برای کشور هستند که می‌توانند از یک سو به عنوان سرمایه‌گذار و از سوی دیگر به مثابه پلی برای ارتباط ایران با نهادهای جهانی و تاثیرگذار اقتصادی و سیاسی ایفای نقش نمایند. فعال کردن دیپلماسی اقتصادی، توسعه بدنه کارشناسی دستگاه سیاست خارجی و تقویت حضور و نقش آفرینی دیپلمات‌های اقتصادی و تجاری در کنار دیپلمات‌های سیاسی، تقویت مراکز ارتباط با ایرانیان خارج از کشور و هدفدار کردن روابط از اقدامات عملی این طرح هستند.

۵) کاهش ریسک اقتصادی و سیاسی از طریق تدوین و اجرای قوانین مناسب و با ثبات (مولف‌سه قانون)

شواهد نشان می‌دهد در اقتصادهای بی توجه به حاکمیت قانون، تلاش برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی حتی با وجود اعطای امتیازات و تسهیلات بیشتر، با شکست روبرو است. از این رو، افزایش امنیت سرمایه‌گذاری از طریق ثبات در سیاست‌های دولت و عدم تغییر مداوم قوانین می‌تواند از اولین اولویت‌ها برای تشویق سرمایه‌گذاری خارجی قلمداد شود. تقویت و فعال‌سازی بخش خصوصی و تضمین اجرای قراردادهای از طریق کاهش دیوان‌سالاری و ایجاد حکومت قانون لازمه امنیت اقتصادی، و مقررات زدایی، احترام به مالکیت خصوصی، تضمین اجرای قراردادهای، بهبود فضای مالیاتی و بهبود قانون کار از مهم‌ترین پیش‌نیازهای سرمایه‌گذاری خارجی هستند.

۶) حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی واقعی و توسعه آن

اقدامات عملی این طرح عبارتند از:

- استفاده‌ی بهینه از امکانات صندوق توسعه‌ی ملی برای گسترش سرمایه‌گذاری‌های بخش غیردولتی
- گسترش نهادهای تسهیل‌کننده‌ی دستیابی به منابع مالی مورد نیاز برای توسعه‌ی صنعتی و کشاورزی مانند نهاد مالی پشتیبانی‌کننده‌ی سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر
- تسریع واگذاری کارشناسانه‌ی شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی واقعی
- ارائه‌ی اطلاعات به روز و مطمئن در زمینه‌ی فرصت‌های سرمایه‌گذاری

میلیون‌ها ایرانی خارج کشور، یک فرصت بی بدیل اقتصادی و اجتماعی برای کشور هستند که می‌توانند از یک سو به عنوان سرمایه‌گذار و از سوی دیگر به مثابه پلی برای ارتباط ایران با نهادهای جهانی و تاثیرگذار اقتصادی و سیاسی ایفای نقش نمایند.

شواهد نشان می‌دهد در اقتصاد های بی توجه به حاکمیت قانون، تلاش برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی حتی با وجود اعطای امتیازات و تسهیلات بیشتر، با شکست روبرو است. از این رو، افزایش امنیت سرمایه‌گذاری از طریق ثبات در سیاست‌های دولت و عدم تغییر مداوم قوانین می‌تواند از اولین اولویت‌ها برای تشویق سرمایه‌گذاری خارجی قلمداد شود.

ایران
برای همه
همه برای ایران

توسعه‌ی مناطق مرزی و توسعه پذیر

با توسعه نوار مرزی به عمق ۱۰۰ کیلومتر؛
تبدیل قابلیت های محلی به افتخار ملی و قطب توسعه

واژه محرومیت زدایی باید به کتاب‌های تاریخی سپرده شود

محرومیت در حقیقت چیزی نیست جز عدم استفاده‌ی مناسب و مطلوب از ظرفیت مناطق مختلف به دلایل متعدد مدیریتی، اجتماعی و سیاسی.

استان سیستان و بلوچستان با داشتن جاذبه‌های فراوان باستانی، تاریخی و طبیعی می‌تواند در صنعت گردشگری نقش مهمی داشته باشد. سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری این استان منشا تحولات جدی محلی و ملی خواهد بود.

محرومیت زدایی مورد توجه تمام دولت‌های قبلی بوده است، با این حال و با وجود طرح‌ها و ارگان‌های متعدد مانند سفر استانی، آمایش سرزمین، بودجه مصوب مناطق محروم، شرکت‌های تعاونی توسعه شهر و روستا، کمیته امداد امام خمینی (ره)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، جهادسازندگی، و ... مساله همچنان باقی است.

ذخایر نفت و گاز استان خوزستان بخش عمده‌ی درآمدهای ارزی کشور را تامین می‌کند و این استان پرآب‌ترین منطقه‌ی کشور محسوب می‌شود در حالی که بعضی از روستاها و حتی شهرهای آن از آب آشامیدنی سالم بی بهره‌اند.

استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، ایلام، لرستان، کردستان و ... نیز هر یک دارای منابع طبیعی، انسانی، معدن، جاذبه‌های گردشگری، و ظرفیت‌های بالقوه‌ی رشد و توسعه منطقه‌ای هستند.

محرومیت زدایی مورد توجه تمام دولت‌های قبلی بوده است. با این حال و با وجود طرح‌ها و ارگان‌های متعدد مانند سفر استانی، آمایش سرزمین، بودجه مصوب مناطق محروم، شرکت‌های تعاونی توسعه شهر و روستا، کمیته امداد امام خمینی (ره)، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، جهادسازندگی، و ... مساله همچنان باقی است.

توسعه‌ی مناطق مرزی و توسعه پذیر

بعضی علل ناکارآمدی طرح‌های توسعه‌ی مناطق مرزی و توسعه پذیر

مهم ترین راهبرد توسعه‌ی مناطق مختلف کشور، افزایش اختیارات و قابلیت‌های مدیریتی و اداری لازم برای رشد آن منطقه است. تمرکز زدایی، اعطای اختیارات مدیریتی و امکانات سرمایه‌گذاری به مناطق و آزادی عمل مناطق کلید اصلی رشد درون‌زای منطقه‌ای است. تا کنون فرض بر این بوده که تهران (مرکز) همه چیز را از همگان (استان‌ها و مناطق) بهتر می‌داند، اما ویژگی‌های متفاوت هر منطقه نگاه خاص به آن را ایجاب می‌کند. در یک کلام برای توسعه یافتگی، «تهران محوری» باید به «ایران محوری» و «محرومیت زدایی» باید به «قابلیت آفرینی» تغییر کند. باید نظام دیوان سالاری پیچیده و وقت گیر جای خود را به نظام اداری و تسهیل گر بدهد.

- ❑ کم توجهی به محوریت و نقش مردم در برنامه‌های توسعه
- ❑ نگاه پروژه‌ای به توسعه شهرها و روستاهای توسعه پذیر (با محوریت پروژه‌های عمرانی)
- ❑ کم توجهی به تعبیه سازوکارهای رشد درون‌زا در مناطق
- ❑ سو مدیریت در تخصیص بهینه‌ی بودجه‌ی مصوب برای توسعه‌ی مناطق توسعه پذیر
- ❑ کم توجهی به مزیت‌های نسبی و منطقه‌ای در سیاست‌های توسعه‌ی هر استان/منطقه
- ❑ اختیارات ناکافی استان‌ها و روبه‌های بوروکراتیک برای بخش خصوصی در فعالیت‌های توسعه‌ای در شهرها و روستاهای توسعه پذیر در استان‌های مختلف
- ❑ ایجاد تغییر اساسی در نگاه به این مناطق ضروری به نظر می‌سد.

طرح توسعه‌ی متوازن با توجه به تجربیات داخلی و جهانی و شرایط کشور دارای محورهای زیر است:

❑ تهیه و بازنگری اسناد بخشی مدیریت شهری و روستایی (مبنتی بر سند فرابخشی) به منظور تعیین دقیق نقش، جایگاه و نحوه‌ی تعامل نهادهای خرد درون جوامع (شوراها، شرکتهای تعاونی، تشکل‌ها و ...)

۲) بهره‌گیری حداکثری از مشارکت و همیاری نهادهای محلی و جوامع روستایی و شهری

❑ حمایت مؤثر از تأسیس نهادهای مدنی و صنفی غیردولتی و ارتقای

۱) ادیای نگرش علمی به توسعه جوامع شهری و روستایی

❑ مبنا قرار گرفتن طرح آمایش سرزمین و ارائه‌ی راهکارها و برنامه‌ها جهت توسعه‌ی متوازن ملی با رویکرد آمایش

❑ تهیه و تنظیم سند فرابخشی «محرومیت زدایی توسعه محور» (شفاف سازی نقش و جایگاه وزارتخانه‌ها، ارگان‌ها، و نهادهای مختلف و نحوه تعامل آنها در تحقق این هدف متعالی، و جلوگیری از موازی کاری و تکرار)

تمرکز زدایی، اعطای اختیارات مدیریتی و امکانات سرمایه‌گذاری به مناطق و آزادی عمل مناطق کلید اصلی رشد درون‌زای منطقه‌ای است. تا کنون فرض بر این بوده که تهران (مرکز) همه چیز را از همگان (استان‌ها و مناطق) بهتر می‌داند، اما ویژگی‌های متفاوت هر منطقه نگاه خاص به آن را ایجاب می‌کند.

۴) افزایش امنیت مناطق هدف (به ویژه مناطق

مرزی) به عنوان پیش نیاز توسعه

- مقابله با هر گونه عوامل مخل امنیت و آرامش در چارچوب همکاری‌های منطقه‌ای
- فرهنگ سازی در راستای برقراری وحدت عملی بین اقوام و مذاهب
- تقویت پلیس مرزی با همکاری مرزنشینان

۵) حمایت از جوامع روستایی و شهری در جهت توسعه فعالیت‌های اقتصادی

- گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در روستاها (با اولویت بهره‌گیری از ظرفیت مغفول صنایع موجود)
- ایجاد صندوق‌های خرد اعتباری در توسعه جوامع روستایی
- تقویت بورس کالاهای کشاورزی در استان‌ها و مناطق مرزی و توسعه پذیر
- تداوم سرمایه‌گذاری در امر تقویت و توسعه زیربنای مناطق توسعه پذیر (به ویژه انرژی، فاوا و ترانزیت) در راستای توازن منطقه‌ای و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای تجارت با کشورهای همجوار
- افزایش قدرت چانه زنی کشور و ارائه طرح‌های مناسب برای جذب اعتبارات نهادهای بین‌المللی (نظیر یونسکو، اعتبارات بانک توسعه کشورهای اسلامی، و ...) برای توسعه مناطق توسعه پذیر
- گسترش سیستم‌های حمایت از نوآوری منطقه‌ای (نظیر طرح انکوباتورهای روستایی، دهکده بازاریابی و ...)
- اجرای طرح‌های حمایت از زنان کارآفرین روستایی (صنایع دستی، محصولات غذایی خانگی و ...)
- ارزیابی عملکرد و بهبود نحوه فعالیت دهیاری‌ها در ایجاد اشتغال در روستاهای توسعه پذیر
- بهبود و ارتقای مبادلات رسمی برون مرزی
- توسعه شبکه‌های ارتباطی و حمل نقلی به عنوان پیش نیاز توسعه منطقه‌ای

- اختیارات تصمیم‌گیری و توانمندسازی مدیریت محلی
- ایجاد شرکت‌های رقابت پذیر در سطح روستاها ضمن تشکیل شبکه‌ای از کارآفرینان روستایی (با الگوبرداری از تجربه‌ی کشورهای موفق نظیر چین در این زمینه)
- تدوین و اجرای الگوهای مشارکت مردم منطقه در فرآیند توسعه (مانند صندوق‌های محلی توسعه، حمایت از استفاده نیروی کار بومی، ارائه مشوق برای استفاده سرمایه‌گذاران از شریک بومی و ...)
- حمایت مؤثر از تشکیل و توسعه تعاونی‌ها و ایجاد و گسترش شهرک‌ها و مجتمع‌های تعاونی

۲) بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) برای تسهیل تلاش‌ها

- توسعه خدمات رسانی الکترونیکی در سطح مناطق مرزی و توسعه پذیر (دفاتر خدماتی دولت الکترونیک)
- توسعه و گسترش کامپیوتر (هر خانواده روستایی، یک PC) و فرهنگ استفاده از آن ضمن توسعه شبکه‌ی اینترنت
- ارائه‌ی آموزش‌های الکترونیکی و مجازی از راه دور (به ویژه در مناطق دچار کمبود امکانات و تجهیزات آموزشی)
- ترویج علوم و فنون کشاورزی با راهکارهای فاوا جهت افزایش بهره‌وری و تولید محصولات کشاورزی
- افزایش دسترسی بیشتر جوامع کشاورزی و روستایی به کتب، نشریات، فیلم و ... با تکیه بر توانمندی‌های فاوا
- استفاده از امکانات فاوا برای بازاریابی صنایع دستی و محصولات کشاورزی و حذف واسطه‌ها و دلال‌ها
- معرفی جاذبه‌های گردشگری روستاها و مناطق هدف از طریق اینترنت و توسعه‌ی گردشگری روستایی

در يك كلام برای توسعه یافتگی، «تهران محوری» باید به «ایران محوری» و «محروریت زدایی» باید به «قابلیت آفرینی» تغییر کند. باید نظام دیوان سالاری پیچیده و وقت گیر جای خود را به نظام اداری و تسهیل گر بدهد.

پایداری محیط زیست

پیشرفت بدون محیط زیست، پایداری نیست

اولویت‌های راهبردی در مورد پایدارسازی محیط زیست

پیشرفت بدون محیط‌زیست پایدار نیست.

طبق اصل ۵۰ قانون اساسی حفاظت از محیط زیست که نسل امروز و نسل‌های بعد باید در آن حیات رو به رشدی داشته باشند، وظیفه‌ی عمومی تلقی شود. از این رو فعالیت‌های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند ممنوع است. پیشرفت پایدار و عادلانه‌ی کشور مرهون بهره‌برداری مناسب از امکانات آب، خاک، منابع طبیعی و ظرفیت‌های موجود نیروی انسانی و در یک کلمه حفاظت از محیط زیست است.

پایدارسازی محیط زیست

کشور ایران از نظر رعایت شاخص‌های محیط زیست در سال ۲۰۰۶ میلادی در رتبه‌ی ۵۳ قرار داشت و سقوط به رتبه‌ی ۱۱۴ در سال ۲۰۱۲ رخدادی تاسف‌برانگیز و قابل تامل است. خشکی دریاچه‌های ارومیه و پربشان، تخریب جنگل‌ها و زمین‌های پارک ملی گلستان و از بین رفتن دریاچه‌ها و تالاب‌ها در اثر ساخت آبنگین‌ها و سدهای کارشناسی نشده به هیچ وجه شایسته‌ی ایرانیان نیست. رعایت سند ملی محیط زیست جمهوری اسلامی ایران میثاق اساسی دولت آینده می‌باشد. ایران باید کشوری با محیط زیست سالم، فرصت‌آفرین و زیبا، بهره‌مند از آب و هوا و خاک سالم و پاک، و دارای تنوع زیستی مطلوب، ایمن و پایدار در تراز جهانی باشد. بر اساس این سند، اولویت‌های کلیدی و تعهدات عملی دولت بعدی به این شرح است:

کشور ایران از نظر رعایت شاخص‌های محیط زیست در سال ۲۰۰۶ میلادی در رتبه‌ی ۵۳ قرار داشت و سقوط به رتبه‌ی ۱۱۴ در سال ۲۰۱۲ رخدادی تاسف‌برانگیز و قابل تامل است. خشکی دریاچه‌های ارومیه و پربشان، تخریب جنگل‌ها و زمین‌های پارک ملی گلستان و از بین رفتن دریاچه‌ها و تالاب‌ها در اثر ساخت آبنگین‌ها و سدهای کارشناسی نشده به هیچ وجه شایسته‌ی ایرانیان نیست.

۳) راهبری، کنترل و بهبود کمیت و کیفیت منابع خاک

- ایجاد نظام بهره برداری از منابع خاک با توجه به استعداد اراضی در چارچوب آمایش سرزمین
- سازماندهی، کنترل عوامل و مقابله با فرسایش خاک و بیابان‌زایی
- اعمال سیاست‌ها و سازوکارهای حمایتی برای توسعه‌ی کشاورزی ارگانیک
- استفاده از فناوری‌های نوین احیای و بازیافت پسماند شهری، روستایی، صنعتی و کشاورزی

۴) یکپارچه‌سازی مدیریت عرصه‌های طبیعی در ابعاد گیاهی، جانوری و میکرو ارگانیسم

- اصلاح قوانین و ساختارهای مرتبط برای یکپارچه‌سازی مدیریت عرصه‌های طبیعی
- ایجاد نظام مسئولیت‌پذیر برای احیای زیستگاه‌ها و زیست‌بوم‌های حساس و آسیب دیده
- ایجاد مدیریت کارآمد (شناسایی، حفظ ارزیابی و بهره‌برداری) از

۱) ایجاد یکپارچگی و کارآمدی در مدیریت کمیت و کیفیت منابع آبی

- مدیریت جامع منطقه‌ای و رفع تعارضات مربوط به آب‌های مرزی
- ایجاد مدیریت یکپارچه‌ی سواحل و دریاها
- مدیریت یکپارچه‌ی آب‌های زیرزمینی، حوضه‌های آبریز و رودخانه‌ها و تأمین حقابه محیط زیستی، تالاب‌ها و دریاچه‌ها
- تعیین رویکردهای مدیریت تقاضا و توزیع آب نسبت به رویکردهای مدیریت تامین

۲) پیشگیری، پایش، بهبود و کنترل کیفیت هوا برای دسترسی به هوای پاک

- ایجاد مدیریت یکپارچه‌ی کاهش آلودگی هوای شهرهای بزرگ کشور
- افزایش سهم انرژی‌های پاک و جایگزینی آن با سوخت‌های فسیلی
- توسعه‌ی استفاده از فناوری‌های نوین برای کنترل و پایش کیفیت هوا

ذخایر ژنتیکی کشور
اصلاح قوانین با هدف حمایت از فعالان و نهادهای
حفاظت‌کننده از محیط زیست

۵) حکمرانی پایدار ملی در تولید و مصرف منابع انرژی

ایجاد سازوکارهای توسعه‌ی پاک به منظور کاهش انتشار کربن
حمایت از انتشار و کاربست فناوری‌های نوین با تکیه بر انرژی‌های
پاک و تجدیدپذیر
تقویت سرمایه‌گذاری‌های عمومی و خصوصی در تولید و مصرف
پایدار انرژی پاک از طریق سازوکارهای بازار و استفاده از عوامل
انگیزشی اقتصادی

۶) بسیج سرمایه‌های معنوی، فرهنگی و اجتماعی جامعه، برای حفاظت و احیای محیط زیست

ایجاد سازوکارهای قانونی برای تاسیس و گسترش سازمان‌های
مردم‌نهاد و جوامع محلی
ترویج سواد، اخلاق، رفتار و عمومی‌سازی فرهنگ محیط زیستی
در سطوح آموزش عمومی، عالی و فرهنگ عمومی جامعه با بهره‌گیری
از ظرفیت نهادهای آموزشی، فرهنگی و اجتماعی
ترویج فرهنگ تولید و مصرف پایدار در سطح فرهنگ عمومی،
نهادهای و حرفه‌ای از طریق:
افزایش سهم منابع انرژی تجدید شونده و انرژی‌های نو در الگوی
تولید و مصرف
بهینه‌سازی مصرف با هدف کاهش شدت انرژی
تولید و تأمین سوخت استاندارد

مدیریت مصرف انرژی در واحدهای صنعتی
مدیریت شهرسازی با رویکرد کنترل اتلاف انرژی
اصلاح مدیریت کشاورزی و ارتقای بهره‌وری آب

۷) ایجاد و توسعه‌ی ظرفیت‌های علمی و فناورانه در بخش محیط زیست

طراحی و استقرار نظام نوآوری محیط زیست
ایجاد مرکز ملی هماهنگی آمار و اطلاعات توصیفی و مکانی
محیط زیست ایران
ایجاد نظام فنی-مهندسی متخصصان محیط زیست

۸) ایجاد ارتباط و تعامل سازنده‌ی اقتصاد و محیط زیست برای توسعه پایدار در جامعه

اجرای ابزارهای انگیزشی بازارمبنا برای پیشبرد اهداف زیست
محیطی در فعالیتهای اقتصادی
اعمال رویکرد حسابرسی نسبت به منابع محیط‌زیستی در اقتصاد
ملی
ایجاد مشوق‌های مالی، قانونی و جلب مشارکت فعالان اقتصادی
برای حمایت و تقویت سرمایه‌گذاری در مشاغل سبز
طراحی و اعمال سازوکار مالیات سبز بر مصرف مواد و محصولات
آلاینده در حد مجاز

رعایت سند ملی محیط زیست
جمهوری اسلامی ایران میثاق
اساسی دولت آینده می باشد. ایران
باید کشوری با محیط زیست سالم،
فرصت‌آفرین و زیبا، بهره‌مند از آب
و هوا و خاک سالم و پاک، و دارای
تنوع زیستی مطلوب، ایمن و پایدار
در تراز جهانی باشد.

پیشبرد مردم سالاری

اگر مفهوم مردم سالاری را تنها در انتخابات محدود کنیم،
هیچ گاه دموکراسی به تمامی محقق نخواهد شد.

مردم‌سالاری دینی، چهار رکن دارد: انتخاب مردمی، مشورت و مشارکت مردمی، نظارت مردمی و انتخاب مجدد مردم‌مدار.

اگر مردم‌سالاری را فقط در انتخاب مردمی محدود کنیم، هیچ‌گاه دموکراسی (مردم‌سالاری) به تمامی محقق نخواهد شد.

مشارکت، بر عملکرد مسوولین نظارت وسیع داشته باشند. **انتخاب مجدد مردم‌مدار:** در صورتی که مردم بعد از نظارت به‌این جمع‌بندی برسند که فرد مسوول برای سمت خود مناسب نیست، حق دارند که مسوول دیگری را انتخاب کنند و امکان درخواست عزل مسوولین نیز حق مردم است.

انتخاب مردمی: مسوولیت‌ها باید توسط مردم، به صورت مستقیم و غیرمستقیم، به افراد داده شود. تمام مسوولین باید احساس کنند که منصوب یا منتخب مردم هستند.

مشارکت مردمی: مردم حق دارند در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری مشارکت کنند و به مسوولین مشورت دهند.

نظارت مردمی: مردم حق دارند علاوه بر انتخاب، مشورت و

طرح توسعه‌ی سیاسی باید ناظر به این ۴ رکن مردم‌سالاری باشد. در این راستا طرح‌های راهبردی زیر پیشنهاد می‌شود:

انتخاب مجدد مردمی	نظارت مردمی	مشارکت مردمی	انتخاب مردمی	
■	■	■	■	افزایش آگاهی و گردش اطلاعات از طریق توسعه‌ی نهادهای اطلاع‌رسانی
	■	■		توسعه‌ی نهادهای مردم‌سالاری با احزاب و سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن)
		■		ایجاد سازوکارهای مشارکت مردم در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری
■	■			توسعه‌ی فرهنگ و ایجاد سازوکارهای نظارت مردم‌سالار
■	■	■	■	افزایش حساسیت نسبت به منزلت و کرامت

مردم‌سالاری دینی، چهار رکن دارد: انتخاب مردمی، مشورت و مشارکت مردمی، نظارت مردمی و انتخاب مجدد مردم‌مدار. اگر مردم‌سالاری را فقط در انتخاب مردمی محدود کنیم، هیچ‌گاه دموکراسی (مردم‌سالاری) به تمامی محقق نخواهد شد.

پیشبرد مردم‌سالاری

طرح

۱) افزایش آگاهی و گردش اطلاعات از طریق توسعه‌ی نهادهای اطلاع‌رسانی

- آگاهی مردم سد راه دروغ و تزویر است. برای دسترسی شهروندان به اطلاعات و در نتیجه انجام پذیرفتن انتخاب و انتخاب مجدد مردم‌سالارانه، پیگیری این موارد ضروری است:
- توسعه و حمایت از تنوع و تکثر روزنامه‌ها و خبرگزاری‌های عمومی و تخصصی
- برخورد مثبت و سهل‌گیرانه و حمایت از رسانه‌ها
- افزایش آگاهی نسبت به حقوق انسانی و شهروندی از طریق آموزش قوانین اساسی و مدنی در دبیرستان‌ها

۲) توسعه‌ی نهادهای مردم‌سالاری

- وجود احزاب شناسنامه‌دار باعث شفاف شدن جهت‌گیری‌ها و پرورش مدیران و سیاستمداران حرفه‌ای و لایق خواهد بود. همچنین سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند به عنوان پل ارتباطی در انتقال خواسته‌های جامعه به دولت ایفای نقش کنند.
- حمایت از تشکیل و توسعه‌ی احزاب
- حمایت مالی از احزاب مختلف
- توسعه‌ی فعالیت‌های خانگی احزاب
- توسعه‌ی سازمان‌های مردم‌نهاد
- اعطای جایزه‌ی ملی به موثرترین سمن‌ها (جایزه‌ی

نیازمندی‌های پیشبرد مردم‌سالاری:

پیشبرد پروژه‌ی مردم‌سالاری نیازمند جوی معتدل و فضایی آرام در عرصه‌ی سیاست‌ورزی است.

برای دستیابی به این فضا موارد زیر الزامی به نظر می‌رسد:

- اتخاذ نگرش خوش‌بینانه نسبت به فعالیت‌های سیاسی (کنش‌های سیاسی تهدید و آسیب امنیتی قلمداد نگردد).
- تسهیل فعالیت سیاسی اشخاص و جریان‌های سیاسی با صدور مجوز گردهمایی و کار تشکیلاتی
- تلقی انتخابات به عنوان فرصت سیاست‌ورزی و نه معضل ضد امنیت
- پرهیز از اتهام‌زنی و نارواگویی به کنش‌گران سیاسی
- پذیرش گردش آزاد اطلاعات در فضای خرد عمومی و کاهش فشار به رسانه‌ها
- هدف اصلی باید کمک به خروج از شرایط ناامیدی و بی‌حرکی سیاسی و ورود به شرایط نشاط سیاسی باشد.
- اقدامات عملی برای زمینه‌سازی پیشبرد مردم‌سالاری
- مبنا قرار گرفتن تدابیر وحدت‌بخش رهبری در گفتار و کردار کنش‌گران سیاسی
- اقدام عملی برای برقراری مجدد تعامل و تفاهم در میان دلسوزان نظام
- جایگزینی توقف در گذشته با نگاه به آینده
- گذر از خواسته‌های حداکثری برای دستیابی به توافق و تفاهم ملی
- تغییر نگاه دلسوزان انقلاب از گفتمان حذفی به گفتمان همگرایی
- برگزاری آزاد کنگره‌های احزاب و جریان‌های سیاسی درون نظام
- آرایش صحنه‌ی انتخابات به شیوه‌ای رقابتی و اعتمادآور

پیشبرد پروژه‌ی مردم‌سالاری
نیازمند جوی معتدل و فضایی
آرام در عرصه‌ی سیاست‌ورزی
است.

پیشبرد مردم سالاری

قهرمانان اجتماعی)

■ تسریع و تسهیل در اعطای مجوز به سمن‌ها و احزاب

۴) توسعه‌ی فرهنگ و ایجاد سازوکارهای نظارت مردم سالار

■ ترویج فرهنگ پرسش‌گری و تشویق ابراز رای و نظر همگان و نه تنها نخبگان

- کاهش هزینه‌ی انتقاد و ایجاد امنیت روانی برای منتقدین
- مکلف کردن تمام وزارت خانه‌ها و سازمان‌های دولتی به پاسخ‌گویی به روزنامه‌ها و برگزاری ماهانه‌ی کنفرانس‌های خبری
- تعهد دولت به عدم شکایت از هیچ رسانه‌ای

۳) ایجاد سازوکارهای مشارکت مردم در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری

■ مشارکت در تصمیم‌گیری حق کسانی است که هزینه‌ی آن تصمیمات را می‌پردازند. مشورت یعنی شریک شدن در خرد دیگران، توزیع قدرت در بین مردم و سهیم کردن آنان در اختیارات و تصمیم‌گیری‌ها، که علاوه بر افزایش عقلانیت، منجر به تفاهم ملی نیز می‌گردد. در این راستا اقدامات زیر پیشنهاد می‌شود:

- توسعه‌ی فرهنگ مشارکت در بدنه‌ی جامعه؛ توسعه‌ی مشارکت اولیای و دانش‌آموزان در مدیریت مدارس
- اعلان موضوعات ملی و مسایل کشور در وبگاه دولت، وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دولتی و امکان دریافت نظرات و طرح‌های مردم در این سایت‌ها
- افزایش نظرسنجی مردمی در تصمیمات مهم (نظرسنجی‌های سیستماتیک برای موضوعات مهم)
- طراحی سایت “اگر من رییس جمهور بودم” با هدف دریافت طرح‌ها و ایده‌های عملی تمام شهروندان و اعطای جایزه و نشان ویژه از طرف رییس جمهور به سه طرح برتر در هر ماه.

مشارکت در تصمیم‌گیری حق کسانی است که هزینه‌ی آن تصمیمات را می‌پردازند. مشورت یعنی شریک شدن در خرد دیگران. توزیع قدرت در بین مردم و سهیم کردن آنان در اختیارات و تصمیم‌گیری‌ها، که علاوه بر افزایش عقلانیت، منجر به تفاهم ملی نیز می‌گردد.

توسعه‌ی اجتماعی

برداشتن سقف شیشه‌ای برای
فعال‌سازی نیمی از پتانسیل جامعه
جامعه‌ای انضباط‌پذیر، شاداب، امیدوار

سند "سیاست‌های کلی اجتماعی کشور" تهیه شده توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام در ۱۴ ماده و ۴۰ بند اصول کلی توسعه اجتماعی را مشخص کرده است. بر مبنای آن سند و همچنین توجه به گزارش‌ها و پژوهش‌های متنوع و نظرات کارشناسان مختلف، دولت آینده باید تمرکز خود را بر روی این موضوعات قرار دهد:

فعال سازی و توانمندسازی زنان

پایدار سازی نهاد خانواده

تبدیل قانون‌گرایی به قانون‌مداری و انضباط‌پذیری

شاداب‌سازی جامعه و جوانان (فراغت و تفریح در دسترس، متنوع و ارزان)

مواجهه‌ی عقلایی با پدیده‌ی اعتبار

توسعه اجتماعی

فعال سازی و توانمندسازی زنان

بی توجهی به زنان یعنی نادیده گرفتن نیمی از جامعه. در حال حاضر بیش از پنجاه درصد ظرفیت دانشگاه‌ها در اختیار دختران با انگیزه‌ی ماست و این ظرفیت بی نظیر باید آزاد و فعال شود. هیچ برهان و منطقی اجازه نمی دهد که برای زنان محدودیت ایجاد کنیم. توسعه‌ی اجتماعی رخ نخواهد داد مگر با وجود زنانی آگاه، توانمند، با اعتماد به نفس، آراسته به فضایل اخلاقی و فعال.

اقدامات لازم برای فعال سازی و توانمندسازی زنان:

۱) ایفای حقوق شهروندی و مدنی برابر

- روزآمدسازی و اصلاح قوانین تبعیض آمیز با توجه به واقعیات روز جامعه
- بررسی مجدد تبعیض‌های جنسیتی موجود در قوانین مجازات
- ارائه‌ی لایحه‌ای به مجلس با هدف حضور موثر زنان در نهادهای تصمیم گیری و مدیریت‌های کلان
- ایجاد پست «مشاور امور زنان» از میان گروه‌های اجتماعی مختلف در همهی وزارتخانه‌ها به منظور نظارت بر هر گونه تصمیم‌گیری در مورد زنان، انتخاب این مشاوران از میان گروه‌های اجتماعی مربوطه و با نظر آن
- تدوین آیین نامه‌های رسمی برای تشکیل سازمان‌های غیردولتی زنان

۲) توسعه‌ی فرصت‌های سلامت، آموزشی و شغلی و تأمین اجتماعی برابر

- اصلاح سیاست‌های آموزش عالی در مورد سهمیه‌بندی جنسیتی در آزمون ورودی دانشگاه‌ها
- اصلاح برداشت از نقش زنان و مردان به ویژه از طریق تجدید نظر در کتب درسی
- ایجاد شرایط یکسان در زمینه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، دسترسی به آموزش و دریافت دانشنامه در انواع مختلف موسسات آموزشی در مناطق شهری و روستایی، تضمین این تساوی در آموزش پیش‌مدرسه‌ای، آموزش عمومی، فنی و حرفه‌ای و آموزش عالی فنی و نیز دوره‌های حرفه‌ای

بی‌توجهی به زنان یعنی نادیده گرفتن نیمی از جامعه. توسعه‌ی اجتماعی رخ نخواهد داد مگر با وجود زنانی آگاه، توانمند، با اعتماد به نفس، آراسته به فضایل اخلاقی و فعال. اصلاح سیاست‌های آموزش عالی در مورد سهمیه‌بندی جنسیتی در آزمون ورودی دانشگاه‌ها

مختلف

- ایجاد فرصت‌های یکسان جهت بهره‌مندی از بورس‌ها و سایر مزایای تحصیلی
- فراهم کردن امکانات مشابه جهت دستیابی به برنامه‌های مربوط به ادامه تحصیلات، از جمله برنامه‌های عملی سوادآموزی بزرگسالان به ویژه برنامه‌هایی که با هدف کاهش هرچه سریع‌تر شکاف آموزشی موجود بین زنان و مردان تدوین یافته‌اند
- کاهش درصد ترک تحصیل دانش‌آموزان دختر و تنظیم برنامه‌هایی برای دختران و زنانی که ترک تحصیل زودرس داشته‌اند
- ایجاد امکانات یکسان برای شرکت فعال زنان در ورزش و تربیت بدنی
- دسترسی به اطلاعات آموزشی مشخص که سلامتی و تندرستی خانواده را تضمین می‌نمایند، از جمله اطلاعات و راهنمایی در مورد تنظیم خانواده
- بیمه‌ی زنان سرپرست خانوار و زنان خانه‌دار در اقبال پایین جامعه
- بیمه‌ی درمانی زنان سالخورده و فاقد دستمزد
- گسترش امکانات درمانی برای بیماری‌های خاص زنان
- گسترش فضاها و امکانات ورزشی ارزان و در دسترس زنان در تمام کشور به ویژه در مناطق مرزی
- گسترش مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای زنان به ویژه در مناطق مرزی و توسعه پذیر
- ایجاد رشته‌های جدید متناسب با بازار کار برای زنان با مشاوره کارآفرینان زن
- اولویت دادن به اشتغال زنان سرپرست خانوار در برنامه‌ریزی‌های بازار کار
- حذف گزینش‌های مبتنی بر تبعیض جنسیتی در موسسات دولتی چه به هنگام استخدام چه پس از آن
- حمایت از همه‌ی زنان دارای مشاغل سخت نظیر کار در بیمارستان‌ها، کارگاه‌های صنعتی و مزارع
- ارائه‌ی لایحه‌ی پیش‌بینی مجازات برای سو استفاده‌ی جنسی از زنان در محیط کار
- ایجاد تسهیلات ویژه برای زنان در پرداخت وام خوداشتغالی زنان در روستاها

۳) رفع خشونت علیه زنان در جامعه و خانواده

- ارائه‌ی لایحه‌ی مجازات خشونت علیه زنان در خانواده، جامعه و محیط‌های کار و نیز لایحه‌ی مجازات خشونت علیه کودکان به ویژه دختران
- ایجاد مراکز مشاوره، درمان و اسکان زنان و دختران آسیب دیده و در معرض خودکشی، با مشارکت سازمان‌های غیردولتی فعال در این زمینه
- صدور مجوز ایجاد خانه‌های امن برای زنان خشونت دیده به وسیله‌ی سازمان‌های غیردولتی زنان با حمایت سازمان‌های دولتی مرتبط
- آگاه‌سازی جهت تغییر پیش‌فرض‌های مولد نابرابری جنسیتی مولد خشونت‌های خانگی و اجتماعی

۳) رفع خشونت علیه زنان در جامعه و خانواده

- ارائه‌ی لایحه‌ی مجازات خشونت علیه زنان در خانواده، جامعه و محیط‌های کار و نیز لایحه‌ی مجازات خشونت علیه کودکان به ویژه دختران
- ایجاد مراکز مشاوره، درمان و اسکان زنان و دختران آسیب دیده و در معرض خودکشی، با مشارکت سازمان‌های غیردولتی فعال در این زمینه

توسعه اجتماعی

پایدارسازی نهاد خانواده

پیامدهای منفی بی توجهی به نهاد خانواده عبارتند از: افزایش سن ازدواج، کاهش نرخ ازدواج، افزایش نرخ طلاق، گسترش فساد اخلاقی، کودکان فرار، طلاق و کودک آزاری، افزایش زنان بی سرپرست، افزایش کودکان تک والدینی. اقدامات لازم برای حفظ و تقویت نهاد خانواده:

پیامدهای منفی بی توجهی به نهاد خانواده عبارتند از: افزایش سن ازدواج، کاهش نرخ ازدواج، افزایش نرخ طلاق، گسترش فساد اخلاقی، کودکان فرار، طلاق و کودک آزاری، افزایش زنان بی سرپرست، افزایش کودکان تک والدینی

۱- اقدامات قبل از تشکیل خانواده

- ارائه‌ی روشی شرعی برای ارتباط دختر و پسر و فرهنگ سازی برای جایگزینی آن به جای روابط پنهانی و غیرشرعی
- آموزش مسایل بلوغ و آگاه‌سازی صحیح در مورد مسائل جنسی و آداب معاشرت از طریق توسعه‌ی مراکز مشاوره، مراکز فرهنگی، روحانیون و مساجد، کتب درسی
- فرهنگ سازی و کمک به ازدواج دوباره‌ی زنان بی سرپرست و کسانی که زندگی مشترک قبلی را خاتمه داده‌اند

۲- اقدامات مرتبط با زمان تشکیل خانواده

- ترویج الگوی ازدواج آسان و مقابله‌ی فرهنگی با سنن و رسوم غلط و تشریفات زاید
- راه اندازی فروشگاه‌های زنجیره‌ای ارائه دهنده‌ی خریدهای مرتبط با تشکیل زندگی با محوریت بخش خصوصی
- ترویج الگوی زندگی در خانه‌های کوچک در کنار توسعه‌ی فضاهای همگانی به همراه عرضه‌ی خانه‌های کوچک
- توسعه‌ی خوابگاه‌های متهالی دانشجویی و تامین امکانات برای زندگی مشترک در ازدواج‌های دانشجویی

۳- اقدامات بعد از تشکیل خانواده

- تقویت فرهنگ مشارکت در بین خانواده در عرصه‌های تصمیم‌گیری، عاطفی، و ارتباطات
- آموزش مهارت‌های زندگی و خانواده و ترویج الگوی خانواده‌های متعادل و سالم
- توسعه‌ی مراکز مشاوره خانواده در ابعاد مسائل تربیتی، روانی، حقوقی، زناشویی
- ایجاد مکان‌های امن برای زنان و دختران و کودکان و نوجوانان در معرض خشونت خانوادگی

مواجهه‌ی عقلایی با پدیده اعتیاد

می‌توان از اعتیاد به عنوان یکی از بزرگ‌ترین معضلات دنیای معاصر نام برد. پیامدهای منفی گسترش اعتیاد در جامعه عبارتند از: متلاشی شدن شخصیت فردی،

نابودی نهاد خانواده، افزایش جرایم اجتماعی، کاهش بازدهی شغلی، افزودن بر افراد بی‌کار، اشغال تخت‌های بیمارستانی.

اقدامات لازم برای مقابله با اعتیاد:

- تمرکز بر ریشه‌های اقتصادی و اجتماعی زمینه‌ساز اعتیاد (کاهش فقر، بیکاری و نابرابری اجتماعی و اقتصادی)
- استفاده‌ی موثر از تجربیات جهانی
- توانمندسازی خانواده‌ها از طریق آموزش و دسترسی به مشاوران خانواده
- تعامل موثر بین خانواده‌ها، مدارس، مراکز مبارزه با انحرافات اجتماعی و سایر مراکز پرورشی
- تدوین محتوای کتب درسی با جهت‌گیری مقابله با انحرافات اجتماعی و به ویژه اعتیاد
- ارائه‌ی برنامه‌های متنوع رادیو تلویزیونی مرتبط با مضرات مصرف مواد مخدر

- تسهیل و حمایت بازگشت به زندگی عادی و پذیرش مجدد افرادی که اعتیاد را ترک نموده و یا درصد ترک اعتیاد می‌باشند
- افزایش مهارت‌های اجتماعی والدین برای رابطه‌ی موثر با فرزندان
- توسعه‌ی اماکن ورزشی و تفریحی و فرهنگ‌سازی در زمینه‌ی ورزش عمومی
- توضیح: راهکارهای شغل آفرینی، توسعه مناطق توسعه یافته، کاهش فاصله‌ی طبقاتی و اقدامات تقویت نهاد خانواده در بخش‌های دیگری از همین سند آورده شده است.

تبدیل قانون‌گریزی به قانون‌مداری و انضباط‌پذیری

رشد هر کشور در گرو برقراری نظم و امنیت در جامعه است و نظم و امنیت، ناشی از رفتارهای منضبط مردم بر اساس قواعد، هنجارها، ارزش‌ها، عرف و الگوهای مورد قبول جامعه. یکی از ویژگی‌های اصلی قوانین محدودکنندگی و تنظیم‌کنندگی آن‌ها است. استحکام و انسجام هر جامعه‌ای، منوط به رعایت قانون است و قانون‌پذیری و قانون‌گرایی در جامعه به منزله‌ی پذیرش این منطبق می‌باشد. با این حال متأسفانه شاهد هستیم که هنوز قانون‌مداری، انضباط‌پذیری و قاعده‌مندی در رفتار دولت‌مردان و شهروندان تا وضعیت مطلوب فاصله دارد. با نهادینه کردن فرهنگ حاکمیت قانون

در جامعه شاهد خودکنترلی، کنترل اجتماعی و انضباط در کشور خواهیم بود.

اقدامات لازم برای حرکت به سوی قانون‌مداری و انضباط‌پذیری:

- بالا بردن سطح آگاهی نسبت به قوانین و مقررات در جامعه
- افزایش مقبولیت اجتماعی قوانین
- افزایش هزینه‌ی قانون‌گریزی
- همه‌فهم کردن قوانین و مقررات و آشنا کردن افراد با

یکی از ویژگی‌های اصلی قوانین محدودکنندگی و تنظیم‌کنندگی آن‌ها است. استحکام و انسجام هر جامعه‌ای، منوط به رعایت قانون است و قانون‌پذیری و قانون‌گرایی در جامعه به منزله‌ی پذیرش این منطبق می‌باشد. با این حال متأسفانه شاهد هستیم که هنوز قانون‌مداری، انضباط‌پذیری و قاعده‌مندی در رفتار دولت‌مردان و شهروندان تا وضعیت مطلوب فاصله دارد.

توسعه اجتماعی

حقوق خود

- روزآمدسازی قوانین در جهت ایجاد هماهنگی بین قوانین و مطابقت قوانین با واقعیات جامعه و اخلاقیات
- تعیین معیارهای شفاف برای سنجش عملکرد سازمان‌ها به ویژه بخش خدمات دولتی
- ایجاد ارتباط مشخص بین نتایج بازرسی‌ها و تشویق و تنبیه و یا جبران خدمات افراد و سازمان‌ها

- حمایت از مجریان قانون و ضمانت اجرای مناسب برای برخورد با متخلفان
- جلوگیری از قانون‌گریزی سیاست‌مداران و خانواده‌های آنان و جلوگیری از تبعیض سیاسی
- پیش قدم شدن مسوولان کشور (در جامعه‌ی قانونمند زمامداران باید جزء قانون شناس ترین و قانون پذیرترین افراد باشند)

تفریح به اندازه‌ی کار مهم است. اعتلاک کمیت و کیفیت امکانات فراغتی برای عامه به ویژه جوانان در جهت گسترش شادابی اجتماعی و کاهش نابرابری‌های طبقاتی، جنسیتی و منطقه‌ای در سطح کشور ضروری به نظر می‌رسد.

شاداب‌سازی جامعه از طریق فراغت و تفریح متنوع، در دسترس و ارزان

تفریح به اندازه‌ی کار مهم است. اعتلای کمیت و کیفیت امکانات فراغتی برای عامه به ویژه جوانان در جهت گسترش شادابی اجتماعی و کاهش نابرابری‌های طبقاتی، جنسیتی و منطقه‌ای در سطح کشور ضروری به نظر می‌رسد.

اهم اقدامات لازم برای شاداب‌سازی جامعه از طریق فراغت و تفریح :

- واگذاری مدیریت اجرایی مراکز اوقات فراغت دولتی به بخش خصوصی
- ایجاد فضاهای فراغتی مخصوص خانواده و افزایش برنامه‌های فراغتی خانوادگی
- بهره‌گیری مطلوب از فضاها و اماکن مذهبی و فرهنگی
- توجه به نیازهای متفاوت فراغتی دختران و پسران و ارائه‌ی راهکارهای مناسب برای هر کدام
- ایجاد توازن میان شیوه‌های گذران اوقات فراغت فعال و

- غیرفعال، به‌ویژه از طریق توسعه‌ی فعالیت‌های ورزشی
- تلاش در جهت کمینه کردن فاصله‌ی میان شیوه‌های گذران اوقات فراغت رسمی و غیررسمی
- توسعه‌ی فضاها و امکانات فراغتی ارزان و در دسترس برای اقشار کم درآمد و کم توان
- گسترش و تأمین شرایط ایمنی و امنیت در مراکز و فضاهای عمومی گذران اوقات فراغت
- توسعه‌ی برنامه‌های فراغتی و تفریحی در سطح مدارس، دانشگاه‌ها و مدارس عالی با تأکید بر رویکرد ارتقایی و تأمین نیازهای جسمانی و روانی نوجوانان و جوانان
- توسعه‌ی امکانات فراغتی در واحدهای بزرگ اداری، تولیدی، صنعتی و خدماتی و مؤسسات بزرگ عمومی مثل شهرک‌های صنعتی، پادگان‌ها، زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها، کانونهای تربیتی و ...

توسعه‌ی علمی کشور

جهان‌تراز شدن آموزش عالی ایران،
حرکت از حلقه‌ی خلق دانش به حلقه‌ی خلق ثروت

توسعه‌ی علمی کشور

دانش و پژوهش از عناصر لازم برای دستیابی به عقلانیت در تصمیمات و اقدامات است. از همین روست که در جهان امروز پژوهش و تولید علم و فناوری از مهم‌ترین ارکان پیشرفت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، صنعتی و سیاسی هر کشور به حساب می‌آید. توسعه‌ی علمی کشور موتور محرک پیشرفت است و برای دستیابی به آن راه دشواری را باید پیمود که با همراهی همه‌ی دلسوزان و نخبگان داخل و خارج کشور ممکن خواهد بود. اولویت‌های راهبردی توسعه علمی کشور به شرح زیر است:

ارتقای منزلت دانش، دانشگاه و دانشگاهیان

بین‌المللی کردن آموزش عالی ایران با توسعه همکاری‌های علمی بین‌المللی

فراهم کردن آموزش‌های عالی کیفی برای همه

پیوند دانشگاه، جامعه و دولت و تبدیل دانشگاه به نهادی اثربخش، گره‌گت و کارآفرین

تداوم تحول ساختاری در نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری مبتنی بر نظام ملی نوآوری

تقویت و نوآوری زیرساخت‌های علمی، تحقیقاتی و فناوری کشور

ارتقای کیفیت به سمت رقابت‌پذیری با مدارک تحصیلی دانشگاه‌های بزرگ دنیا

علاوه بر اولویت‌های راهبردی، طرح مناطق آزاد علم و فناوری نیز به صورت ویژه تدوین گردیده است.

۱) ارتقای منزلت دانش، دانشگاه و دانشگاهیان

- تقویت نهادهای مدنی در دانشگاهها با هدف تداوم حضور دانشگاهیان در عرصه‌ی تعیین سرنوشت
- به رسمیت شناختن تنوع و توازن در فعالیت‌های علمی، دینی، فرهنگی، هنری، ورزشی، صنفی، سیاسی و اجتماعی دانشگاهیان و گشودن راه بر انجام فعالیت‌های قانونی گرایش‌های گوناگون
- نهادینه کردن فرهنگ نقد و مباحثه‌ی علمی و اجتماعی و ایجاد فضای سالم و مطمئن برای ارتقای فرهنگ، اندیشه، دانش و بینش در بین دانشگاهیان و جامعه
- فراهم آوردن زمینه‌ی مشارکت دانشگاهیان در روند تحول و اصلاح امور دانشگاه و جامعه، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و مدیریت کشور
- تأمین بسترهای حقوقی و قانونی برای دفاع از جایگاه، حرمت و حقوق دانشگاه و دانشگاهیان و ارتقای فرهنگ مسوولیت‌پذیری، صیانت از استقلال کشور و ارزش‌های معنوی، اخلاقی و دینی در میان دانشگاهیان
- ترویج فرهنگ و آداب اسلامی در روابط استادی و شاگردی و قدرشناسی عملی و قانونمند از دانشمندان، متفکران و خدمتگزاران به عرصه‌ی علم و فرهنگ کشور
- تأمین امنیت فکری و شغلی و فراهم آوردن شرایط مناسب اقتصادی، اجتماعی و علمی برای جذب و حفظ نیروهای کارآمد، نخبه‌مستعد در دانشگاهها و مراکز پژوهشی داخل و تلاش جهت مهار مهاجرت نخبگان علمی از کشور
- تأمین اعتبار لازم و تقویت زیرساخت‌ها برای شناسایی، شکوفایی و جذب استعدادها درخشان
- استقرار نظام جامع تأمین اجتماعی اعضای هیأت علمی و کارکنان دانشگاهها و مراکز پژوهشی
- ساماندهی فضای فرهنگی، سیاسی و روانی دانشگاهها بر اساس امید به آینده و فرهنگ گفتگو، نقد و مدارا و احترام به حقوق و عقاید دیگران

۲) بین‌المللی کردن آموزش عالی ایران با توسعه‌ی همکاری‌های علمی بین‌المللی

- ارتقای کیفیت تا احراز جایگاه شایسته‌ی کشور در آموزش عالی جهانی و توانائی تاثیرگذاری در نظام علمی منطقه و جهان
- مشارکت مؤثر در اجرای پژوهش‌های راهبردی بین‌المللی و پروژه‌های پژوهشی مرتبط با انتقال و توسعه‌ی فناوری
- فراهم آوردن زمینه‌ی توسعه‌ی روابط علمی با دانشگاهها و مراکز علمی معتبر جهانی، مبادله‌ی استاد و دانشجو، اجرای برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و اعطای مدارک تحصیلی مشترک با هدف هم‌افزایی علمی و توسعه‌ی دانش بشری
- فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای استفاده‌ی اعضای هیأت علمی از فرصت‌های مطالعاتی و شرکت در مجامع علمی بین‌المللی به منظور آشنایی با آخرین دستاوردهای علمی جهانی
- افزایش سهم پذیرش دانشجویان خارجی و تبادل استاد و دانشجو با دانشگاه‌های معتبر جهان
- گسترش دیپلماسی علمی و دانشگاهی به عنوان یک راهبرد اساسی برای حضور فعال و مؤثر علمی در منطقه و جهان

۳) فراهم کردن آموزش‌های عالی کیفی برای همه

- استفاده از تمامی امکانات دولتی و غیردولتی برای تنوع بخشیدن به راه‌های دسترسی داوطلبان به آموزش عالی، توسعه‌ی برنامه‌های جدید و میان‌رشته‌ای، آموزش از راه دور، آموزش مجازی و علمی-کاربردی
- توسعه‌ی کیفی و کمی تحصیلات تکمیلی به ویژه دوره‌ی دکتری در دانشگاه‌های دولتی بزرگ کشور و ایجاد دوره‌های دکتری مشترک بین دانشگاهها و مراکز علمی داخل و خارج کشور
- استفاده‌ی حداکثری از توان علمی، آموزشی، پژوهشی و فرهنگی نخبگان ایرانی مقیم داخل و خارج کشور
- تنوع بخشی به نظام‌های عرضه‌ی آموزش عالی و جلب مشارکت بخش

۱) ارتقای منزلت دانش، دانشگاه و دانشگاهیان

- تقویت نهادهای مدنی در دانشگاهها با هدف تداوم حضور دانشگاهیان در عرصه‌ی تعیین سرنوشت
- به رسمیت شناختن تنوع و توازن در فعالیت‌های علمی، دینی، فرهنگی، هنری، ورزشی، صنفی، سیاسی و اجتماعی دانشگاهیان و گشودن راه بر انجام فعالیت‌های قانونی گرایش‌های گوناگون
- نهادینه کردن فرهنگ نقد و مباحثه‌ی علمی و اجتماعی و ایجاد فضای سالم و مطمئن برای ارتقای فرهنگ، اندیشه، دانش و بینش در بین دانشگاهیان و جامعه

توسعه‌ی علمی کشور

- تقویت نقش سیاست‌گذاری، برنامه ریزی و نظارت وزارت علوم و وزارت بهداشت و تمرکز زدایی در فعالیتهای اجرایی موسسات آموزش عالی و پژوهشی
- استقلال دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی از نظر اداری، استخدامی، تشکیلاتی و مالی و معاملاتی در چارچوب قانون هیات امنای دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی
- تثبیت جایگاه و موقعیت هیات‌های امنای و فصل الخطاب بودن مصوبات هیات امنای در اداره امور دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی
- باز تعریف نقش نهادهای مؤثر بر حوزه علوم، تحقیقات و فناوری با هدف تقویت نقش دانشگاهیان در توسعه‌دانایی محور و بازنگری در آیین نامه مدیریت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی با توجه به سیاست تمرکززدایی
- مشارکت مؤثر دانشگاهیان در انتخاب مدیران دانشگاهی و تهیه، تنظیم و اجرای برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و فناوری
- یکپارچه‌سازی در سیاست گذاری و برنامه‌های کلان در حوزه آموزش عالی و پژوهش

۶) تقویت و نوسازی زیرساخت‌های علمی، پژوهشی و فناوری کشور:

- تأمین اعتبارات مورد نیاز بخش آموزش عالی، تحقیقات و فناوری بر اساس برنامه‌ی راهبردی و نقشه‌ی جامع علمی کشور
- تأمین اعتبار لازم برای بازسازی و نوسازی تجهیزات آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی
- نهادسازی جهت تولید و ترویج علم و افزایش سهم کشور در تولیدات علمی جهان
- افزایش تحقیقات بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی متناسب با برنامه‌های توسعه و در جهت تحقق اهداف سند چشم انداز
- توجه خاص به توسعه‌ی علوم و فناوری‌های جدید مانند فناوری‌های زیستی، نانو، زیست محیطی، هوا-فضا، اطلاعات و ارتباطات

غیردولتی برای سرمایه‌گذاری در توسعه‌ی علمی کشور

- توجه خاص به توسعه‌ی کیفی علوم انسانی و هنر
- اصلاح نظام گزینش دانشجو با هدف دسترسی آسان داوطلبان به رشته‌های مورد علاقه و متناسب با دانش پایه و استعداد آنها
- طراحی برنامه‌های آموزشی ویژه برای گروه‌های خاص شامل استعدادهای درخشان، زنان خانه دار، نابینایان، ناشنوایان و سایر توانخواهان.

۴) پیوند دانشگاه، جامعه و دولت و تبدیل دانشگاه به نهادی اثربخش، گره‌گشا و کارآفرین

- روزآمد کردن برنامه‌های درسی با نیازهای متنوع و در حال تحول جامعه و همچنین متحول ساختن شیوه‌ها و برنامه‌های آموزشی با تأکید بر پرورش خلاقیت، نوآوری، مهارت، کارآفرینی و گسترش فرهنگ خود اشتهالی
- توسعه پژوهش‌های کاربردی و طرح‌های نیمه صنعتی با هدف تبدیل ایده به محصول و در نهایت تولید ثروت
- فراهم آوردن بستر حقوقی و قانونی لازم برای تسهیل در انجام مأموریت‌های محوله به واحدهای پژوهشی، فناوری و مهندسی مستقر در پارک‌های علم و فناوری
- حمایت از ایجاد شرکت‌های غیردولتی توسعه فناوری و شرکت‌های خدماتی مهندسی با هدف تولید، انتقال و جذب فناوری
- فراهم آوردن بستر قانونی لازم برای جذب سرمایه‌های خارجی در فعالیتهای مرتبط با تحقیق و توسعه با مشارکت شرکت‌های داخلی و خارجی و توسعه پارک‌های علمی-پژوهشی و مراکز رشد با هدف بسترسازی برای توسعه فناوری ملی
- تقویت و توسعه شرکت‌های دانش بنیان
- بهبود شاخص‌های ارزیابی توسعه فناوری جهت رسیدن به جایگاه برتر در منطقه

۵) تداوم تحول ساختاری در نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری مبتنی بر نظام ملی نوآوری

توسعه‌ی ارتباطات و زیرساخت‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات با هدف تضمین دسترسی آزادانه، امن و ارزان همه‌ی شهروندان به ویژه جامعه‌ی دانشگاهی کشور به اطلاعات مورد نیاز و گسترش نهضت نرم‌افزاری

۷) ارتقای کیفیت به سمت رقابت‌پذیری با مدارک تحصیلی دانشگاه‌های بزرگ دنیا

تقویت نظام نظارت و ارزیابی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و فناوری و حمایت از نهادهای غیردولتی ارزیابی این موسسات
ایجاد و استقرار نهاد ملی ارزیابی، اعتبارسنجی و تضمین کیفیت نظام آموزشی عالی، تحقیقات و فناوری
مأموریت‌گرا کردن پژوهش با هدف توسعه‌ی مرزهای دانش و تدوین و تولید دانش فنی
رقابت‌پذیر کردن مدارک تحصیلی دانشگاه‌های بزرگ کشور با مدارک تحصیلی دانشگاه‌های بزرگ دنیا

۸) راهکارهای مرتبط با آموزش‌های کاربردی، فنی و حرفه‌ای:

تقویت و افزایش میزان دروس عملی (کارگاهی، آزمایشگاهی و کارورزی)
تقویت زیرساخت‌های کالبدی، تجهیزاتی و کارگاهی برای اجرای برنامه‌های آموزشی مهارتی- تخصصی دانشجویان
ایجاد خوشه‌ها و شبکه‌های همکاری منطقه‌ای و ملی بین دانشگاهی به منظور بهره‌برداری بهینه از امکانات و تجهیزات کارگاهی و آزمایشگاهی و ظرفیت‌های آموزشی
اختصاص حداقل ۱۰ درصد از سهم برنامه‌های آموزشی به آموزش در محیط کار و تاکید بر کیفیت اجرای آن
انجام پایش و ارزیابی کیفیت و کارآمدی برنامه‌های درسی از طریق رصد وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان

تقویت و توسعه‌ی آموزش‌های مهارتی علمی کاربردی در آموزش عالی
تعامل با وزارت آموزش و پرورش به منظور یکپارچگی در برنامه‌ریزی آموزشی به ویژه برای دوره‌های ۵ساله‌ی فنی و حرفه‌ای
ایجاد شایستگی‌های تخصصی و حرفه‌ای دانش‌آموختگان و تاکید بر آموزش مداوم
قوام بخشی به امر آموزش از طریق یادگیری در محیط‌های کار و طی دوره‌های کارورزی و کارآفرینی
بازنگری برنامه‌های آموزشی و درسی در جهت تربیت نیروی انسانی خلاق، کارآفرین و دارای قابلیت‌های حرفه‌ای
ارتقای نقش و جایگاه آموزش‌های تخصصی-حرفه‌ای در آموزش عالی
متناسب‌سازی سهم دانشجویان فنی حرفه‌ای و مهارتی در آموزش عالی مبتنی بر نیازهای کاربردی جامعه و بازار کار
بازنگری و اصلاح نقش ماموریت‌گرائی مراکز جامع علمی کاربردی و فنی و حرفه‌ای در ارائه‌ی آموزش‌های خاص (دانشگاه جامع علمی کاربردی) و عام (آموزشکده‌های فنی حرفه‌ای)
ارائه‌ی دوره‌های آموزشی کوتاه مدت مهارت‌افزایی برای دانشجویان با تاکید بر یادگیری خارج از دانشگاه
اصلاح و بازنگری برنامه‌های آموزشی در کاربردی کردن و طراحی برنامه‌های درسی با رویکرد توسعه‌ی فناوری
تغییر رویکرد برنامه‌های آموزشی از رویکرد متمرکز بر حیطه‌های شناختی، به زمینه‌های محیطی و کاربردی با تاکید بر خلاقیت، آماده‌سازی و کسب مهارت‌های عملی برای ورود به بازار کار
طراحی الگوی تعاملی پویا بین دانشگاه‌ها و محیط‌های کاری
طراحی و اجرای دوره‌های تخصصی کوتاه مدت برای نیروی انسانی شاغل
استفاده از تجارب نیروی انسانی ماهر در بخش‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی در تدوین برنامه‌های آموزشی

۷) ارتقای کیفیت به سمت رقابت‌پذیری با مدارک تحصیلی دانشگاه‌های بزرگ دنیا

تقویت نظام نظارت و ارزیابی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و فناوری و حمایت از نهادهای غیر دولتی ارزیابی این موسسات
ایجاد و استقرار نهاد ملی ارزیابی، اعتبارسنجی و تضمین کیفیت نظام آموزشی عالی، تحقیقات و فناوری

توسعه‌ی علمی کشور

ایجاد مناطق آزاد یا ویژه‌ی تجاری (اقتصادی) ابتکار هوشمندانه‌ای است که در دهه‌های اخیر در کشورهای مختلف جهان مورد استقبال قرار گرفته است.

در این مناطق مقررات ویژه‌ای با هدف ساده‌سازی صادرات، واردات و مبادلات محصولات جاری است که مشوق سرمایه‌گذاری در آن‌ها محسوب می‌شود. اهداف تأسیس چنین مناطقی را می‌توان شغل آفرینی، کار آفرینی، فعال‌سازی تجارت خارجی و توسعه صادرات، ایجاد جذابیت برای سرمایه‌گذاران و افزایش توان رقابتی اقتصاد ملی برشمرد.

در ساختار مناطق آزاد ایران، ظرفیت‌های ویژه‌ای از جمله موارد زیر تعریف شده است:

- ۱- امکان سرمایه‌گذاری خارجی نامحدود
- ۲- معافیت مالیاتی سرمایه‌گذاران برای چندین سال
- ۳- تسهیلات بانکی داخلی و خارجی
- ۴- حذف محدودیت‌های ارزی
- ۵- عدم نیاز به رواید برای ورود افراد خارجی

در دهه‌ی چهارم انقلاب و با توجه به اهمیت راهبردی علم و فناوری پیشنهاد ما طراحی و تأسیس مناطق آزاد علم و فناوری است.

ایجاد مناطق آزاد یا ویژه‌ی تجاری (اقتصادی) ابتکار هوشمندانه‌ای است که در دهه‌های اخیر در کشورهای مختلف جهان مورد استقبال قرار گرفته است. در این مناطق مقررات ویژه‌ای با هدف ساده‌سازی صادرات، واردات و مبادلات محصولات جاری است که مشوق سرمایه‌گذاری در آن‌ها محسوب می‌شود. اهداف تأسیس چنین مناطقی را می‌توان شغل آفرینی، کار آفرینی، فعال‌سازی تجارت خارجی و توسعه صادرات، ایجاد جذابیت برای سرمایه‌گذاران و افزایش توان رقابتی اقتصاد ملی برشمرد.

مناطق آزاد علم و فناوری همراه با داشتن برخی ویژگی‌ها و تسهیلات در نظر گرفته شده برای مناطق آزاد تجاری، باید فعالانه اهداف و اقدامات زیر را پیگیری نمایند:

- تاسیس مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری فعال
- توسعه و انتقال فناوری، توسعه‌ی ظرفیت‌های نوآوری
- تاسیس دفتر همکاری‌های علمی و فناوری دانشگاه‌های بزرگ کشور در آن منطقه
- برگزاری آسان کنفرانس‌های بین‌المللی (این کنفرانس‌ها می‌تواند توسط نهادهای بین‌المللی برگزار شود)
- تسهیل رفت و آمد، اقامت و امکان ارائه‌ی خدمات حرفه‌ای (آموزش، مشاوره، تحقیق، طراحی) اساتید ایرانی مقیم خارج کشور و یا اساتید بنام خارجی
- تاسیس شعبه توسط دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی بین‌المللی و برگزاری دوره‌های تحصیلی و اعطای مدرک معتبر (همراه با امکان تحصیل برای دانشجویان غیرایرانی)
- ارائه دوره‌های مشترک بین دانشگاه‌های ایرانی و خارجی در این مناطق با کمترین تشریفات
- تاسیس آزمایشگاه‌های تحقیقاتی مشترک در زمینه‌ی فناوری‌های پیشرفته زیر نظر دانشگاه‌ها و مراکز علمی و یا پژوهشی بین‌المللی
- فعالیت بانک‌های بین‌المللی در این مناطق برای پیشتیبانی از نهادها و اقدامات ذکر شده

در حال حاضر بسیاری از این اهداف در مناطق آزاد نیز قابل دسترسی هستند، با این حال در مناطق آزاد علم و فناوری توجه و تمرکز ویژه بر تبدیل این ظرفیت‌های قانونی به حالت بالفعل و فعال قرار خواهد گرفت. تاسیس این مناطق در مناطق آزاد تجاری نیز امکانپذیر خواهد بود.

توسعه نظام بانکی

توسعه نظام بانکی

نظام بانکی ایران به عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی جامعه نقش موثری در جذب و هدایت وجوه سرمایه‌گذاران، مشارکت در توسعه اقتصادی کشور و ارائه خدمات گسترده برای تسهیل مبادلات دارد. این نظام شامل بانک مرکزی، شبکه بانکی کشور و مؤسسات پولی و اعتباری متشکل و غیرمتشکل بوده و شبکه بانکی کشور مهم‌ترین بخش آن محسوب می‌شود.

طبق آمار و اطلاعات رسمی، با وجود اصلاحات صورت گرفته در فضای کسب و کار نظام بانکی کشور، ضعف نظام بانکی همچنان مشهود است. بانک‌های دولتی و مشمول اصل ۴۴ (بانک‌های ملت، رفاه، تجارت و صادرات) معادل ۷۵ درصد از سهم بازار (سپرده‌ها) را در اختیار دارند و بانک‌های خصوصی تنها ۲۵ درصد.

۲۵%

بانک‌های خصوصی

۷۵%

بانک‌های دولتی
مشمول اصل ۴۴ (بانک‌های ملت،
رفاه، تجارت و صادرات)

نظام بانکی ایران به عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی جامعه نقش موثری در جذب و هدایت وجوه سرمایه‌گذاران، مشارکت در توسعه اقتصادی کشور و ارائه خدمات گسترده برای تسهیل مبادلات دارد. این نظام شامل بانک مرکزی، شبکه بانکی کشور و مؤسسات پولی و اعتباری متشکل و غیرمتشکل بوده و شبکه بانکی کشور مهم‌ترین بخش آن محسوب می‌شود.

توسعه‌ی نظام بانکی

بعضی چالش‌های نظام بانکی در ایران (از منظر ترازنامه‌ی بانک‌ها)

غیرجاری و معوق به کل مطالبات بانکی کشور افزایش یافته و به سطح غیرمعارفی رسیده است.

۵- شرایط اقتصاد کلان جامعه و به‌طور خاص متغیرهایی مانند تورم و نوسان بازدهی سایر دارایی‌ها (مسکن، طلا، ارز و غیره) باعث تغییر منابع سپرده‌های بانک‌ها از سپرده‌های بلندمدت به سپرده‌های کوتاه‌مدت شده است. هرچه نوسانات اقتصادی در تورم و بازدهی‌های دارایی‌ها بیشتر شود، وجوه بانکی نیز از حالت مطمئن به حالت فرآر بودن نزدیک‌تر می‌شوند. این موضوع آثار بسیار منفی بر رشد سرمایه‌گذاری مولد و تولید بر جا گذاشته است.

۶- در ایران، بانک‌ها از سوی ملزم به رعایت قانون بانکداری بدون ربا هستند و از سوی دیگر طبق قواعد بازار و بانکداری باید به دنبال حفظ سودآوری و جلوگیری از ضرر و زیان باشند. قوانین مربوط به بانکداری نیز مربوط به چندین دهه قبل است و کارایی بالایی ندارد و در نتیجه بازنگری و تدوین مقررات و قوانین به روز در این زمینه ضروری خواهد بود.

۷- سرمایه‌ی بانک‌ها دولتی در اقتصاد ایران از قدرت و کفایت لازم برخوردار نیست. بانک‌ها عمدتاً به دلیل دولتی بودن و عدم نظارت کافی، استانداردهای لازم در مورد نسبت سرمایه به دارایی را رعایت نمی‌کنند و همین موضوع باعث می‌گردد بروز مشکل و خطر ورشکستگی شبکه‌ی بانکی آسیب بسیار زیادی به عملکرد اقتصاد کشور وارد آورد.

۱- افزایش نسبت مانده‌ی تسهیلات بانکی به مانده‌ی سپرده‌های بانکی: نسبت مانده‌ی تسهیلات به مانده‌ی سپرده‌های بانکی در سال‌های اخیر نزدیک به یک (صد درصد) و حتی در سال ۱۳۹۰ بیش از یک بوده است. در حالی که در سیستم بانکداری ایران که در آن ذخیره‌ی قانونی وجود دارد و بانک‌ها دارای ذخایر احتیاطی هستند، این نسبت باید حدود ۸۵ درصد باشد. بیشتر بودن مصارف بانک‌ها در مقابل منابع آن‌ها می‌تواند به دلیل اضافه برداشت‌های انجام گرفته از بانک مرکزی باشد.

۲- افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی: تکلیف مستقیم و یا غیرمستقیم به بانک مرکزی جهت قرض‌دهی به بانک‌های کشور علاوه بر تسریع در رشد پایه‌ی پولی و نقدینگی، بیانگر دخالت سیاست‌های مالی دولت بر عملکرد بانکی و سیاست‌های اعتباری کشور است.

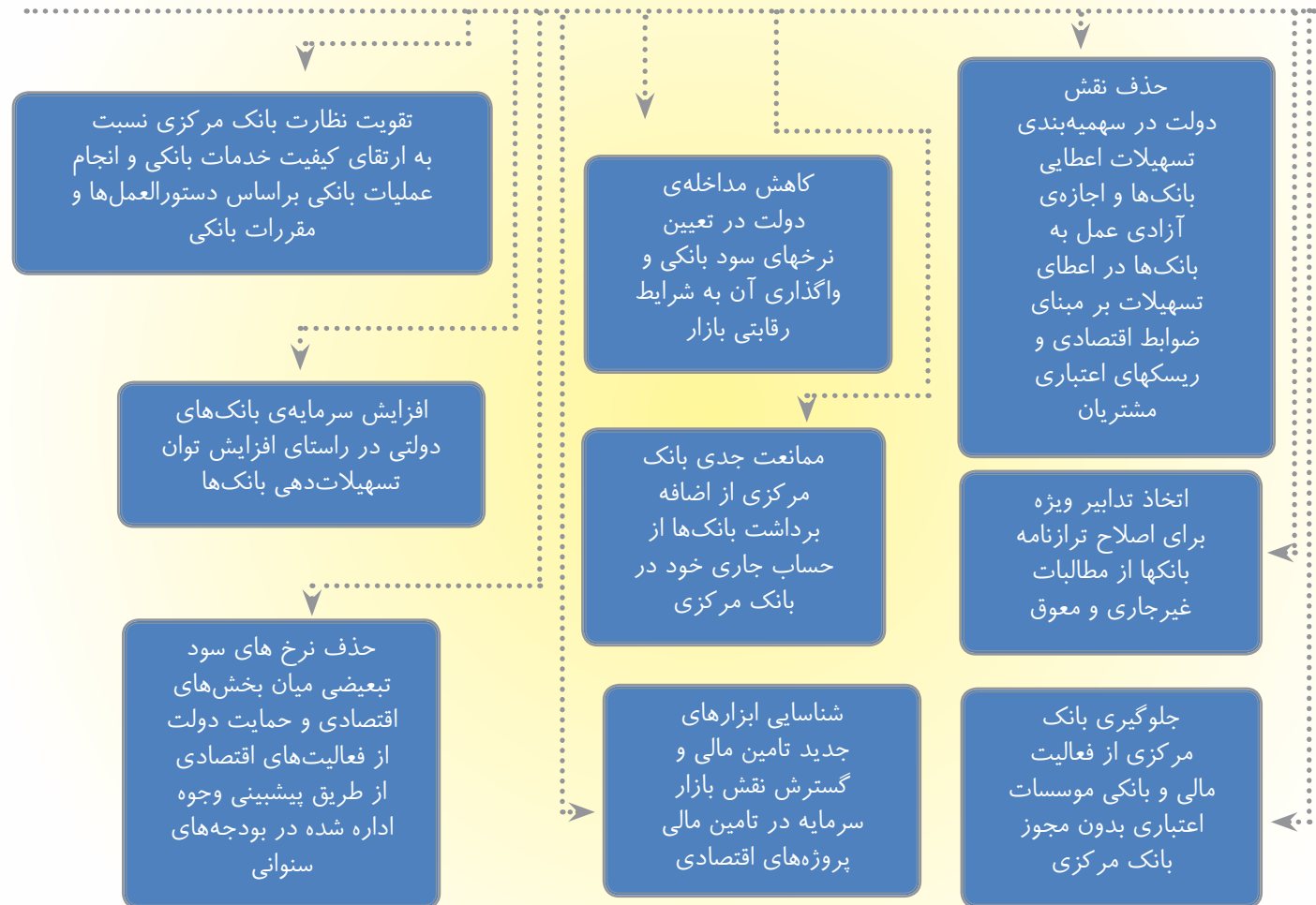
۳- شبکه‌ی بانکی کشور بیش از آنکه بر منابع سپرده‌های خود تکیه داشته باشد به اضافه‌برد اشتهای مکرر از بانک مرکزی اقدام نموده است. (این اضافه برداشت مشمول جریمه‌ی ۳۴ درصدی می‌باشد).

۴- شبکه‌ی بانکی کشور با وجود نرخ‌های اداری سود سپرده‌ها و تسهیلات که عمدتاً کمتر از نرخ تورم هستند با پدیده‌ی سرکوب مالی درگیر است. به دلیل اضافه‌تقاضای موجود برای تسهیلات بانکی و کارایی پایین رویه‌های سنجش اعتبار مشتریان بانکی، نسبت مطالبات

افزایش نسبت مانده‌ی تسهیلات بانکی به مانده‌ی سپرده‌های بانکی: نسبت مانده‌ی تسهیلات به مانده‌ی سپرده‌های بانکی در سال‌های اخیر نزدیک به یک (صد درصد) و حتی در سال ۱۳۹۰ بیش از یک بوده است. در حالی که در سیستم بانکداری ایران که در آن ذخیره‌ی قانونی وجود دارد و بانک‌ها دارای ذخایر احتیاطی هستند، این نسبت باید حدود ۸۵ درصد باشد. بیشتر بودن مصارف بانک‌ها در مقابل منابع آن‌ها می‌تواند به دلیل اضافه برداشت‌های انجام گرفته از بانک مرکزی باشد.

راه کارهای سیاستی:

بهبود فضای کسب و کار

محیط کسب و کار مناسب
مهم ترین انگیزه برای سرمایه گذاری
مهم ترین عامل برای رشد فعالیت های اقتصادی

بهبود فضای کسب و کار

محیط کسب و کار مناسب مهم ترین انگیزه برای سرمایه گذاری و مهم ترین عامل برای رشد فعالیت های اقتصادی است و وظیفه ی دولت فراهم نمودن بستر کارآمد برای دستیابی به آرمان های ثروت آفرینی، شغل آفرینی و کار آفرینی است.

- شفافیت محیط کسب و کار
- افزایش امکان رقابت عادلانه
- ثبات محیط کسب و کار
- سهولت محیط کسب و کار
- اولویت بخش تعاونی و بخش خصوصی

در این راستا بر اساس "قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار" مصوب سال ۹۰ محورهای راهبردی زیر در اولویت قرار گرفته اند:

۱) پایگاه اطلاع رسانی جامع معاملات بخش عمومی:

به منظور ایجاد شفافیت و امکان دسترسی به فرصت برابر و امکان رقابت همه ی ذی نفعان در انجام معامله با دستگاه های اجرایی، لازم است پایگاه اطلاع رسانی جامع معاملات بخش عمومی توسعه یابد. این پایگاه باید اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی را به اطلاع همگان برساند و این فرصت را در اختیار همه قرار دهد. کلیه ی دستگاه های اجرایی موظف به همکاری با این پایگاه اطلاع رسانی و ارائه ی اطلاعات یادشده در زمان های تعیین شده توسط این پایگاه می باشند (ماده ۱۹). کلیه معاملات بخش عمومی موضوع این ماده بدون رعایت حکم این ماده مصداق اخلال در رقابت است.

در مواردی که ترک تشریفات مناقصه صورت می گیرد، بالاترین مقام دستگاه اجرایی مناقصه گذار موظف است مصوبه جلسه و دلایل ترک تشریفات مناقصه

را ظرف سه روز کاری پس از برگزاری جلسه و نیز هویت طرف قرارداد در هر مناقصه ترک تشریفات شده را تا سه روز پس از انتخاب طرف قرارداد، به پایگاه اطلاع رسانی معاملات بخش عمومی ارسال کند.

۲) اولویت بخش تعاونی و خصوصی در معاملات دولتی

کلیه دستگاه های اجرایی مکلفند در انتخاب طرف قرارداد در معاملات خود از جمله پیمانکاری ها و امثال آن ها، چنانچه اشخاص حقوقی بخش عمومی اعم از دولتی و غیردولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی بخش های تعاونی و خصوصی از لحاظ ضوابط عمومی انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر باشند، اشخاص حقیقی و حقوقی بخش های تعاونی و خصوصی را در اولویت قرار دهند (ماده ۲۲).

محیط کسب و کار مناسب
مهم ترین انگیزه برای
سرمایه گذاری و مهم ترین عامل
برای رشد فعالیت های اقتصادی
است و وظیفه ی دولت فراهم
نمودن بستر کارآمد برای
دستیابی به آرمان های ثروت آفرینی،
شغل آفرینی و کار آفرینی است.

بهبود فضای کسب و کار

وزارت امور خارجه موظف است با انجام اقداماتی از قبیل لغو روادید تجاری با کشورهای طرف تجاری، تنظیم توافقات صدور روادید تجاری بلندمدت و پرتدد و نظایر آن ترتیبی اتخاذ نماید تا اخذ روادید تجاری برای صادرکنندگان کالاها و خدمات فنی مهندسی از ایران و نیز **تردد و اقامت داوطلبان سرمایه‌گذاری خارجی و مرتبطین آنها در کشور، به سهولترین و سریعترین شکل ممکن محقق شود.** (ماده ۱۰)

۵) تشکیک بازارچه‌های ارزان برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط؛ شهرداری‌ها موظفند به منظور بالابردن امکان دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف، برای فروشندگان کم سرمایه با استفاده از زمین‌های متعلق به خود و یا وزارت مسکن، راه و شهرسازی، **بازارچه‌های مناسبی برای عرضه کالاهای تولید داخل آماده نمایند.** (ماده ۱۶)

۳) جامعیت و شفافیت اطلاعاتی

مرکز آمار، گمرک، بانک مرکزی و سایر دستگاه‌های تولیدکننده‌ی اطلاعات موظفند اطلاعات آماری مورد نیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران را به شکل مستمر و روزآمد در پایگاه اطلاعات آماری کشور ارائه کنند. در صورت تاخیر در ارائه‌ی اطلاعات باید علت تاخیر را به صورت مکتوب اعلام نمایند. لازم است تقسیم کاری شفاف و قانونمند بین مراکز تولید آمار صورت گیرد و بر آن اساس عمل شود.

۴) ظرفیت روابط خارجی در خدمت تولید و سرمایه؛

وزارت امور خارجه موظف است ظرفیت‌های روابط خارجی را در خدمت تولید کنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران در ایران و به ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات قرار دهد. (ماده ۹)

۳) جامعیت و شفافیت اطلاعاتی مرکز آمار، گمرک، بانک مرکزی و سایر دستگاه‌های تولیدکننده‌ی اطلاعات موظفند اطلاعات آماری مورد نیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران را به شکل مستمر و روزآمد در پایگاه اطلاعات آماری کشور ارائه کنند. در صورت تاخیر در ارائه‌ی اطلاعات باید علت تاخیر را به صورت مکتوب اعلام نمایند. لازم است تقسیم کاری شفاف و قانونمند بین مراکز تولید آمار صورت گیرد و بر آن اساس عمل شود.

* همچنین تمام دستگاه‌های اجرایی مکلفند هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی، نظر تشکل‌های اقتصادی ذیربط را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند (ماده ۳).

توسعه‌ی نظام اطلاعاتی و ارتباطی بستر ساز پیشرفت

حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات: نقش آفرین در توسعه‌ی علم و
فناوری زیرساخت مبارزه با فساد بستر ساز پیشرفت شغل آفرین

توسعه‌ی نظام اطلاعاتی و ارتباطی بستر ساز پیشرفت

در عصر حاضر فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) در توسعه و پیشرفت همه جانبه‌ی کشورها نقش محوری دارد. رقابت نفس‌گیر کشورها در تسخیر منابع مادی و معنوی جهان به مدد فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی و اینترنت هر گونه تاخیر و تعلل ناشی از محافظه‌کاری‌های مبتنی بر تدابیر محلی و بومی را سخت به چالش کشیده و فقدان نظام تصمیم‌گیری و اجرای فعال موجب عقب ماندن غیر قابل جبران کشور در این عرصه خواهد شد. دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز طیف وسیعی از تلاش‌ها و عزم ملی را طلب می‌نماید و عرصه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات را می‌توان پیشران اصلی همه حوزه‌ها دانست. اولویت‌های فاوا به شرح زیر است:

در عصر حاضر فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) در توسعه و پیشرفت همه جانبه‌ی کشورها نقش محوری دارد. رقابت نفس‌گیر کشورها در تسخیر منابع مادی و معنوی جهان به مدد فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی و اینترنت هر گونه تاخیر و تعلل ناشی از محافظه‌کاری‌های مبتنی بر تدابیر محلی و بومی را سخت به چالش کشیده و فقدان نظام تصمیم‌گیری و اجرای فعال موجب عقب ماندن غیر قابل جبران کشور در این عرصه خواهد شد. دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز طیف وسیعی از تلاش‌ها و عزم ملی را طلب می‌نماید و عرصه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات را می‌توان پیشران اصلی همه حوزه‌ها دانست.

۱) طرح دسترسی و آموزش همگانی فاوا برای رسیدن به ایران دانش بنیان

هدف ما در این حوزه، توسعه‌ی فاوا به عنوان پیشران حرکت به سمت جامعه و اقتصاد دانش‌بنیان، با ایجاد عرضه و تقاضاست. الکترونیکی شدن هر چه بیشتر تعاملات دولت-مردم مشوق مهمی برای افزایش تقاضای فراگیر مهارت‌های دیجیتالی است. برای تشویق طرف عرضه نیز دو طرح زیر از اولویت برخوردار خواهد بود:

- آموزش همگانی مهارت‌های استفاده‌ی پیشرفته از فاوا و توسعه‌ی سواد دیجیتالی
- توسعه‌ی دسترسی همگانی و بهره‌مندی عموم مردم از رفاه ناشی از دسترسی به اطلاعات و امکانات فاوا

۲) شغل آفرینی مبتنی بر ظرفیت‌های فاوا

اشتغال یکی از مهمترین مسایل کشور در دهه‌ی آینده است و کسب و کارهای مرتبط با فاوا از زمینه‌های مهم شغل آفرینی در جوامع اطلاعاتی و اقتصادهای دانش بنیان به حساب می‌آید. با توجه به بالارفتن سطح سواد رایانه‌ای جامعه

- ایجاد آمادگی نسبی الکترونیکی در کسب و کارهای کشور
- حجم بالای نیروی انسانی جوان و تحصیل کرده مرتبط با فاوا
- سهم حدود ۱۵ درصدی اشتغال به تحصیل دانشجویان در رشته‌های مرتبط با فاوا در کشور
- یک تکلیف مهم مسوولان تلاش برای فراهم نمودن اشتغال در تخصص‌های مرتبط با این حوزه است و بدین منظور اجرای طرح‌های ملی در حوزه‌های زیر لازم خواهد بود:

الف-تامین اطلاعات مورد نیاز کشور

فقدان سیستم‌های رایانه‌ای در بسیاری از فعالیت‌های کشور ناشی از عدم وجود اطلاعات دقیق و قابل اعتماد است. برای رفع این مشکل طرح‌های زیادی قابلیت ارائه دارند که همراه با تامین اطلاعات مورد نیاز در زمینه‌ی کسب و کارهای مختلف کشور، می‌توانند مشاغل اطلاعاتی فراوانی را تولید نمایند. برای نمونه از اجرای واقعی و کامل طرح کاداستر در کشور، که زیرساخت ملی اطلاعات ثبتی و املاک کشور مبتنی بر GIS را ارائه می‌کند، می‌توان یاد کرد. در صورت اجرای این طرح علاوه بر تولید هزارن شغل، بسیاری از خدمات اطلاعاتی کشور از جمله مالیات، توسعه‌ی شهری و روستایی، و نیازمندی‌های برنامه ریزی ملی به راحتی تامین شده و از طراحی‌های ضعیف و ناقص و برنامه ریزی‌های محلی، بخشی و ملی بدون برآوردهای دقیق جلوگیری می‌گردد.

ب-تامین خدمات اطلاعاتی زمینه ساز توسعه کسب و کارها و مشاغل

فقدان دسترسی به اطلاعات هویتی، کاری و خصوصیتی افراد یکی از موانع اصلی توسعه‌ی خدمات اطلاعاتی توسط شرکت‌های خصوصی و مراکز دولتی است. ایجاد سازوکارهای لازم برای توزیع و تامین درخواست‌های اطلاعاتی در کنار تامین امنیت و حفظ حریم خصوصی، به منظور ارائه‌ی خدمات رایانه‌ای توسط شرکت‌ها و نهادهای مختلف می‌تواند موجب ایجاد انواع مشاغل در این حوزه گردد. اجرای پروژه‌های مختلف از جمله مرکز ملی مبادله‌ی اطلاعات و خدمات برای تسهیل ارائه خدمات اطلاعاتی یک نمونه از این سازوکارها می‌باشد.

ج-تامین زیرساخت‌های ارتباطی

امروز، دسترسی ضعیف به خدمات اینترنتی و فقدان وجود مراکز بزرگ نگهداری و توزیع اطلاعات یکی از موانع مهم توسعه در کشور است. این ضعف اساسی موجب عدم طرح ایده‌های مختلف توسط شرکت‌ها و افراد می‌شود. زیرساخت‌های فعلی به شرکت‌ها اجازه نمی‌دهند تا سامانه‌ای

قوی برای ایجاد یک شبکه‌ی اجتماعی با قابلیت پذیرایی از مشتریان جهانی در یک حوزه خاص داشته باشند و سرمایه‌گذاران ناچار از جست و جوی این امکان در یک فضای خارجی هستند. تامین امکانات در این حوزه مشاغل فراوانی را ایجاد خواهد نمود.

د-تولید سامانه‌های پایه

تولید سامانه‌های پایه مانند سیستم‌های عامل، انواع محیط‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات و ایجاد ظرفیت برای پشتیبانی از آن‌ها در سطح ملی و همچنین توجه به سامانه‌های خدمات ارتباطی مانند خدمات تلفن‌های همراه می‌تواند نقش مهمی در توسعه‌ی مشاغل فوق تخصصی این حوزه ایفا نماید.

ه-تولید افزارهای بومی

استفاده از محصولات بومی به ویژه افزارهای پشتیبان امنیت فضای مجازی شغل آفرین خواهد بود.

و-حمایت از شرکت‌های کوچک و متوسط فعال در حوزه فاوا و تشویق کارآفرینان این حوزه

تجربه جهانی حاکی است که حوزه فاوا مستعد کارآفرینی و شغل آفرینی از طریق شرکت‌های کوچک و متوسط است.

۳) کاربرد فاوا در افزایش بهره‌وری ملی

- توسعه‌ی سامانه‌های کمک کننده به دسترسی به خدمات، اطلاعات، کالاها و ایده در هر مکان و هر زمان
- توسعه‌ی ارائه‌ی خدمات فاوا برای پشتیبانی از ارائه کنندگان خدمات مانند سامانه‌های پشتیبانی از دور کاری
- استفاده از نیروهای کار غیرشاغل رسمی به کمک فاوا به خصوص زنان خانه دار

فقدان دسترسی به اطلاعات هویتی، کاری و خصوصیتی افراد یکی از موانع اصلی توسعه‌ی خدمات اطلاعاتی توسط شرکت‌های خصوصی و مراکز دولتی است.

توسعه‌ی نظام اطلاعاتی و ارتباطی بستر ساز پیشرفت

کاهش شکاف دیجیتالی در سطح کشور و کاهش سطح بی‌سوادی دیجیتالی در جامعه

۷) طرح ایجاد شهر هوشمند

ایجاد شهر هوشمند (Smart City) از آرمان‌های مدیریت شهری در تمام جهان است و این به مدد فاوا ممکن می‌شود. در این اقدام وجوه مهمی مانند حمل و نقل هوشمند، اقتصاد هوشمند، محیط زیست هوشمند، و حکمروایی هوشمند مد نظر قرار می‌گیرد.

در دولت بعدی به منظور تحقق این هدف برای هر شهر متناسب با خصوصیات آن یک مجموعه اصول کاری به همراه بسته‌ی اجرایی مرتبط ارائه و سیستم نظارتی و پشتیبانی ملی برای عمل به آن تعریف و در سطح ملی اجرا می‌شود.

۸) فضای سایبر مبتنی بر محتوا و فرهنگ اسلامی - ایرانی

فرهنگ باید رکن اصلی و زیربنای همه‌ی امور و فعالیت‌ها در دولت بعدی باشد و فاوا در این مقام نقش کلیدی را داراست. مهمترین اولویت‌های این حوزه با توجه به نقشه‌ی مهندسی فرهنگی کشور عبارتند از:

- توسعه‌ی هوشمند و حمایت فعال از رایانشبکه‌های اجتماعی پیوند دهنده‌ی جامعه‌ی ایرانی - اسلامی
- حمایت از ابرپروژه‌های تولید محتواهای مقوم فرهنگ ایرانی - اسلامی
- حمایت موثر از مرجعیت ابرمتنی در فضای اینترنت برای تربیت و پرورش نوجوانان و خردسالان
- تامین منابع، محصولات و مصنوعات فرهنگی در فضای مجازی برای اوقات فراغت جوانان و زنان
- نظارت و رصد موثر عوامل فعال در تولید و عرضه محتوا و منابع اطلاعاتی شکل دهنده روان و ذهن مخاطبان

توسعه‌ی نظام‌های سنجش عملکرد همزمان با توسعه‌ی خدمات الکترونیکی در سازمان‌ها مانند اتوماسیون‌های اداری

۴) کاربرد فاوا در سلامت آفرینی و فسادستیزی

از مهم‌ترین ثمرات استفاده از فاوا، شفافیت در فعالیت‌های اقتصادی و جلوگیری از پنهان ماندن انواع تخلفات و تقلب‌های مالی است. استفاده از فاوا امکان رصد تمام جریان‌های اقتصادی را برای حاکمیت میسر می‌سازد. در این راستا می‌توان ایجاد رصدخانه مالی کسب و کارها در سطح کشور را به عنوان مهمترین فعالیت ملی در این حوزه تعریف و اجرا کرد.

۵) توسعه‌ی امنیت و اعتماد در استفاده از فاوا و خدمات

ایجاد زیرساخت‌ها و نظامات قانونی و اجرایی برای امن سازی سیستم‌ها و ارتقا سطح امنیت سامانه‌ها و حفظ حقوق مشتریان و ذی‌نفعان در استفاده از خدمات الکترونیکی باید در سطحی انجام پذیرد که بتواند اعتماد عمومی به استفاده از فاوا در فعالیت‌های مختلف را بالا برده و موجب رواج کسب و کارهای الکترونیکی در کشور شود.

۶) نقش آفرینی فاوا در توسعه‌ی عدالت

یکی از وجوه مهم عدالت حق و امکان دسترسی به منابع و فرصت‌های جامعه برای همگان است. فاوا به همه موارد زیر کمک کند:

- عدالت در دسترسی به اطلاعات
- عدالت در دسترسی به مشاغل
- عدالت در دسترسی به منابع
- عدالت در دسترسی به فرصت‌ها

در این رابطه اقدامات اساسی زیر باید توسط دولت انجام گیرد:

- دسترسی عادلانه به پهنای باند مناسب و خدمات ارتباطی نسل جدید برای همه در سراسر کشور

یک پیش نیاز مهم: حکمروایی فاوا از موانع مهم توسعه‌ی فاوا در کشور فقدان نظام یکپارچه‌ی حاکمیت در این زمینه است که باید به شکل جدی مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد. محورهای اصلاح و توسعه‌ی حکمروایی فاوا عبارتند از:

- استقرار قوانین جدید در حوزه‌های مختلف مانند حقوق شهروندی، حریم خصوصی و حق دسترسی به اطلاعات
- ساماندهی نظام تنظیم و رگولاتوری فعال و پویا با رویکرد "حاکمیت حمایت‌کننده" و حذف مقررات مانع تراش
- ساماندهی نظام اجبار و اعمال با هدف فعال‌سازی فرهنگ مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی
- نهادسازی مناسب و اجرای تقسیم کار دقیق ملی با هدف حذف پراکنده کاری‌ها، موازی کاری

نوسازی نظام تدبیر کشورداری (طرح سامان)

نظام تدبیر کشورداری با طراحی عقلایی، به مسوولان، عقلانیت و به کشور، پیشرفت و عدالت ارزانی می دارد.

نوسازی نظام تدبیر کشورداری (طرح سامان)

تمام طرح‌های مربوط به پیشرفت کشور، بدون رعایت پیش نیازهای مناسب عقیم خواهند ماند و یکی از مهم‌ترین این پیش نیازها، نظام تدبیر کشورداری است. سرنوشت ما در گرو عقلانیت تصمیم‌گیرندگان و اجراکنندگان است و تصمیمات و اقدامات هوشمندانه‌ی فعالان اقتصادی و سیاسی مبتنی بر نظام تدبیر کشورداری موثر بر منفعت شهروندان خواهد بود.

دهه‌ی چهارم؛ زمان نوسازی نظام کشورداری

ارزش‌ها و قواعد حاکم بر نظام تدبیر کشورداری مادر طول زمان، با رگه‌هایی از قواعد و ارزش‌های دوران گذشته، به وجود آمده و ماندگار شده‌اند و در دهه‌ی چهارم، باید به بازطراحی ریشه‌ای نظام تدبیر کشورداری متناسب با شرایط حاضر پرداخت.

نظام تدبیر کشورداری نتیجه‌ی مجموعه‌ای از قواعد، قوانین نوشته و نانوشته، روابط و ارزش‌هاست که بر اندیشه، انگیزه و اقدامات بازیگران و ذینفعان دخیل در مدیریت کشور (مانند مدیران سازمان‌های دولتی و یا نمایندگان مجلس) موثر است.

بخشی‌نگری کمرنگی مصالح عمومی و کاغذبازی نتیجه نظام کشورداری نابسامان

سازمان‌های مختلف دولتی و کمرنگی مصالح عمومی و ملی می‌شود. اگر نظام کشورداری ما بسامان شود دیگر کاغذبازی‌ها، پیچ و خم‌های اداری از سیستم اداری کشور رخت بر خواهند بست. تنها یک نظام تدبیر کشورداری که عقلایی طراحی شده باشد، می‌تواند به کارگزاران نظام، عقلانیت و به کشور، پیشرفت و عدالت مطلوب را ارزانی دهد.

تصمیم‌گیری در باره‌ی هر ۳۱ استان کشور به صورت متمرکز در تهران نمونه‌ای از این سیستم نابسامان است. تاثیر این مساله در عمل‌کنندگی تصمیم‌گیری، عدم توجه به پتانسیل‌ها، نیازها و موضوعات ویژه‌ی هر استان و دلسردی کارشناسان استان‌ها خواهد بود. همین نظام کشورداری نابسامان است که موجب بخشی‌نگری

تمام طرح‌های مربوط به پیشرفت کشور، بدون رعایت پیش نیازهای مناسب عقیم خواهند ماند و یکی از مهم‌ترین این پیش نیازها، نظام تدبیر کشورداری است. سرنوشت ما در گرو عقلانیت تصمیم‌گیرندگان و اجراکنندگان است و تصمیمات و اقدامات هوشمندانه‌ی فعالان اقتصادی و سیاسی مبتنی بر نظام تدبیر کشورداری موثر بر منفعت شهروندان خواهد بود.

یکی از بارزترین مثال‌ها برای این قواعد نانوشته تلقی دولت در مورد برخورداری از درآمدهای نفتی است. درآمدهای استثنائی ناشی از نفت اجازه‌ی اخذ تصمیمات موردی و کوتاه مدت بسیاری را به دولت‌ها می‌دهد که نتیجه‌ی آن غلبه‌ی رویکرد سیاسی بر فعالیت‌های بلندمدت اقتصادی، افزایش مخارج عمومی، تخصیص سیاسی منابع، توسعه تصدی‌گری و تغییر مناسبات دولت و ملت از “دولت متکی به مردم” به “مردم وابسته به دولت صاحب درآمدهای نفتی” است. این دسترسی و هزینه کردن آسان درآمدهای نفتی برای آنها تبدیل به یک حق مسلم می‌شود. جالب این جاست که تمامی جریانات سیاسی در استمرار و تقویت این رویه‌ی نامطلوب سهیم می‌شوند و این مساله از حیظه‌ی تعارضات و مناقشات آنان خارج است.

دریافت هزینه‌های اداره‌ی کشور از جامعه دولت را مجبور خواهد کرد تا اقدامات کارا و اثربخشی برای بهبود محیط کسب و کار و فرآیندهای تسهیل‌کننده‌ی آن و سازوکارهای اخذ مالیات منصفانه صورت دهد. در کشورهایمانند ایران انتخاب‌الگوی اکتساب درآمدهای دولت در انتخاب‌های بعدی به شدت اهمیت داشته و سهم عقلانیت در تصمیم‌گیری‌ها و تخصیص آتی منابع را تعیین می‌کند. منبع تامین درآمد دولت به ساختارهای حقوقی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور شکل می‌دهد. پاسخ اینکه چرا نظام برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و تخصیص منابع در کشور ما در خطاهای دیرپا و مزمنی گرفتار آمده است را باید در همین نکته جستجو کرد.

دریافت هزینه‌های اداره‌ی کشور از جامعه دولت را مجبور خواهد کرد تا اقدامات کارا و اثربخشی برای بهبود محیط کسب و کار و فرآیندهای تسهیل‌کننده‌ی آن و سازوکارهای اخذ مالیات منصفانه صورت دهد.

نوسازی نظام تدبیر کشورداری (طرح سامان)

نظام تدبیر کشورداری نتیجه‌ی مجموعه‌ای از قواعد، قوانین نوشته و نانوشته، روابط و ارزش‌هاست

قوانین رسمی و مادر :

- قانون اساسی و چشم انداز ۲۰ ساله و سیاست‌های کلی نظام در بخش‌های مختلف
- قانون مدنی و قانون تجارت، حقوق مالکیت و قانون پولی و مالی کشور
- اختیارات سه قوه و روابط بین قوا
- قانون محاسبات عمومی
- تقسیمات استانی و رابطه بین مرکز و استان‌ها، قانون تشکیلات و انتخابات شوراهای اسلامی کشور
- نحوه تقسیم وظایف بین شوراهای عالی، تفکیک وظایف بین وزارت خانه‌ها و روابط بین آنها

قوانین نانوشته،

عرف‌ها و سنت‌ها:

- نحوه‌ی انتصاب مدیران
- شیوه و تناوب اطلاع رسانی، پاسخگویی و شفافیت
- نحوه‌ی برخورد با شکایات و اشتباهات

یکی از بارزترین مثال‌ها برای این قواعد نانوشته تلقی دولت در مورد برخورداری از درآمدهای نفتی است. درآمدهای استثنائی ناشی از نفت اجازتی اخذ تصمیمات موردی و کوتاه مدت بسیاری را به دولت‌ها می‌دهد که نتیجه‌ی آن غلبه‌ی رویکرد سیاسی بر فعالیت‌های بلندمدت اقتصادی، افزایش مخارج عمومی، تخصیص سیاسی منابع، توسعه تصدی‌گری و تغییر مناسبات دولت و ملت از “دولت متکی به مردم” به “مردم وابسته به دولت صاحب درآمدهای نفتی” است.

دو یادآوری مهم:

- ۱: مبارزه‌ی اساسی با فقر و فساد و نابرابری و تبدیل آنها به برخورداری، سلامت و عدالت ناگزیر از توجه به ریشه‌هاست: نظام تدبیر کشورداری خردمندانه.
- ۲: دولت (قوه مجریه) به عنوان بخشی از نظام کشورداری باید ساماندهی به نظام تدبیر کشورداری را از خود آغاز و برای قوا و دیگر بخش‌های نظام، طرح مناسب تهیه کند.

طرح سامان (ساماندهی مجدد نظام تدبیر کشورداری):

برای ساماندهی مجدد نظام تدبیر کشورداری در دو سطح باید اقدامات ملی صورت گیرد:

سطح اول:

بازتدوین قوانین

- سادسازی قوانین و بازنگری در قوانین با هدف افزایش شفافیت قوانین
- افزایش یکپارچگی و هماهنگی بین قوانین با هدف رفع تعارض بین قوانین مختلف

بازتدوین نظام تصمیم‌گیری کشور

- ساماندهی و تجمیع شوراهای عالی کشور با هدف سرعت‌بخشی و جامعیت‌بخشی به نگرش‌ها و تصمیمات
- تقسیم مجدد وظایف بین وزارت‌خانه‌ها و قوا

افزایش قدرت و مشارکت استان‌ها و مناطق کشور در تعیین سرنوشت خویش

- افزایش نقش و آزادی عمل استان‌ها در برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ی ملی و استانی

سطح دوم:

- ساماندهی نشست‌های گفتگوی عمیق نخبگان سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و دستیابی به توافق در زمینه‌ی راهبردهای بنیادی نظام تدبیر

یادآوری مهم: انجام امور جاری به انجام طرح سامان متوقف نشده و نظام تدبیر کشور در طول زمان باید ساماندهی مجدد گردد.

- تقویت ارتباط از استان به مرکز و کاهش اقتدار مرکز به استان

افزایش شفافیت و پاسخگویی سازمان‌های دولتی

- کارآمد و روزآمدسازی نظام نظارتی
- تبدیل نظام نظارتی فعلی به نظام نظارتی و پاسخگویی معطوف به نتیجه

حرکت از دولت متصدی، بزرگ و کم تحرک به دولت کوچک، چابک و تسهیل‌گر

- اجرای صادقانه و هوشمندانه قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و واگذاری فعالیت‌ها به بخش مردمی (بخش خصوصی، تعاونی، سمن‌ها)
- کاهش حجم فعالیت‌های وزارت‌خانه‌ها (و نه صرفاً کاهش تعداد از طریق ادغام آن‌ها)
- تفویض اختیار مرکز به استان‌ها و شهرستان‌ها

مبارزه‌ی اساسی با فقر و فساد و نابرابری و تبدیل آن‌ها به برخورداری، سلامت و عدالت ناگزیر از توجه به ریشه‌هاست؛ نظام تدبیر کشورداری خردمندانه. دولت (قوه مجریه) به عنوان بخشی از نظام کشورداری باید ساماندهی به نظام تدبیر کشورداری را از خود آغاز کند.

